

Berinning IN DE ISLAM

Osman Nūri Topbaş

IUR PRESS

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

IUR PRESS

IUR PRESS

Islamitische Universiteit Rotterdam

Bergsingel 135, 3037 GC Rotterdam

T: +31 (0)10 485 47 21

F: +31 (0)10 484 31 47

E: info@iur.nl; info@iurpress.nl

I: www.iurpress.nl

© **Erkam Publications - Istanbul: 2016 / 1437 H**

Alle rechten voorbehouden. Geen enkel gedeelte van deze publicatie
mag worden verveelvoudigd.

Eerste druk in 2016

Vertaald door: R. Holierhoek

ISBN 978-94-91898-08-2

Druk en Samenstelling:

İmak Ofset

Merkez Mh. Atatürk Cd.

Göl Sk. No: 1 Yenibosna - İSTANBUL

Tel: +90 212 656 49 97

BEZINNING IN DE ISLAM

Osman Nūri Topbaş

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	9
BEZINNING IN DE ISLAM	19
De grenzen van het verstand	19
De rol van het hart	22
Het belang van bezinning	26
De Profet van Allāh was in een constante staat van bezinning	27
BEZINNING IN HET UNIVERSUM.....	33
Het bezinnen op de hemel	37
De sterrenstelsels.....	38
Het zonnestelsel	40
De hemelen dijen zich voortdurend uit.....	42
De zeven hemelen	43
Het is een grote zonde om bezinning te verlaten....	46
De atmosfeer.....	51
Luchtdruk	56
Koude-warmte harmonie.....	57
De wind	57
De andere voordelen van de lucht.....	59
Een goddelijk filter.....	60
Het beschermde baldakijn	61

Radiogolven.....	62
Wolken, regen en sneeuw.....	63
Het bezinnen op de aarde.....	66
Planten	68
De uitgestrekte zeeën.....	73
Water	74
Onderliggende wijsheden in het dierenrijk	75
De honingbij.....	77
Het wonder van instinct.....	79
Creatie in paren.....	82
Bezinnen op de zegeningen van de Almachtige	83
Bezinnen op iedere gelegenheid.....	85
Ieder deeltje verklaart de Almachtige	86
HET OVERPEINZEN VAN DE MENS.....	91
De geweldige subtiliteiten van de schepping	93
De botten.....	96
De ledematen.....	98
Het mededogen en de genade van de Almachtige.....	100
Het gezicht en de vingerafdrukken	102
Het wonder van de genen.....	104
Waarom is de mens geschapen?	107
Het oplossen van het mysterie van de dood.....	108
Het overpeinzen van de dood.....	111
De bezinning van de metgezellen op de dood.....	113
De voordelen van het nadenken over de dood	115
Vorbereiden op de schok van de dood	117
BEZINNING IN DE QUR'ĀN	125
Allāh onderwees de Heilige Qur'ān	128
Alle boeken zijn van Eén Boek.....	129
De Qur'ān overpeinzend lezen	130

De manier van lezen van de Qur'ān van de metgezellen.....	137
De manier van lezen van de Qur'ān van de rechtgeleiden	139
Voorbeelden van bezinning in de Heilige Qur'ān	141
Hoofdstuk Al Wāqī'ah	147
De schepping van de mensheid	148
De dood en de wederopstanding	148
Zaden en planten	149
Zoet water	150
Vuur	150
Sterren en openbaring	152
De Heilige Qur'ān	152
De dood.....	153
De dode opwachten is een van de drie situaties....	154
Toevlucht zoeken bij de Almachtige	155
Hoofdstuk An Naml	155
Hoofdstuk Ar Rūm	157
Het verwaarlozen van bezinning op de verzen van de Almachtige	159
Constant in een staat van Muraqabah zijn.....	162
De kortste weg naar Allāh	162
Muraqabah bereiken.....	165
1. Muraqabah-i Ahadiyyah (het overpeinzen van de Eenheid van Allāh)	166
2. Muraqabah-i Maiyya (bezinning op het Goddelijke gezelschap).....	169
3. Muraqabah-i Aqrabiyya (het overpeinzen van de Goddelijke nabijheid).....	171

4. Muraqabah-i Muhabbah (het overpeinzen van de Goddelijke Liefde)	174
DE WIJZE VAN BEZINNING.....	179
De manieren van bezinnen	
van de rechtschappen personen	181
De rivier van bezinning	
laten vloeien op vruchtbare grond	186
Bezinning samen laten gaan met Dhikr	191
De dageraad: de meest waardevolle tijd	
voor dhikr en bezinning.....	196
CONCLUSIE.....	201
Bezinning: de sleutel naar de	
Waarheid en Gelukzaligheid.....	201
Ware Overpeinzing:	
het bevestigen van het Essentiële Bestaan.....	203
Alle dingen zijn in een staat van beweging en	
verandering.....	209
Alles is geschapen met een reden	210
Verschillende dingen zijn gemaakt	
van hetzelfde materiaal.....	211
De weg naar marifatullah.....	212
Bezinning moet gevolg krijgen in de praktijk.....	215
Nawoord	219

VOORWOORD

*“Er is geen aanbidding
zoals bezinning”.*¹

Een eeuwigdurende lof en dank aan onze Heer, de oneindig Zachtaardige en Genereuze, Degene die voor ons een weg gecreëerd heeft opdat wij Hem kunnen leren kennen, door ons te voorzien met de mogelijkheid om te bezinnen en om spiritueel ontvankelijk voor Hem te zijn.²

En eeuwigdurende groet aan onze Geliefde Profeet – vrede en zegeningen zij met hem -, zoals ook met zijn familie en metgezellen. Hij die het universum, de mensheid en de Heilige Qur’ān op de meest diepgaande, prachtige en gevoelige manier overpeinsde en aan zijn volgers onderwees om het te lezen met het oog van het hart.

Van de gehele schepping hebben alleen mensen, en tot op zekere hoogte ook de jinn, van de Almachtige de

---

1 Hadith, Bayhaqi.

2 Tahassus is het zacht en sensitief worden van het hart waardoor het makkelijker kan ontvangen.

mogelijkheid gekregen om hun kennis aan de Qur'ān, het universum en de mensheid te ontlenuen, en om uit de rijkdom ervan de parels van waarheid te verkrijgen, om zodoende een leidinggevend licht te schijnen op het pad van het leven. Echter, de enige manier om dat te doen, is door bezinning en het spiritueel gevoel.

Bezinning en spirituele sensitiviteit zijn onweerlegbare voorwaarden om de waarheid te verkrijgen en om het hart te verheffen tot het gewenste niveau. De Qur'ān grijpt iedere mogelijkheid aan, van het eerste tot het laatste vers, om ons als een wegekaart te leiden naar leiding en geluk. Het nodigt ons uit om te bezinnen en het gebiedt ons om te reflecteren op de onderliggende wijsheid van de schepping van de mens, de geweldige orde in het universum, de tekenen van Allāh, verheerlijkt is Hij; om zo de Goddelijke lijnen van macht, de manifestaties van zijn Goddelijke Grootseheid en de absolute soevereiniteit van Zijn Almachtigheid, die in het gehele universum zichtbaar zijn, te onderscheiden.

Op iedere gegeven mogelijkheid in de Heilige Qur'ān, waarschuwt de Almachtige de gelovigen met uitdrukkingen als: 'Bezin jij je dan niet?', 'Denken zij dan niet na?' of 'Begrijpen zij dan niet?'

De volgende vragen zijn hieraan gerelateerd:

“Aanschouwen zij de kameel dan niet?”³, een vraag

---

3 Al Bāri' en Al Musawwir, twee eigenschappen van *Allah*, verheerlijkt is Hij, drukken de manier uit waarop de Almachtige wezens in allerlei verschillende vormen en maten scheidt, en hen voorziet met de mogelijkheden die zij nodig hebben, in overeenstemming met

waarin de Almachtige de aandacht vestigt op de schepping;

“Aanschouwen zij de wolken, de regen, de bergen en hoe de vegetatie in de winter afsterft, om te worden herleven in de lente, dan niet?”⁴, een vraag die de ecologische fenomenen benadrukt.

“Reflecteren zij dan niet op de ondergang van vervlogen volkeren?”⁵, een vraag die historische gebeurtenissen onderstreept. De Almachtige nodigt ons hierbij uit om te bezinnen op de Goddelijke wetten die gelden voor het gehele universum en Hij nodigt ons uit om de adatullah, ofwel de normen van Allāh, verheerlijkt is Hij, te begrijpen daar zij de voorwaarden zijn voor de manifestatie van deze wetten.

Wederom, benadrukt de Almachtige de noodzaak voor de mensheid om het universum te aanschouwen met een aandachtig oog, en niet met een vluchtige blik die leeg en gedachteloos is. Het in de Qurʾān benoemen van de giften

---

hun omgeving en plichten die zij zouden moeten uitvoeren. Een perfect voorbeeld hiervan in het dierenrijk is de kameel. Gedwongen om te leven in het harde woestijnklimaat, waar voedsel en water schaars zijn, is de kameel in staat om een omvangrijke hoeveelheid water wekenlang op te slaan in haar bulen, en om zich zelfs te voeden met doornen. Zij kan haar voedsel voor een lange tijd vers houden. Zij is bestand tegen de zandstormen en de zinderende hitte van de woestijn. Dit is ongetwijfeld slechts één manifestatie van de Goddelijke Macht en Kunst, waarvan er zo velen zijn.

- 4 Zie ook: Sūrah Qāf (50), aya 6; Sūrah Yūnus (10), aya 101; Sūrah Al Ghāshiyah (88), aya 17-20; Sūrah An Nūr (24), aya 43; Sūrah Al Hajj (22), aya 63; Sūrah Al Raḍ (13), aya 3; Sūrah Al Anbiyāʾ (21), aya 31; Sūrah An Nahl (18), aya 65; Sūrah Ar Rūm (30), aya 50.
- 5 Sūrah Al Muhammad (47), aya 10.

die aan de mensheid zijn gegeven, wordt opgevolgd door de beschrijving van de mensen door de Almachtige als “bezitters van aandachtigheid en reflectie.”⁶

Allāh, verheerlijkt is Hij, dringt er voortdurend bij ons op aan dat wij onszelf en de natuur overpeinen, met een streng bevel om te reflecteren op de lijnen van Goddelijke Macht en Grootseid. Er zijn bijna 150 aparte gelegenheden in de Heilige Qur’ān waar gebruik wordt gemaakt van de concepten als ‘tot verstand komen’ (الْتَعَقُّلُ), ‘voorbewachtheid’ (الْتَدَبُّرُ), ‘in herinnering brengen’ (الْتَذَكُّرُ) en ‘bezinnen’ (الْتَفَكُّرُ).

Tasawwuf is een methode teneinde deze concepten tot een hoogtepunt te brengen. Tasawwuf is de naam die gegeven is aan het pad van rijpheid en perfectie die als doel heeft om iemand tot het toppunt van de realiteit te brengen, op het niveau van zijn spirituele bekwaamheid. En als aanvulling daarop heeft tasawwuf het doel om iemand bij de zegeningen van Allāh, verheerlijkt is Hij, te brengen. Daarom vormt wijsheid een van de essentiële principes voor Sufi’s op hun pad naar spirituele perfectie, zoals verwoord in de stelregel: ‘Hij die zichzelf kent, kent zijn Heer.’

Voor een gezegend persoon met een open hart is er geen deeltje in het universum dat niet getuigt van zijn Schepper of Zijn artistieke macht. Van het kleinste deeltje van het universum tot het grootste van de schepping, ieder ding is een getuige van de Goddelijke Grootseid.

6 Zie bijvoorbeeld Sūrah Ali Imrān (3), aya 13; Sūrah An Nūr (24), aya 44; Sūrah Al Hashr (59), aya 2.

De schepping heeft een bepaalde manier van uiten die bekend staat als lisān'ul-hal. Een stille articulatie van hun status door de manier waarop zij zijn, waardoor ieder bestaand ding een actieve rol heeft in de openbaring. De Almachtige wordt, voor degenen die in staat zijn om volledig te begrijpen wat is geopenbaard, de qiblah van het hart, zoals de Ka'bah de qiblah is van het lichaam.

Zo staat er in de Heilige Qur'ān:

“Zij die staande, zittende en op hun zijden liggende, Allāh gedenken; en nadenken over de schepping van hemelen en aarde, zeggende: “Onze heer, U hebt dit niet tevergeefs geschapen; nee, heilig bent U; red ons daarom van de straf van het Vuur.”⁷

Degene die in staat is om de manifestaties van de Goddelijke Kracht en Pracht, zoals uitgedrukt in het universum, goed te overpeinzen, zal als eerste zijn eigen miezerige zwakheid erkennen, om zich vervolgens volledig over te geven en te gehoorzamen; iedere adem die hij daarna neemt, zal in het teken van dhikr staan. Het hart zal daarbij gevuld worden met het licht van taqwah, met een volmaakte mix van wat bezinning bereikt.

Vanuit Goddelijk Perspectief, hangt de waarde van een persoon niet af van zijn uiterlijk of van zijn financiële status in dit leven, maar veeleer door de rijpheid van zijn hart, de diepte van zijn spiritualiteit en zijn spirituele eigenschappen en vaardigheden. Om die reden redt de Heilige Qur'ān de bezinning van de gelovigen van het verstrikt

---

7 Sūrah Ali 'Imrān (3), aya 191.

raken in materie en ego, door deze bezinning te verstevigen met het gevoel van het geloof. Het geloof dat verder leidt naar de oneindige horizon van het spirituele domein. Alleen dan verkrijgt de bezinning van de gelovige, die in staat is om dat wat Allāh in het universum heeft tentoongesteld te aanschouwen, een spirituele dimensie. Op haar beurt is een diepe en volledige overpeinzing, van het niveau waarbij het hoogtepunt bereikt wordt door middel van het hart, de prachtigste sleutel die het geloof kan bieden.

Aan de andere kant, zit degene die niet in staat is om zijn spiritualiteit te perfectioneren vast in de lage, ego-centrische vormen van het leven, en verspilt hij de natuurlijke capaciteit om te bezinnen aan de draaikolk aan vluchtige lusten. Verslaafd door de lusten van het ego, zal een hart van dit soort altijd neigen naar dit soort vluchtige zaken, in plaats van dat het neigt naar de waarheid en het goede. Het zal nooit denken aan de doeken die hij zal dragen in het graf, en die hem zullen inpakken waarna de dood alle vergaande lusten, verleidingen, plezier en wereldlijk bedrog zal afstempelen.

Terwijl bezinning, versterkt met een diep spiritueel gevoel, altijd voorziet in vrede en harmonie, wakkert een begrenzing, louter op basis van keiharde logica, het vuur van hebzucht en egoïsme alleen maar verder aan. Het verzwakt het hart en leidt het naar de greppel van onwetendheid.

Net zoals vingerafdrukken een soort identiteit zijn waarmee de ene persoon van de andere onderscheiden kan worden, zo is de kwaliteit van de bezinning van een

gelovige en zijn spirituele sensitiviteit het equivalent van zijn spirituele identiteit. Een moslim, die daarom een bepaalde diepte van spiritualiteit wil bereiken zoals past bij de status van de mensheid en die overeenkomt met de reden van het bestaan, is daarom verplicht om het domein van bezinning te betreden, zoals is vastgelegd in de Heilig Qur'ān. Alleen door middel van bezinning van een dergelijk niveau zal hij de concentratie in zijn daden van aanbedding, een verfijnd hart en fatsoen in het sociale verkeer bereiken.

Ondanks het belang dat de islam hecht aan bezinning en de spirituele sensitiviteit, en vanwege onwetendheid, worden wereldse zaken toch boven de zaken gesteld die er echt toe doen. De mensheid, als geheel, leeft op afstand van deze zaken. Als gevolg hiervan zijn zij geneigd om de dood en het feit dat deze wereld slechts een test is, te vergeten.

De gelovigen, aan de andere kant, van wie het leven in overeenstemming is met de essentie van taqwah, en die in staat zijn om te bezinnen en spiritueel bewust te worden – en zij zijn altijd in de minderheid – stijgen boven hun ego's uit en bereiken een rijpheid waardoor zij hun menselijke status erkennen en tegelijkertijd vat krijgen op hun tekortkomingen en hun kwaliteiten.

Ondanks het 'externe' leven waarin zij in blijven deelnemen, verkrijgen deze personen een onuitputtelijke levendigheid doordat zij een diepe innerlijk wereld hebben vergaard. Als gevolg van het openen van hun harten, bereiken zij een sublieme vorm van begrip die de horizon

van de fysieke wereld overschrijdt, ver voorbij de drempel van het verwerven van perfect geloof. Dit is een Goddelijke Zegening die enkel gegeven wordt aan het einde van dit pad.

Een gelovige die zegeviert in het verwerven van dit karakter, streeft niet langer naar dit vluchtige leven als een soort waar hij van afhankelijk is. De dagen van het leven lijken, in de ogen van zo'n moslim, op een los draadje die voortdurend aan een haspel wappert, dat op ieder ogenblik kan losraken, en niemand weet wanneer.

Er is gezegd dat het voordeel van dit leven van enorm van belang is, namelijk in verkrijgen van het eeuwige leven. Een gelovige die ten volle begrijpt wat dit betekent, zal inzien dat het einde eruitziet als een tragische wroeging, tenzij hij, zoals de Heilige Qur'ān stelt: "oprecht zoals bevolen is."⁸ Om te voorkomen dat hij getroffen wordt door zulke wroeging, is hij nooit onachtzaam voor de onderstaande waarschuwendende woorden van de Almachtige, woorden die hij constant voor zichzelf herhaalt:

"En besteed uit dat waarmee Wij jullie voorzien hebben voordat de dood één van jullie overvalt en deze zegt: "Mijn Heer! Waarom hebt U mij niet voor een korte termijn uitstel verleend, zodat ik aalmoezen had kunnen geven en tot de rechtgeaarden had kunnen behoren? En Allāh geeft niemand uitstel wanneer zijn tijd daar is en Allāh is volkomen op de hoogte van wat jullie doen."⁹

8 Zie Sūrah Hūd (11), aya 112.

9 Sūrah Al Munafiqūn (63), aya 10-11.

In het kort, Allāh, verheerlijkt is Hij, wil voor de gelovige dat hij in het reine komt met de Goddelijke Pracht en met de mysteries en wijsheden die aan deze rangschikking ten grondslag liggen. Hij wenst voor de gelovige een leven van taqwah, een veilig heenkomen tegen het slachtoffer worden van arrogantie dat inherent is aan het leven met wereldse bezittingen. Hij wil dus dat de dienaar zijn plek in het Paradijs verdient.

In dit nederige werk die u in uw hand heeft, zullen we daarom proberen te focussen op het belang van bezinning en sensitiviteit, een primair onderdeel van de nalatenschap van de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem -, de voordelen ervan en de juiste wijze om dit te verwezenlijken.

Ik dank Dr. Murat Kaya en M. Akif Günay voor het werk dat zij verricht hebben gedurende de voorbereiding van dit boek en wens oprecht dat deze inspanningen als oneindige liefdadigheid worden beoordeeld door Allāh.

Moge onze Heer al onze gevoelens en gedachten verenigen met Zijn Wil! Moge Hij ons allemaal triomf geven in deze vergankelijke wereld door ons te verheffen naar de top van Zijn kennis en Liefde! Amīn!

Osman Nūri Topbaş
Juni 2010.
Üsküdar

Bezinning in de islam

De grenzen van het verstand

Eeuwigdurende groet aan onze Geliefde Profeet – vrede en zegeningen zij met hem -, zoals ook voor zijn familie en metgezellen. Hij die het universum, de mensheid en de Heilige Qur’ān op de meest diepgaande, prachtige en gevoelige manier overpeinsde en aan zijn volgers onderwees om dit alles te lezen met het oog van het hart.

De islam kent grote waarde toe aan het verstand; zoveel zelfs dat het verstand een van de twee primaire voorwaarden is om verantwoordelijk gehouden te kunnen worden voor daden.¹⁰ Bij iedere gelegenheid adviseert het om het verstand op de meest profijtvolle wijze te gebruiken. Maar tegelijkertijd stelt het ook dat de capaciteit die

---

¹⁰ Een van de voorwaarden om verantwoordelijk gehouden te kunnen worden bij Allāh, verheerlijkt zij Hij, is het bereiken van de puberteit. De andere voorwaarde is de mentale gezondheid, wat zoveel inhoudt als dat men minimaal de rationele bekwaamheid ontwikkeld moet hebben, dat men goed van kwaad kan onderscheiden. In lijn met deze criteria worden kinderen en krankzinnigen door de islam niet verantwoordelijk gehouden voor hun daden.

voortkomt uit het verstand, namelijk om dingen te begrijpen, niet ongelimiteerd is. Immers, Allāh, verheerlijkt is Hij, heeft geen enkele schepping begiftigd met ongelimiteerde krachten.

Net zoals dat zicht en gehoor beperkt gebruikt kunnen worden, zo is ook het begripsvermogen beperkt. Net zoals het bestaan van ontelbare wezens niet afhankelijk is van de vraag of zij binnen het gezichtsvermogen vallen, en net zoals er talloze geluiden zijn die onhoorbaar zijn puur vanwege de grenzen van het hoorvermogen, zo zijn er ook talloze waarheden buiten de capaciteit van het verstand, die de pogingen van het verstand om het te begrijpen, overstijgen. Het verstand is dan ook niet voldoende om de werkelijkheid in haar totaliteit te begrijpen.

Terwijl de naar rationaliteit geneigde filosofen, die de ratio als bodemloze bron van macht beschouwen, geluk hebben beloofd, hebben zij de mensen die door hen beïnvloed werden, slechts in een staat van ellende gebracht.¹¹

11 Een voorval in het Oude Griekenland is exemplarisch voor de tekortkomingen van de ratio. Volgens het verhaal, vroeg een jonge man een bekende filosoof om hem te trainen in juridische zaken. Zoals afgesproken werd de helft van de vergoeding voor de filosoof vooruitbetaald, terwijl het andere deel betaald zou worden als de jongeman zijn eerste rechtszaak had gewonnen. Een overwinning in zijn eerste rechtszaak zou moeten aantonen dat hij een perfecte scholing had genoten in juridische zaken, waarmee zijn leraar recht had op het tweede gedeelte van de vergoeding. Echter, aan het eind van zijn scholing verzocht de jongeman zijn leraar om zijn recht op het tweede gedeelte op te geven, daar hij van mening was dat de vooruitbetaling afdoende was. Vanwege dit dispuut, vond de eerste rechtszaak plaats tussen de jongeman en zijn leraar. En zo begon de hoorzitting. De jongeman zei tegen de rechters: "Of ik deze zaak nu

Allāh, verheerlijkt is Hij, die onmiskenbaar de zwakke plekken en tekortkomingen van Zijn dienaren oneindig veel beter kent, zond door de geschiedenis van de mensheid heen – volgens de traditionele overleveringen – ongeveer 124.000 profeten die allemaal onderworpen waren aan de Goddelijke Openbaring. Zij werden allemaal gesterkt met geschriften, boeken en de meest krachtige vorm van steun om de mensheid te leiden naar de waarheid en om hen te helpen bij het corrigeren van hun tekortkomingen die zij zelf niet kunnen overkomen.

Het is daarom een dwingende noodzaak voor het verstand geschoold te worden in wahy, de Goddelijke openbaring. Verstand dat niet geraakt is door Goddelijke

---

win of verlies, ik hoef het tweede gedeelte sowieso niet te betalen.” “Hoezo dat?”, vroeg de oudste rechter. Waarop de jongeman antwoord: “Als ik win, dan hoef ik niet te betalen vanwege uw oordeel, en als ik verlies ben ik niet gehouden aan de betaling vanwege de voorwaarden van de aanvankelijke afspraak met de eiser.” Zijn docent, de filosoof reageerde op gelijke toon. “Of ik nu win of verlies”, zei hij, “ik krijg sowieso het tweede deel van de betaling.” “Hoezo dat?”, vroeg de oudste rechter nog een keer. “Als ik win, krijg ik betaald vanwege uw oordeel, en als ik verlies krijg ik betaald vanwege de voorwaarden van de aanvankelijke afspraak met de jongeman.” Het is overduidelijk dat beide redematies logisch en correct zijn, terwijl ze tegelijkertijd aangeven dat ratio en logica, keer op keer, gevangen raken tussen muren die zij zelf rond zichzelf optrekken. Zij stranden in een doodlopende weg. Het is voor het verstand, welke het zielig begeeft, zelfs als het een oplossing zoekt voor vele netelige posities van de mensheid, onmogelijk om in zijn totaliteit vat te krijgen op de eindeloze, Goddelijke waarheden. Het bevrijden van de ratio van deze positie ligt in het volgen van scholing in de Openbaring en in de nood erkennen om zich spiritueel over te geven aan deze waarheden, die de grenzen van het begrip overschrijden.

openbaring is zoals een wild dier, een ongetemd paard dat niet eensgezind is met zijn ruiter in zijn hoop om zijn doel te bereiken, maar hem over de rand van de afgrond kiepert zodat hij vergaat. Net als trainen en in toom houden van een paard de beste manier is om hem te temmen, zo is het noodzakelijk dat het verstand onderworpen wordt aan spirituele scholing in wahy en haar uitleg, de sunnah van de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem. Totdat dit voltooid is, is het verstand zoals een wapen; het kan gebruikt worden voor het goede, maar ook zeer nadelig, voor het kwade.

De rol van het hart

In de islam betekent *īmān*, geloof, het bevestigen met het hart en het uitspreken met de tong. Dat betekent dat het verstand niet de plek is waar het geloof zich nestelt, maar het hart, het centrum van spiritualiteit. Dit is een belangrijk punt omdat het geloof een verheven gevoel is, daar waar het verstand in middelen voorziet om de eerste fases van het begrip, waarmee dat gevoel van geloof bereikt wordt, over te slaan.

Ware geloof wordt niet bereikt, tenzij de Goddelijke waarheden geaccepteerd worden door het verstand en bevestiging krijgen in het hart. Geloof dat niet geworteld is in het hart, uit zich niet in daden en voorziet niet in een richting voor het gedrag. Een dergelijk geloof is vanuit het oogpunt van de Almachtige niets waard. De Almachtige veroordeelde de geleerden van het volk van Israël uit de geschiedenis voor het niet naleven van dat wat zij had-

den bestudeerd en geleerd van de Goddelijke waarheden, omdat zij deze waarheden niet in hun harten hadden verwerkt. Vandaar de vergelijking met ezels die geladen zijn met boeken.¹²

Het kennen van de Goddelijke waarheid betekent daarom niet dat zij slechts in het geheugen moeten worden opgeslagen. Kennen is het ontcijferen van het mysterie van de enorme rangschikking van het universum en het leven, door middel van bezinning en gevoel, en het handelen ernaar. En alleen een hart dat is verlicht met het licht van geloof is daartoe in staat.

Dat wat het verstand oogst door het bezinnen op de mens, het universum en de Heilige Qur'ān, is vergelijkbaar met ruwe mineralen die uit de aarde worden verkregen. Aan de andere kant, het verwerken van deze mineralen tot waardevolle dingen is een essentieel onderdeel van het hart.

Het hart is het centrum van de spirituele sensitiviteit. De functie van het hart, ook weergegeven in termen als intuïtie en inspiratie, is het verenigen van de bewijzen die door het verstand aangedragen worden, om zo een perfect begrip van de waarheid mogelijk te maken. Dat is een proces dat vergelijkbaar is met het verzamelen van de scherven van een gebroken vaas, deze in elkaar te zetten, om zodoende haar ware vorm en patroon te onthullen.

Het is daarom overduidelijk dat de meest perfecte manier om de waarheid en het goede te bereiken, vereist dat

---

¹² Zie sūrah Al Jumu'a (62), aya 5.

het verstand door middel van openbaring en samen met een hart met een gerijpt geloof wordt getraind, om daarmee de ontoereikendheden van het hart te compenseren.

De waarde van bezinning hangt eveneens af van de vraag of het gesteund wordt door een spirituele sensitiviteit. Simpel gezegd, het leunt op een harmonieuze en gebalanceerde inspanning van zowel het hart als het verstand. Een weegschaal die zwaar doorslaat aan de kant van het verstand, zou van een iemand een goed persoon in deze wereld kunnen maken, maar wel een egoïstisch persoon. Maar om een gezuiverde moslim te zijn, is het noodzakelijk voor het hart, het centrum van gevoel en sensitiviteit, om spirituele scholing te krijgen om zoals een leiding te dienen voor het verstand; daar het hart richting geeft aan het denken, terwijl denken richting geeft een wilskracht. Effectief betekent dit dat voorgenomen daden hun primaire aansporing hebben in het hart; in werkelijkheid zijn zij niets meer dan gevoelens die daarin zijn ingebed. Het hart zuiveren in overeenstemming met de Goddelijk geboden is daarom van groter belang dan de focus op de andere delen van het lichaam.

Een soort pseudo-bezinning, gebaseerd op verlangens die van nature egoïstisch zijn, kwetsbaar voor spirituele ziektes zoals trots, verwaandheid en verstoken zijn van de leiding van het hart, dwaalt af van zijn natuurlijke route waardoor het de mens misleidt naar duivelse zondes en verdorvenheid.

Mawlana Rumi zei:

“Als de liefde van Lucifer zo gigantisch was geweest als zijn verstand, dan zou hij niet de Satan geweest die hij nu is.”

Om die reden is het duidelijk dat het verstand alleen geen waarde heeft. Om het roer van het verstand over te nemen en het een onwankelbare koers te geven, is het essentieel om de in het hart ingebakken gevoelens spiritueel te verfijnen.

Kort gezegd, ware bezinning begint op het punt waar een op openbaring geïnspireerd verstand en een spiritueel hart elkaar ontmoeten. Ons gebruik van de term ‘bezinning’ in dit boek, moet daarom strikt genomen worden, in de meest volmaakte vorm: bezinning getraind door Goddelijke waarheden en gesteund met het gevoel van het hart.

Bezinning (الْفِكْرُ) betekent het onttrekken van en focussen op een les uit ieder mogelijk ding of ervaring, om zo een dieper begrip ervan te verkrijgen.

Reflectie (التَّأَمُّلُ) betekent stoppen en nadenken om zo doende onderzoek te doen door te volharden in bezinning. Het duidt op een delicaat denkproces gericht op het universum en samenhangende gebeurtenissen, met als doel lessen trekken en dus de kern van de kwestie te doorgronden.

Voorbedachtheid (الْتَدَبُّرُ) is het vooraf reflecteren op de consequenties van een bepaalde gebeurtenis.

Het belang van bezinning

Zowel het Boek van Allāh, verheerlijkt is Hij, als de gezegdes van de gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem, bevelen en moedigen het nadrukkelijk aan om op onderzoek uit te gaan, te bezinnen en om lessen te trekken uit de omgeving waarin men zich bevindt. In twee verzen van de honderden verzen in de Heilige Qur’ān die hierover gaan, zegt de Almachtige:

“Hebben zij niet over zichzelf nagedacht? Allāh heeft de hemelen en de aarde en alles wat zich daar tussenin bevindt niet geschapen, dan in waarheid en voor een vastgesteld termijn. En toch ontkennen veel mensen de ontmoeting met hun Heer.”¹³

“Zeg: “Onze Heer zal ons allen samenbrengen; dan zal Hij over ons naar waarheid oordelen. Hij is de Beste Rechter, de Alwetende.”¹⁴

In de bovenstaande verzen wordt aan de mensheid het dienen van de Almachtige voorgeschreven, zowel individueel als in gemeenschap, en ook om te bezinnen en te focussen op de werkelijkheid.¹⁵ Aan degenen die dat doen

13 Sūrah Ar Rūm (30), aya 8.

14 Sūrah As Saba’ (34), aya 46.

15 De meningen van de maatschappij, of die van de meerderheid, zijn makkelijk te gebruiken door gebruik te maken van de invloed ervan op de individuele mening. Het ontdoen van deze invloed en het vinden van een weg naar de waarheid, ligt in het vragen aan de deskundigen van dat pad. Maar ook in het tijd door brengen met het hart om zo het domein van bezinning te betreden. Ieder persoon zou daarom zijn eigen mening moeten vormen en kritisch zijn op de nauwkeurigheid van de algemeen heersende mening.

is verlossing beloofd, zelfs als dit het enige gebod is waar zij gehoor aan geven.

De Profeet van Allāh was in een constante staat van bezinning

De Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – hield van stilte en bezinning. Voor zijn tijd van profeetschap, was zijn verlangen om zich terug te trekken nog veel intenser. Hij had de gewoonte om dagen achtereen in de grot Hirā’, ongeveer vijf kilometer buiten Mekka, te verblijven. Zijn aanbiddingen op deze momenten bestond veel uit bezinning, staren naar de Ka’bah en het overpeinzen van de schatten van de hemelen en de aarde, waarmee hij in de voetstappen trad van zijn grote voorouder Ibrahim – vrede zij met hem.¹⁶ Op deze manier bereidde de Almachtige hem voor op zijn heilige missie.

Het bezinnen op het universum, haar Schepper en de schepping, waarin de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – ondergedompeld was gedurende deze dagen, stopte niet tijdens de rest van zijn leven.

Hind ibn Abi Hala – Moge Allāh tevreden met hem zijn – legt uit:

“De Boodschapper van Allāh was in een voortdurende staat van droefheid en gedachten. Comfort was voor hem irrelevant. Hij sprak nooit ijdel en nooit zonder reden. Hij

---

¹⁶ Aynī, Umdatul-Qari, Beirut, I, 61; XXIV, 128.

luisterde meer dan hij sprak. Hij begon en eindigde altijd met het noemen van de naam van Allāh.”¹⁷

Om de moslims aan te moedigen zich met bezinning in te laten, zei de Profeet van Allāh – vrede en zegeningen zij met hem:

“Mijn Heer heeft mij bevolen om mijn stiltes een moment van bezinning te laten zijn.”¹⁸

“Er is geen aanbiddingen zoals bezinning.”¹⁹

“Wees zoals een reiziger op deze wereld! Neem moskeeën als je thuis! Bezin en huil veel! Laat je verlangens van je ego je niet veranderen!”²⁰

De Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – verhaalde over de tien bladeren van Openbaring die aan Ibrahim – vrede zij met hem – gegeven waren:

“Een intelligente man zou zijn uren moeten verdelen: een deel moet gereserveerd zijn voor de aanbidding van zijn Heer, een ander deel voor het overpeinzen van de sublieme kunst en kracht van de Almachtige. Weer een deel moet gereserveerd zijn voor het reflecteren op men gedaan heeft in het verleden en wat men plant voor de toekomst. En weer een deel moet gereserveerd zijn voor het verdienen van de kost op een manier die toegestaan is.”²¹

17 Ibn Sa’d, I, 422-423.

18 Ibrahim Canan, Hadis Ansiklopedisi, XVI, 252/5838.

19 Bayhakī, Shuab, IV, 157; Ali al-Muttaqī, XVI, 121.

20 Ebū Nuaym, Hilye, I, 358.

21 Ebū Nuaym, Hilye, I, 167; Ibn-i Esir, el-Kāmil, I, 124.

Luqmān – vrede zij met hem – hield ervan om in een afgezonderd hoekje te zitten om te bezinnen, iets wat hij daarom vaak deed. Eens werd hem gevraagd: “Je houdt de meeste tijd voor jezelf. Is het niet beter als je je onder de mensen zou begeven en met hen zou praten?” Luqmān – vrede zij met hem – gaf het volgende antwoord:

“Het is beter voor het bezinnen, om gedurende een lange periode alleen te blijven. En een lange periode van bezinning is een gids naar het Paradijs.”²²

Abu'd-Darda – Moge Allāh tevreden met hem zijn – was gewoon te zeggen:

“Een uur van bezinning staat hoger in rang dan veertig nachten van vrijwillige aanbiddingen.”²³

Said ibn Musayyab, een prominente geleerde van de tabi'in-generatie, werd eens gevraagd welke daad van aanbidding een grotere waarde had.

“Bezinning op de schepping van Allāh,” antwoordden hij, “en het met inzicht groeien in Zijn religie.”²⁴

Bishr ibn Khafiy benadrukte gewoonlijk het belang van bezinning in de volgende woorden:

---

22 Imām Ghazzali, *Ihya Ulum Ad Din*, Beirut 1990, Dar Al Khayr, VI, 45. De plek in de historische moskee in Tarsus, waar Luqmān – vrede zij met hem – zich terugtrok voor bezinning, wordt vandaag de dag nog steeds bezocht.

23 Deylemī, II, 70-71, no: 2397, 2400.

24 Bursevei, *Rūhu'l-Bayān*, [an-Nūr,44])

“Als de mensen de Grootseid van Allāh op een juiste wijze zouden overpeinzen, dan zouden zij niet in staat zijn om tegen Hem te rebelleren of om zondes te plegen.”²⁵

Zoals eerder is uitgelegd, leidt bezinning tot begrip van de Grootseid van Allāh, verheven is Hij. Het is een activiteit van het verstand. Maar het is het hart die deze activiteit culmineert tot een perfect resultaat, omdat het hart het edelste deel van het lichaam is. Het zit in de natuur ervan dat zijn daden een grotere waarde dragen dan de daden die door andere lichaamsdelen worden uitgevoerd. Het hart is, immers, het domein van Goddelijk Inzicht.

Het blijft een onweerlegbaar feit dat bezinning, uitgevoerd door verstand die getraind is aan de hand van openbaringen, de eerste glimp van stralen is die het hart verlichten. Het is de eerste en enige manier op het pad dat leidt naar prudentie en wijsheid. Wederom, bezinning van dergelijk kaliber is een middel om het hart te zuiveren van alles behalve de Almachtige (masiwallah), om op deze wijze de Goddelijke Liefde te verkrijgen.

Het meeste voordelige van alle bezinning, is het reflecteren op de Goddelijke Grootseid, Pracht en Soevereiniteit, waarbij men begint te bedenken hoe men zijn of haar leven kan rechtzetten en alle zaken die schadelijk zijn voor haar of zijn eeuwige geluk, te verlaten.

Door het bezinnen op zegeningen, geboden, verboden, namen en eigenschappen van Allāh, verheerlijkt hij, bloeit de liefde en wijsheid in het hart en verheft een persoon spiritueel. De gedachte aan het Hiernamaals,

haar eer en eeuwigheid vergeleken met de test van het leven in deze wereld, vergroot het verlangen voor het leven hierna en stelt men in staat om dit leven op waarde te schatten. Men realiseert zich dan dat het leven in deze wereld slechts een sprint is van de baarmoeder tot het graf. Door te bevatten dat het leven een dierbaar bezit is bij het streven naar eeuwig geluk, is een persoon in staat om zijn soberheid te vergroten en het leven meer betekenis te geven. Hij gaat met zijn tijd alsof het een dierbaar juweel is. Hij zorgt ervoor dat hij er het beste van maakt door middel van goede en nuttige daden.

Abu Al Hasan Harakani zegt het heel mooi:

“Op ieder gegeven moment is het noodzakelijk voor tenminste één lichaamsdeel van een gelovige om bezig te zijn met het gedenken van de Almachtige. Een moslim behoort Allāh te gedenken met ofwel het hart of de tong, dan wel door te kijken naar wat Allāh wil dat hij kijkt. Hij kan genereus zijn met zijn hand, mensen bezoeken met zijn voeten en zijn intelligentie in zetten voor zijn medemoslims. Hij kan bidden met een onwrikbaar geloof, bezinnen opdat hij wijsheid verkrijgt, een oprechte daad verrichten of mensen waarschuwen voor de rampspoed op de Dag des Oordeels.

Zo'n persoon zal zeker het Paradijs binnentreden zodra hij zijn hoofd opheft uit zijn graf, zijn lijkwade achter hem aanslepend; voor hem sta ik borg!”²⁶

---

²⁶ Abu Al Hasan Harakani, Sey ü Sülük Risālesi, voorbereid door Sadiq Yalsuzuçanlar, p.107, Sufi Kitap, Istanbul, 2006.

BEZINNING IN HET UNIVERSUM

Hoe verbazingwekkend is het dat de mens smoorverliefd wordt op het moment dat hij een ostentatief, verfraaid paleis ziet. De blik staat op zijn netvlies gebrand, wanneer hij het nieuws van haar schoonheid, voor de rest van zijn leven, aan anderen kenbaar maakt. Echter, ondanks het voortdurend aanschouwen van het universum, het grote Goddelijke meesterstuk, verschrompelt zijn reflectie erop en schuwt hij het benoemen ervan. Hij slaat er geen acht op en gaat door alsof het een alledaagse zaak is. Hij is zich er nauwelijks van bewust dat het paleis dat hij zo bewondert, slechts een klein onderdeel is van de aarde. De aarde die zelf slechts een van de kleinste vlekjes is van het grote universum.

Bezinning in het universum

Van het kleinste deeltje tot de grootste planeet, alles in het universum is een Goddelijk meesterstuk. Met al zijn talloze manifestaties van wijsheid die voorgelegd worden aan het menselijk brein, is het universum een tentoonstelling van Goddelijke Majesteitelijkheid.

Voor het verstand dat nadenkt, voorziet het universum een suggestief beeld van een creatieve orde en harmonie. Talloze verzen in de Heilige Qur'ān zijn hier een uitdrukking van. Om er een paar te noemen:

“Kijken zij niet naar de hemel boven hen – hoe Wij deze hebben opgericht en versierd en dat zij geen gebreken heeft? En de aarde – Wij hebben haar uitgespreid en stevige bergen erop gevestigd Wij hebben er allerlei prachtige soorten (gewassen) op doen groeien, (om) als inzicht gegeven en herinnering (te dienen) voor iedere dienaar die zich (tot Allāh) wendt.”²⁷

“Zie jij (dan niet dat Allāh water uit de hemel neerzendt en het dan in de aarde doet vormen tot bronnen?

---

27 Sūrah Qāf (50), aya 6-8.

Vervolgens worden daarmee gewassen vorgebracht in verschillende kleuren; dan verdorren die en zie jij ze geel worden; daarna doet Hij het tot stro worden. Daarin schuilt waarlijk een les voor mensen met verstand.”²⁸

Water dat op het oppervlak van de aarde blijft, dient de mens; het wordt geconsumeerd en gebruikt voor hygiëne en andere doeleinden. Het is daarom gevoelig voor vervuiling van tijd tot tijd. Maar door een prachtig circulair proces, reinigt Allāh het voortdurend zodat het opnieuw in de noden van de mensen kan voorzien.

Mawlana Rumi zegt, in een aansporing te bezinnen op de transformatie van water:

“Wanneer het afgestoten is van zijn reinheid, modderig en donker, wordt het water duister en verbaasd, zoals wij, omdat het bevuild is op aarde. Het begint te huilen vanuit de kern en het smeekt de Almachtige. Daarop verdampst Allāh het water en verheft het in de lucht. Door het in verschillende richtingen te sturen, reinigt Hij het van top tot teen. Daarna giet hij het terug op aarde, soms als regen, soms als sneeuw, en soms als hagel. Uiteindelijk plaveit Hij het pad richting de grote oceaan.”

Vertellend op een dwingende wijze over een natuurlijk fenomeen die wij ieder seizoen van het jaar te zien krijgen, voegt Rumi toe:

---

28 Sūrah Az Zumar (29), aya 21.

“Nader de Almachtige en zuiver jouw hart van al het vuil, net als water! Wordt regen, stort overvloed en barmhartigheid uit!”

De harmonieuze tocht die het universum heeft uitgezet sinds haar schepping, haar sublieme ranschikking verstrengeld met een diepgaande wijsheid en mysterie is, hoe dan ook, meer dan genoeg regen voor een persoon om te erkennen dat dit allemaal het werk is van de Ene, de Eeuwige Kracht.

Het bezinnen op de hemel

Een bewijs van de macht en majesteitelijkheid van de Almachtige ligt in de Goddelijke soevereiniteit die tentoongesteld is op aarde, in de hemel en in de sterren. Een gebrek aan bezinning van de wonderen van de hemel berooft het menselijke begrip van een geweldige expositie van wijsheid.

Vergeleken met de hemel is de aarde een druppel in een oceaan, zelfs kleiner dan dat. Er is vrijwel geen hoofdstuk in de Heilige Qur’ān waarin de grootsheid van de hemel niet wordt aangehaald. Er zijn zelfs vele eden gedaan in naam van de hemelen.

“Bij de hemel met zijn constellaties (sterrenbeelden).”²⁹

“Maar nee, Ik zweer bij het vallen van de sterren. En inderdaad is dat een geweldige eed, als jullie het wisten”^{30,31}

---

29 Sūrah Al Burūj (85), aya 1.

30 Sūrah Al Wāqī’ah (56), aya 75-76.

31 Zie ook Sūrah Adh Dhāriyāt (51), aya 7, Sūrah An Najm (53), aya 1,

De onmetelijkheid van het universum, de afzonderlijke beweging van haar objecten en de afstand die hen scheidt worden gegeven in gigantische cijfers die de wildste verbeeldingen en het meest diepgaande begrip overstijgt. Wetenschappers voelden zich zelfs gedwongen toe te geven:

“Het universum is angstaanjagender, opzienbarender en groter dan we ons kunnen voorstellen, omdat de objecten in de ruimte zich van elkaar distantiëren met belangstige snelheden.”³²

Wetenschappers schatten de straal van het universum op 14 biljoen lichtjaren. De snelheid van licht, zover bekend, is ongeveer 300.000 km per uur.

De sterrenstelsels

Er zijn zo'n miljard sterrenstelsels in het universum zichtbaar met de meest geavanceerde telescoop. Dat maakt van het universum een kolossale gemeenschap van ruimtelijke lichamen die ieder nabij een miljard sterren herbergt, inclusief hun ruwe materiaal en residuen.³³ De Melkweg, die de thuisbasis is van het zonnestelsel, is slechts een van deze sterrenstelsels.

Sūrah at Takwīr (81), aya 15, Sūrah at Tāriq (86), aya 1, Sūrah Ash Shams (91), aya 1-2,5.

32 Yūsuf Al Hajj, Mawūatu'l-Içazi'l-Ilmi, p.413.

33 <http://biltek.tubitak.gov.tr>, Evren/Evverin Yaptaslari Gökad - lar, (Geraadpleegd op 6 december 2005).

Verzamelingen van honderden of duizenden sterrenstelsels worden clusters genoemd. Daarnaast worden verzamelingen bestaande uit groepen sterrenstelsels superclusters genoemd.³⁴ Onze Melkweg en de ongeveer dertig sterrenstelsel om ons heen vormen de lokale sterrenstelsel-cluster. De Virgo-cluster, een nabije cluster die op ongeveer 65 miljoen lichtjaren staat, bevat een geschat aantal van 2000 sterrenstelsels. Eén super-cluster, moet men weten, ligt te midden van tientallen sterrenstelselclusters, en heeft een omtrek van zo'n 100 miljoen lichtjaren.³⁵

Een ander aspect van de tentoonstelling van de Goddelijke grootsheid in de ruimte, is de botsing tussen sterrenstelsels. Sterrenstelsels botsen met enige regelmaat. Als hun banen kruisen of als zij dicht in elkaars buurt komen, dan trekt hun eigen zwaartekracht hen tot elkaar aan. Het maakt niet uit hoe veel miljoen sterren sterrenstelsels hebben, door de enorme afstand die hen scheidt, passeren de sterren elkaar tijdens een botsing van sterrenstelsels, zonder dat zij elkaar raken. Echter, de impact van de botsing zorgt ervoor dat de gassen en stof, waar sterren van gemaakt zijn, op een bepaald punt samenklonteren, wat de vorming van nieuwe sterren bevordert. Om die reden is een escalatie in de vorming van nieuwe sterren die een botsing hebben ondergaan, waargenomen. Volgens de schattingen dreigt er een dergelijke bot-

---

34 <http://biltek.tubitak.gov.tr>, Evren/Gökbilim Sözlüğü), (Geraadpleegd op 6 december 2005).

35 <http://biltek.tubitak.gov.tr>, Evren/Everin Yapıtaları/Gökadalar/Çarpışan Gökadalar), (Geraadpleegd op 15 december 2005); <http://biltek.tubitak.gov.tr/habeler/gokbilim/99-08-4.pdf>

sing plaats te vinden tussen de Melkweg en haar buurman Andromeda.³⁶ De twee sterrenstelsel naderen elkaar met een snelheid van bijna 500.000 km/u. Onthoud daarbij dat zij 2,2 miljoen lichtjaren van elkaar verwijderd zijn, wat maakt dat een botsing op handen is in om en nabij de drie miljard jaar.³⁷

Er zijn ongeveer 200 miljard sterren in de Melkweg, slechts één ervan is de zon. De Melkweg heeft een omtrek van 100.000 lichtjaren. Het cirkelt met een snelheid van 630 kilometer per seconde waardoor het met 900.000 km/u afstevent op Star Vega.

De Hercules Cluster bestaat uit 100 kleine sterrenstelsels en licht op een afstand van 650 miljoen lichtjaren van de aarde.

Het zonnestelsel

Met een ligging in de Melkweg, heeft het zonnestelsel een omtrek van 12 miljoen kilometer. De zon staat op een afstand van 30.000 lichtjaren van het middelpunt van de Melkweg en wordt geschat op 4,5 tot 5 miljard jaar oud.

De zon transformeert iedere seconde 564 miljoen ton waterstof in 560 ton helium. In dit proces straalt 4 miljoen ton aan gas in stralen van energie. In termen van verloren massa, verliest de zon 4 miljoen ton massa per seconde en 240 miljoen ton per minuut. Ervan uitgaande

36 <http://biltek.tubitak.gov.tr>, Evren/Everin Yapitaslari/Gökad- lar/Gökada Kümeleri), (Geraadpleegd op 6 december 2005).

37 <http://www.newsandevents.utoronto.ca/bin/000414b.asp>; <http://biltek.tubitak.gov.tr/haberler/gokbilim/2000-05-3.pdf>.

dat de zon de afgelopen drie miljoen jaar consistent energie heeft verbruikt, betekent dat het tot aan nu 400 miljoen x miljoen aan massa is verloren. Maar nog, zelfs een enorme massa zoals deze is slechts 1/5000 van de huidige totale massa van de zon.

De temperatuur van de oppervlakte van de zon is 6000 graden Celsius. De hitte van haar kern, aan de andere kant, bereikt de 20 miljoen graden Celsius. Terwijl de temperatuur van de zon constant toeneemt, neemt ook de omtrek van de zon toe. Het wordt daarom als een mogelijkheid aangenomen dat de eeuwig groeiende zon op een dag kan exploderen en daarmee een einde maakt aan de planeten die het dichtsbij staan, zoals Mercurius, Venus, Aarde en Mars.

De zon, exact 324.529 keer groter dan de aarde, heeft een massa van 2×10^{27} ton, dat is een miljoen keer een miljoen keer een miljoen, twee keer vermenigvuldigd en de zon heeft een gigantische straal van 700.000 kilometer.³⁸

De Heilige Qur'an memoreert:

“Gezegend is Hij Die de sterrenbeelden aan de hemel heeft geplaatst, met daarin een stralende zon en een glanzende maan.”³⁹

---

38 Zie, http://www.physics.mety.edu.tr/~ecevit/bilinen_evren_gercekleri.ppt, (Geraadpleegd op 21 juni 2007); <http://gokyuzu.org> (Geraadpleegd op 21 juni 2007); <http://www.ozaltin.8k.com/NN/2.htm>. (Geraadpleegd op 16 oktober 2004); Yūsuf Al Hajj, *Mawūatu'l-Içazi'l-Ilmi*, p.413-417; Akram Ahmed Idrīs, *Al Falak Wa't-Tibb Amama Azameti'l-Qur'an*, 19-112; Prof. Dr. Osman Çakmak, *Bir Çekirdekti Kâinat*, p.66.

39 Sūrah Al Furqān (25), aya 60.

De hemelen dijen zich voortdurend uit

Allāh, verheerlijkt is Hij, stelt dat Hij voortdurend de feilloos geschapen hemelen uitbreidt. Het vers verklaart:

“En Wij bouwden de hemel door Onze macht en Wij zijn het waarlijk nog steeds aan het uitbreiden.”⁴⁰

In 1929 ontdekten wetenschappers dat nevelvlekken⁴¹ voortdurend verder weg bewegen van ons sterrenstelsel, een bevinding die later gebruikt is als basis voor de theorie dat de ruimte een onafgebroken uitdijning ondergaat.⁴² Volgens deze theorie, zonder twijfel een van de meest significante omwentelingen in het onderzoek naar de ruimte in de 20^e eeuw, bewegen sterrenstelsel steeds verder weg van elkaar in proportie tot hun geaccumuleerde afstand.⁴³

In 1950, na het toepassen van deze theorie op de objecten in de ruimte, berekenden wetenschappers de snelheid waarmee sterrenstelsels van elkaar weg bewegen. Terwijl een sterrenstelsel, die tien miljoen lichtjaren van ons verwijderd is, losraakt met een snelheid van 250 kilometer per seconde, is de snelheid van een sterrenstelsel die 10 miljard lichtjaar van ons verwijderd is, 250.000 kilometer per seconde.⁴⁴

40 Sūrah Adh Dhāriyāt (51), aya 47.

41 Nevelvlekken zijn grote witte plekken, los van sterren, die gevonden konden worden in de ruimte. Ze hebben hun naam gekregen als gevolg van hun uiterlijk van wittige wolken.

42 Celāl Kirca, Kur'an-i Kerim'de Fen Bilimleri, p.165; An Najjār, As Samā, p.82-93; Faruk Yilmaz, Kāinātin Yaratilisi, p.64-67, 255-258.

43 Sakir Kocabas, Kur'ānda Yaratilisi, Istanbul 2004, p.19.

44 Prof. Dr. Osman Çakmak, Bir Çekirdekti Kāinat, p.28.

Dat het universum, en de enormiteit waarover hier gesproken wordt, eeuwig groeiend is in een dimensie die nooit hetzelfde is, toont de onmogelijkheid om het volmaakte begrip van de grootsheid van de Almachtige te verkrijgen.

Het gevoel van ontzag dat zich meester maakt van degene die deze talloze exposities van de Goddelijke Majesteitelijkheid bezint, is prachtig omschreven:

“Groots, dat ben u Heer, groots, zo groots. Grootseid zelf is een draadje voor U.”⁴⁵

Ondanks het constant uitbreiden van dit kolossale universum zal Allāh, verheerlijkt is Hij, het uiteindelijk oprollen, zoals een schriftgeleerde een stuk papier oprolt.⁴⁶ Nogmaals, als de tijd daar is, zal Hij de Aarde transformeren in een aarde van een andere soort en de hemelen in hemelen van een andere soort.⁴⁷ Dit houdt de schepping van een nieuw universum in, het teken van het begin van nieuw leven.⁴⁸

De zeven hemelen

In de heilige Qurʾān haalt de Almachtige ook de zeven hemelen of graden aan. Ervan uitgaande dat het voorgaande betrekking heeft op de eerste graad, hoe zou het

---

45 Ali Haydar Bey.

46 Sūrah Al Anbiyāʾ (21), aya 104.

47 Sūrah Ibrāhīm (14), aya 48.

48 Zie An Najjār, As Samā, p.82, 105-106, 187-194; <http://www.biltek.tubitak.gov.tr>, Evren/Evrenin Kaderi/Kapali Evren.

menselijk verstand en begrip in staat moeten zijn om de mysteries van de anderen te bevatten?

Allāh, verheerlijkt is Hij, verklaart:

“Hij Die de zeven hemelen opeenvolgend heeft geschapen. Jij kunt geen tekort zien in de schepping van de Barmhartige. Kijk dan nog eens; zie jij enig gebrek? Kijk dan weer eens en dan nog eens, jouw blik zal vermoeid en verzwakt bij jou terugkeren. En Wij hebben inderdaad de laagste hemel met lampen versierd, Wij hebben het tot een middel gemaakt om de duivels te verdrijven en voor hen hebben Wij de straf van het razende Vuur bereid.”⁴⁹

Nu, til je hoofd op en aanschouw de hemel! Reflecteer op de ontelbare objecten in de ruimte, die nog geen halve seconde aarzelen in hun baan in dit grotere geheel, iedere beweging bevat een onderliggend mysterie en wijsheid.

Als de aarde niet om haar eigen as heen draaide, zou een kant ervan voortdurend verlicht worden, terwijl de andere gedoemd zou zijn tot eeuwigdurende duisternis. Er zou geen mogelijkheid bestaan om de uren van werk en de uren van rust van elkaar te onderscheiden.

Er is eveneens een inherente wijsheid in het feit dat het de aarde 24 uur kost om te roteren rondom haar as. Als dit langer zou duren, dan leek de aarde meer op Mercurius, waar het verschil in dag- en nachttemperatuur de 1000 graden overschrijdt. Overtollige warmte zou de aarde gedurende de lange dagen doen aanbranden, waarbij in de avond een ijzige temperatuur alles op zijn pad zou bevriezen.

49 Sūrah Al Mulk (67), aya 3-5.

Met dit in het achterhoofd, neem kennis van de manier waarop de Almachtige de dag toedekt met de nacht en de tijd om te werken afwisselt met de tijd om te rusten. Sta stil bij de manifestaties van de Goddelijke Kracht en Barmhartigheid in hun meedogenloze vervolging van elkaar!

Wederom, zou de aarde niet om de zon roteren in een stand van 23 graden en 27 minuten, dan zouden de vier seizoenen, die zo vitaal zijn voor het leven, niet bestaan. Sterker nog, als de aarde deze stand niet had gehad, dan zou het verdampte water in de oceaan zich ophopen bij de noord- en zuidpool, waardoor de continenten in afschrikwekkende ijsbergen zouden veranderen.

Als de maan, zeg, 50.000 mijlen (80.467 km) verder weg zou staan dan nu het geval is, dan zouden de getijden zo enorm zijn dat continenten twee keer per dag zouden overspoelen. Zelfs de sterke bergen zouden in een oogwenk eroderen en volledig vernietigd worden.⁵⁰

En dus, blijf niet steken in ontzag voor de hemel slecht omwille van zijn omvang en het grote aantal sterren dat het huisvest. In plaats daarvan, sta stil bij zijn Schepper en hoe Hij het allemaal vormgegeven en geordend heeft! Hoe kan het dat de Almachtige al deze enorme sterren bij elkaar houdt, zonder dat er een zuil of pilaar zichtbaar is?

Denk alleen al aan de zon en de maan; raken zij ooit defect? Zijn zij ooit ter reparatie aangeboden? Stapt een van de ontelbare objecten in de ruimte, terwijl zij in hun

---

⁵⁰ Zie *Ilm-Ahkāk-Īmān*, voorbereid door, M. Rahmi Balaban, Diyanet, gepubliceerd in Ankara, p.197.

vastgestelde baan draaien, uit zijn Goddelijke koers, of heeft het aanvaringen?

Het is een grote zonde om bezinning te verlaten

Hoe verbazingwekkend is het dat de mens smoorverliefd wordt op het moment dat hij een ostentatief, verfraaid paleis ziet. De blik staat op zijn netvlies gebrand, wanneer hij het nieuws van haar schoonheid, voor de rest van zijn leven, aan anderen kenbaar maakt. Echter, ondanks het voortdurend aanschouwen van het universum, het grote Goddelijke meesterstuk, verschrompelt zijn reflectie erop en schuwt hij het benoemen ervan. Hij slaat er geen acht op en gaat door alsof het een alledaagse zaak is. Hij is zich er nauwelijks van bewust dat het paleis dat hij zo bewondert, slechts een klein onderdeel is van de aarde. De aarde die zelf slechts een van de kleinste vlekjes is van het grote universum.

Een persoon die het bezinnen van de Goddelijke Kracht vergeet, lijkt op de mier in de onderstaande gelijkenis:

Een mier bouwt zijn nest in een paleis van een koning. Een paleis die ommuurd is door hoge muren, gebouwd is op een solide fundering, versierd is met de meest voortreffelijke meubels en waarin het wemelt van de dienaars. Wanneer de mier zijn vrienden tegenkomt als hij zijn nest verlaat, spreekt hij over niets anders dan zijn nest, de kruimels die hij verzamelt en hoe hij die opslaat voor de volgende dag. De mier is volkomen en bijna hopeloos verwijderd van de bezinning op het feit dat hij zich in een

grandioos paleis bevindt, hij is ver verwijderd van bezinning op de macht, pracht en soevereiniteit van de koning. Zijn onwetendheid is nog erger door het feit dat hij geen acht slaat op degene die er wonen.

Een onwetend persoon is eveneens onachtzaam vergelijken met de goddelijke meesterwerken van de Almachtige, de engelen en de rechtschapen persoon die leeft in Zijn koninkrijk.

Een mier kan op geen enkele manier zich bewust worden van het paleis en de schoonheden die het bevat. Maar door bezinning en verbeelding kunnen wij als mensen reizen tussen vele rijken. In een nederige terugkeer voor de talloze zegeningen die de Almachtige hem geschonken heeft, kan een persoon in het reine met het niets en de kwetsbaarheid komen, en neerknielen in dankbaarheid. Slechts een ‘mens’ kan dit doen; met andere woorden, slechts degenen die de eer van menselijkheid dragen. Zeker, de mens heeft een natuurlijke aanleg en capaciteit voor bezinning. Dit potentieel geleidelijk aan verwaarlozen door het niet te gebruiken, is het verloochenen van het Goddelijk vertrouwen en het afscheid nemen van een van de meest onderscheidende eigenschappen van de mens.

De grote Mawlana Rumi geeft de volgende gelijkennis om degene die met een leeg hart rondzwerven op de tentoonstelling van de eeuwige mysteries en wijsheid – dat is de aarde – te beschrijven. Waarbij zij met dwaasheid reageren op de overduidelijke Goddelijke boodschappen die de schepping uitstraalt.

“Een os kwam op een dag in Bagdad en wandelde naar alle uithoeken van de stad. Maar te midden van alle prachtige bezienswaardigheden, smaken en meesterstukken, trokken alleen de schillen van meloen en watermeloen, die gedumpt waren aan de kant van de weg, zijn aandacht. Immers, passend bij de houding van een os of een ezel, ziet het of het hooi verspreid over de weg, of het onkruid en gras dan tussen de voegen door groeit.”⁵¹

Er wordt gezegd dat een bepaalde man ten tijde van Mūsa – vrede zij met hem – dertig jaar aanhoudend aanbiddingen had verricht; zelfs een wolk begon hem te beschaduwen vanwege zijn aanbidding. Maar er kwam een dag dat de wolk niet verscheen, waardoor de man in de zon zijn aanbiddingen moest doen. Hij ging naar zijn moeder om te vragen of zij de reden wist.

“Jij moet wel een zonde hebben begaan”, reageerde zij.

“Nee”, antwoordde hij. “Ik geloof niet dat ik dat gedaan heb.”

“Heb je niet naar de hemelen of de bloemen gestaard in plaats van gekeken waardoor je weerhouden werd van het bezinnen op de grootsheid van Allāh?” vroeg ze.

“Ja”, gaf de man toe. “Ik faalde in het bezinnen ondanks dat ik de wonderen om me heen zag.”

“Zoek je naar een grotere zonde dan dat?” zei zijn moeder toen. “Je moet onmiddellijk berouw tonen!”

⁵¹ Mathnawi, v.4, couplet; 2377-2329.

Een gelovige met een correct verstand mag daarom nooit de verplichting om te bezinnen verwaarlozen.

Hoe meer een persoon leert van de pracht van de kunst van de Almachtige, en hoe meer hij zich erop bezint, hoe groter zijn wijsheid van de heerlijkheid en majesteitelijkheid van de Almachtige zal zijn, evenzo de wijsheid van zijn nabijheid tot de waarheid.

Ali – moge Allāh tevreden met hem zijn – heeft gezegd, “het vermeerderen van de kennis van de Qur’ān met kennis van astronomie stelt een persoon in staat om te groeien in zijn geloof en zekerheid.” Daarna citeerde hij het volgende vers:

“In de wisseling van dag en nacht en in al wat Allāh in de hemelen en op aarde heeft geschapen, zijn waarlijk tekenen voor godsbewust mensen.”⁵²

Ieder wezen dat geschapen is door de Almachtige, dient een specifiek doel binnen het Goddelijke orde. Tot nu, is de mens in staat geweest om kennis te verkrijgen van slechts een aantal van deze doelen. Wijsheid dat nog niet ontdekt en daardoor ook niet begrepen is, is vele malen oneindig groter in getal vergeleken met dat waarvan men denkt dat het begrepen is.

Als we weten wat geluid is, dan is dat omdat we daar gevoelig organen voor hebben, zoals oren. Als we weten wat kleur is, dan is dat te danken aan onze ogen. Wie weet hoeveel Goddelijke manifestaties in dit oneindige rijk er zijn, waar we totaal geen benul van hebben, simpelweg

---

52 Sūrah Yūnus (10), aya 6.

omdat we daar geen gevoelige organen hebben om deze op te pikken.⁵³

Tegengehouden door een beperkte capaciteit van verstand, hoe zou een mens in staat kunnen zijn om Allāh, verheerlijkt is Hij, perfect te begrijpen, als hij niet eens in staat is om alle schepsels en hun specifieke karakteristieken te bevatten. Islamitische geleerden die in staat waren om slechts een oneindig kleine glimp van de grootsheid van de Almachtige en de manifestaties van Zijn eigenschappen op te vangen, voelden zich genooddaakt om, in ontzag en verbijstering, toe te geven:

“Om Hem te begrijpen, is het begrijpen dat Hij niet begrepen kan worden.”

Dit is omdat geschapen wezens geen reflectie of manifestatie van de essentiële realiteit van de Almachtige bevatten. Alles dat geschapen is door Allāh, verheerlijkt is Hij, is gevormd door combinaties van de Goddelijke eigenschappen. Het feit dat er geen enkele ruimte is geschapen die de essentiële manifestatie van de Almachtige

---

53 Het universum bestaat, volgens islamitische wetenschappers, uit substanties en toeval. Substanties zijn materiële entiteiten. Toeval, aan de andere kant, zijn perceptuele kwaliteiten van een materiële entiteit. Kleur en geur zijn, bijvoorbeeld, perceptuele toevalligheden alleen door de substantie van een materiële entiteit. Zoals hierboven al gesteld, kleur zou niet waargenomen kunnen worden als er niet zoiets zou bestaan als zicht, en geur niet als er niet zoiets zou bestaan als reukvermogen. Als we het unieke leven in het Hierna maals begonnen zijn, beginnen we met het waarnemen van toevalligheden van een volkomen andere natuur. Dit is even denkbaar als de overweging dat vele andere toevalligheden die bestaan, hier op aarde, buiten onze perceptie vallen.

kan verdragen, is bewezen door het Goddelijke antwoord gegeven aan Mūsa – vrede zij met hem – na zijn aanhoudende verzoek om de Almachtige te zien, waardoor hij uiteindelijk flauwviel:

“[...] Jij zult Mij stellig niet kunnen zien [...]”⁵⁴

Het is om exact deze reden, laat staan dat het zien van de essentiële realiteit van de Almachtige, dat de mens is beperkt door een ontoereikendheid om zelfs maar de realiteit van Zijn eigenschappen te begrijpen.

Nijp Afzeil drukt dit op een elegante wijze uit:

“De atomen in verrukking, getooid, feestelijk,
 En overal een licht, overal een licht,
 Een architectuur verstrengeld, het ego verstrengeld,
 Ik identificeer u Heer, de Beroemde Onidentificeerbare!

De atmosfeer

De lucht die de aarde omhult, bevat vele geheimen en ligt ten grondslag aan talloze wijsheden. De wolken verschijnen plotseling aan de hemel, de wind waait door de lucht, soms barst er een lichtflits uit – bliksem dat een enorm geluid geeft – de slagregens, de vallende sneeuw; elk voorbeeld is een fabuleuze manifestatie dat zich geheel in proportie voordoet.

---

⁵⁴ Sūrah Al A'rāf (7), aya 143.

De heilige Qur'an sommeert de mens om dergelijke woeste gebeurtenissen tussen hemel en aarde te overpeinzen en de bewijzen te aanschouwen die de macht van de Almachtige bevestigen. Het stelt:

“Voorwaar, in de schepping van de hemelen en de aarde en in de afwisseling van nacht en dag en in de schepen die de zee bevaren, met dat wat de mensen tot voordeel strekt; en in het water dat Allāh van de hemel neerzendt en waarmee Hij de aarde doet herleven na haar dood en daarop alle(rlei) soorten dieren verspreidt en in de verandering van de windrichting en de wolken die tussen de hemel en de aarde ten dienste zijn gemaakt, zijn inderdaad tekenen voor mensen die begripen.”⁵⁵

De atmosfeer, die mededogend onze aarde omhelst, is een van de meest prachtige ordes van de Almachtige die zinspeelt op Zijn grenzeloze barmhartigheid voor de mensheid. Het bestaat uit 77% uit stikstof, 21% uit zuurstof en 1% uit een combinatie van kooldioxide, argon en andere gassen. Zuurstof is zo licht ontvlambaar dat men denkt dat iedere toename van slechts een honderdste deel zuurstof boven op de 21%, de kans dat bliksem een bosje in lichte laaien zet, met ongeveer 70% toeneemt. Aan de andere kant, een zuurstof verhouding boven de 25% zou meer dan genoeg zijn om een overgroot gedeelte van de groenten die wij consumeren, in as te veranderen.

Een ander teken. Ondanks het voortdurend gebruik van zuurstof en kooldioxide, blijven hun verhoudingen

---

55 Sūrah Al Baqarah (2), aya 164.

in de lucht stabiel. Als alleen mensen en dieren de aarde bevolkte, dan zouden zij alle zuurstof in de lucht op maken en het in kooldioxide veranderen. In korte tijd zouden zij vergiftigd worden doordat zij het kooldioxide, die juist naar ratio zou toenemen, zouden inhaleren. Maar de Macht die het universum heeft geschapen, heeft eveneens de groenten geschapen. En door het de capaciteit te geven om kooldioxide om te zetten in zuurstof, heeft hij het universum voorzien met een magnifiek balans en met een leven dat nooit eindigt.

De aardkorst is geschapen met zulke delicate afmetingen dat als het slechts iets dikker zou zijn geweest, het alle kooldioxide en zuurstof zou absorberen, wat zou leiden tot het einde van alle vegetatie.⁵⁶

Zuurstof is een essentiële behoefte voor het biochemisch functioneren van ons lichaam die op ieder moment en voortdurend presteert. Onophoudelijk inhaleren wij lucht in onze longen en ademen diezelfde lucht weer uit. Dat een juiste zuurstofdichtheid in onze atmosfeer noodzakelijk is om dit proces van in- en uitademen te accommoderen, toont dat toeval geen rol speelt in het onderhouden van deze delicate verhouding. Allāh, verheerlijkt is Hij, die onze lichamen heeft geschapen op een manier dat het constant behoefte heeft aan zuurstof, heeft ons rijkelijk gezegend met de voor ons meest vitale, primaire behoefte. Zo heeft Hij niet alleen zuurstof gemakkelijk toegankelijk gemaakt, Hij heeft het ook in de lucht geplaatst in een perfecte verhouding. Iedere simpele

---

⁵⁶ Zie Ilim-Ahlāk-Īmān, voorbereid door: M. Rahmi Balaban, p.187.

ademteug die wij nemen, is in feite een complexe en betekenisvolle oefening en een gigantisch Goddelijk cadeau.

Wanneer we het meest geavanceerde vliegtuig betreden, horen we voor vertrek een mededeling die ons adviseert om 'de zuurstofmaskers te dragen die automatisch naar beneden komen indien op grote hoogtes de druk in de cabine wegvalt.'

Maar in het alledaagse leven, geeft niemand ook maar een beetje om de betekenis hiervan. Namelijk dat als de hoeveelheid zuurstof in de lucht morgen toeneemt tot bijvoorbeeld 25%, of zakt tot 18%, niemand van ons angstig naar de winkel rent om een zuurstofmasker te kopen. Gelovig of niet, iedereen leeft zijn leven terwijl hij volkomen afhankelijk is van de Goddelijke orde. Het leven zou ondragelijk zijn als men zich bewust zou zijn van iedere levensbedreigende factor die om zich heen bevindt.

De lucht is daarnaast net een spiegel die onze omgeving verlicht. Licht kan niet stralen zonder contact te maken met materie. Licht dat botst met een deeltje verspreidt zich in de rondte, zoals een voetzoeker dat doet, in de vorm van licht en warmte.

Aangezien er geen deeltjes in de leegte van de ruimte zijn zoals moleculen en atomen, blijft het in duisternis gehuld ondanks dat ook daar het licht van de zon verschijnt.

De maan, bijvoorbeeld, heeft geen atmosfeer. Het heeft geen laag van gas die het inkomende licht van de zon kan verspreiden om zodoende de omgeving te verlichten. Om die reden is de oppervlakte van de maan helder, maar

blijft het daarboven altijd donker, ondanks dat het overspoeld wordt door lichtstralen.

Deze wonderbaarlijke manifestaties zijn duidelijke bewijzen dat de aarde op zo'n manier geschapen is, dat het het menselijk leven accommodeert. Dit alles met alomvattend doel. Samen met de enorme zegening van de Almachtige aan Zijn dienaren, is dit delicate balans, die het leven mogelijk maakt, bewijs van Zijn bestaan en oneindige macht. Dat ieder wezen in het universum in overeenstemming met het Goddelijke programma beweegt, en dat alles wat wij tegenkomen een dieper plan, maat en orde blootlegt, maakt het bestaan van een Macht die plant, ordent en dit gigantische balans afmeet, noodzakelijk.

Ismail Fennī Ertugrul (1855-1946) illustreert dit feit met de volgende analogie:

“Struikelend over een maatstaf en orde op ieder gegeven plek, waakt het verstand noodzakelijkerwijs over het bestaan van een macht dat ordent en afmeet.

Stel je eens voor dat je een tuin hebt. Je hebt de tuinman jonge boompjes laten planten. Op een dag kom je aan en zie je dat iemand lukraak enkele boompjes heeft neergeslagen. Je vraagt de tuinman om een verklaring en hij vertelt jou dat ze zijn neergeslagen door een plotse linge storm. Jij accepteert de verklaring. Een andere dag kom je aan en dit keer zie je dat de boompjes in een patroon zijn neergeslagen; zo zie je bijvoorbeeld dat de vijfde boom van iedere rij tegen de grond geslagen is, terwijl

de vier ervoor onaangeraakt zijn. Dit patroon zie je door de gehele tuin. Opnieuw vraag je de tuinman om een verklaring, die wederom de schuld geeft aan een storm. Zou je dat geloven? Met zekerheid, dat zal je nooit geloven. Je zal het toeschrijven aan de slechte intentie van een persoon. Zelfs als de eerste keer verklaard kan worden aan de hand van toeval, de tweede keer kan dat zeker niet; deze keer is er namelijk maatwerk en berekening aan te pas gekomen.”

Geen enkel persoon met een gezond verstand kan het feit betwisten dat het universum zijn bestaan handhaaft door middel van nauwkeurige berekening en een zeer delicaat balans.

Hieronder staan slechts wat voorbeelden van deze Goddelijke balans:

Luchtdruk

De gassen die atmosfeer omvatten, zorgen voor een druk van ongeveer 1 kilogram op 1 vierkante centimeter. Met andere woorden, het menselijke lichaam is constant onder druk van zo'n 15 ton. Maar Allāh, verheerlijkt is Hij, heeft ook dat perfect uitgebalanceerd. Hoeveel druk er ook op het menselijke lichaam wordt uitgevoerd, onze lichamen hebben eenzelfde druk van binnenuit naar buiten. Een grote verandering in luchtdruk is dan ook de oorzaak van ziektes en nasale bloedingen bij hen die naar grote hoogtes reizen. Echter, astronauten, die verder dan de atmosfeer reizen, kunnen deze reis slechts afleggen in speciaal ontworpen pakken die luchtdruk simuleren.

Koude-warmte harmonie

Met hun capaciteit om veel warmte vast te houden, zorgen kooldioxide en dampmoleculen verspreid in de lucht voor een perfecte harmonie. Deze moleculen absorberen gedurende dag zonnestrallen waardoor ze een overmaat aan hitte voorkomen. Als de nacht valt en de zon zich terugtrekt, houden deze moleculen hun verkregen warmte vast, net als een broeikas, en dus gaat de warmte niet verloren. Doordat de maan niet een dergelijk beschermend dak heeft, is er sprake van een zinderende hitte overdag en een ijzige kou in de nacht.

De wind

In termen van de doelen met betrekking tot hitte, druk, level, vocht en vele andere activiteiten die daarmee te maken hebben, kan de atmosfeer in vijf verschillende lagen worden onderverdeeld. De troposfeer, de eerste van deze lagen, bestaat uit regen, sneeuw en wind. Deze laag is 16 kilometer vanaf de grond af berekend en zijn temperatuur neemt af naar mate de hoogte toeneemt tot maximaal -56 graden. In deze laag kan men een feilloos, cyclisch systeem terugvinden.

Omdat de as van de aarde licht gekanteld is, ontvangt niet alleen het equatoriaal gebied direct de zonnestrallen. Hierdoor kan warmte naar tropische regio's worden getransporteerd. Als gevolg hiervan slaan de gebieden met een hogere temperatuur meer warmte op. De opslag van deze warmte zorgt voor het behoud van de benodigde kracht en energie voor wind.

Miljoenen tonnen water van de oceanen verdampen en bestijgen de licht. Vanaf daar worden zij door de wind naar land met waterbehoefte gebracht. Door deze cyclische beweging is regen niet enkel voorbehouden aan regenachtige regio's, maar door een perfect uitgevoerd plan ontvangt iedere regio zijn deel aan regen.

De vlekkeloze beweging van de atmosfeer stelt het in staat om warmte te transporteren. Met behulp van de noordelijke en zuidelijke bewegingen van hoge- en lagedrukgebieden en de sterker stromingen, reist de koude lucht van de noordelijke breedtegraden naar het zuiden, terwijl de zuidelijke hitte naar het noorden trekt.

Doordat de zon verschillende delen van de aarde aan verschillende niveaus van hitte blootstelt, kunnen grote hoeveelheden lucht in de atmosfeer op verschillende niveaus opwarmen. Hete lucht stijgt, conform het Goddelijke bevel, direct op. Verschillende bronnen van lucht zijn op die wijze geconstrueerd, zoals lagedrukgebieden in warme klimaten en hogedrukgebieden in koude klimaten. As een gevolg hiervan beginnen kleine deeltjes lucht te bewegen in de vorm van wind, zodat vocht, warmte, warmte intensiteit en energie uit de atmosfeer, alsook pollen van planten naar hun benodigde plekken kunnen worden verplaatst.

De Heilige Qur'ān verklaart:

“En Wij zenden bestuivende winden, daarna zenden Wij water uit de wolken neer en geven jullie er dan van te

drinken en jullie zijn niet de bewaarders ervan.”⁵⁷

Wind voldoet, net als de rest van de schepping in het universum, aan absolute gehoorzaamheid aan de soevereiniteit van de Almachtige. Het is een teken van genade als onze Heer het zo beveelt, maar ook een manifestatie van destructieve toorn als, wederom, onze heer het bepaalt.

Een levendige illustratie van dit feit is het onderstaande vers over hoe de stam van ‘Ād vernietigd werd door een krachtige storm:

“Wij zonden werkelijk een verwoestende wind over en op een onheilspellende dag (van bitter ongeluk). Die mensen wegrukte alsof zij de stammen van ontwortelde palmbomen zijn.”⁵⁸

De andere voordelen van de lucht

Naast het dragen van miljoenen tonnen aan water op haar schouders, tilt zij ook vliegtuig vol met honderden passagiers. Het distribueert licht en warmte. Het brengt eveneens honderden geluiden met verschillende golflengte naar ons gehoor, waarvan telefoon misschien wel het meest opmerkelijke is.

Aan de andere kant schotelt de lucht ons reukvermogen verscheidene typen geuren voor, zonder hen te mixen. Als de atmosfeer er niet zou zijn, dan zouden wij

---

57 Sūrah Al Hajj (15), aya 22.

58 Sūrah Al Qamar (54), aya 19-20.

onzelf niet eens hoorbaar hebben kunnen maken aan de persoon direct naast ons, noch zouden wij in staat zijn om het lichtknopje aan te zetten om te zien wat voor ons ligt. Maar nog meer dan dat; door door onze longen te circuleren vervult de lucht een vitale taak. Dit alles herinnert de gelovigen die bekend zijn met bezinning op de oneindige heerlijkheid, macht en genade van Allāh, verheerlijkt is Hij.

Een goddelijk filter

De laag boven de troposfeer bereikte een hoogte van 50 kilometer van de grond gerekend en wordt de stratosfeer genoemd. De stratosfeer blokkeert ieder gevaarlijke straal van overbodige energie van de aarde. In deze laag is de ozonlaag te vinden. Ozon is een zuurstof molecuul bestaande uit een triade van atomen, die ieder schadelijk aspect van zonnestrallen filtert.

Ultraviolet stralen die uitgezonden worden door de zon, vermindert de groei van planten, veroorzaakt huidkanker bij mensen, beschadigt het oog en vergroot het risico op een groot aantal besmettelijke ziektes. Wat de stratosfeer doet, is het ultraviolet van de zon opvangen en terug reflecteren. Tegelijkertijd verandert het zuurstof in ozon door een prachtig gebalanceerde chemische reactie.

Sterker nog, het gas ozon is zo gevaarlijk, dat het inhaleren van 1/200 gram ervan, genoeg is om een persoon te doden. Maar kijk naar de barmhartigheid van de Almachtige. Hij maakt een filter van zo'n laag vergif en gebruikt het om de klimatologische balans in stand te

houden en te voorkomen dat we schade ondervinden die voor ons als mensen fataal zou kunnen zijn.

Het beschermde baldakijn

De laag die 80 kilometer boven grondniveau zit, en die als middelste laag beschouwd wordt, heet de mesosfeer en dient te beschermen tegen neerdalende meteoren.

Meteoriten die obstakels als Jupiter Saturnus en de maan passeren, worden aangetrokken door de zwaartekracht van de aarde en treden de atmosfeer binnen met een ongelooflijke snelheid. Wat doorgaans een vallende ster wordt genoemd, is in feite een meteor die in contact komt met de atmosfeer en die tot as verbrand wordt door de mesosfeer. Als er niet zo'n beschermende laag om de aarde zou zitten, of als de huidige laag slechts een fractie dunner zou zijn geweest, dan zouden miljoenen meteoren op de aarde vallen en vernietiging bewerkstelligen en gaten in het oppervlak veroorzaken, net als op de maan. Maar de genade van Allāh, verheerlijkt is Hij, maakt van deze gigantische kanonskogels op weg naar aarde stof nog voordat ze contact kunnen maken met het oppervlak. Daarna verandert ieder deeltje van dit stof in een kern van een kleine regendruppel.

De vorming van wolken verlangt dat kleine deeltjes van aarde en de ruimte gecombineerd worden. Daarbovenop moeten deze deeltjes de hoogste gradatie van de atmosfeer bereiken. De vochtige winden daarbinnen waaien, zorgen voor een intensiteit van de kernen en vormen een wolk deeltje. Volgens de fysische en wiskundige model-

len, worden de kleine wolkdeeltje kleine regendruppeltjes die vervolgens weer op de aarde vallen.

Lang voordat ook maar iets van de atmosfeer was ontdekt, zei de Almachtige, de Eigenaar van de Hemelen en de Aarde:

“En Wij hebben de hemel gemaakt tot een beschermd dak; toch wenden zij zich af van deze tekenen.”⁵⁹

Radiogolven

De atmosferische laag die begint bij 500 kilometer vanaf grondniveau en die een hoogte kan bereiken van 1000 kilometer, wordt de ionosfeer genoemd. De atomen en moleculen in deze laag zijn niet geladen, maar geïoniseerd, wat komt door ofwel het ontvangen, dan wel het uitzenden van elektronen. Zij zijn geladen met elektriciteit. Doordat de atomen geïoniseerd worden door de vele energie uit de zonnestrallen, kan de temperatuur in deze laag oplopen tot 2000 graden Celsius. Voor de atmosfeer is de ionosfeer een soort spiegel gemaakt van ionen. Elektromagnetische golven van de radio of andere draadloze zenders, raken virtueel deze spiegel die het op haar beurt weer terug reflecteert naar de aarde. De gereflecteerde golven bereiken dan iedere uithoek van de wereld, waardoor het met relatief gemak mogelijk is om radio of draadloze uitzendingen te volgen.

Zoals men kan zien heeft Allāh, verheerlijkt is Hij,

⁵⁹ Sūrah Al Anbiyā' (21), aya 32.

de aarde een massief dak gegeven met een ongekende snelheid in de leegte van de ruimte, een thuis voor het overvloedige leven die een ideale temperatuur gegeven is. Gedomineerd door een plezierig, warm klimaat, is geen enkel zuchtje wind op aarde zonder wijsheid; geen enkel blaadje dat valt met zijn eigen beweging, is zonder reden.

Ieder geschapen ding, van het kleinste tot het grootste, is een portret uit het patroon van lessen en is een Goddelijk meesterwerk.

De Almachtige zegt:

“Hebben jullie niet gezien, dat Allāh alles wat er in de hemelen en op aarde is aan jullie dienstbaar gemaakt heeft en Zijn gunsten rijkelijk aan jullie heeft geschonken zowel uiterlijk als innerlijk? En er zijn mensen die, zonder kennis of enige leiding of een verlichtend Boek over Allāh twisten.”^{60 61}

Hoe zalig is het voor degene die de wijsheid en waarheid in de beladen lijnen van het boek van het universum kan lezen, ze kan begrijpen en kan zinken tot de diepte van bezinning!⁶²

Wolken, regen en sneeuw

Denk alleen al aan de wolken, grote schepen zeilend in de lucht. Een van de functies van wolken is dat het

---

60 Sūrah Luqmān (31), aya 20.

61 Zie ook Sūrah Al Jathiya (45), aya 13.

62 Zie, Prof. Dr. Osman. Cakmak, Bir Cekirdekti Kāinat, Istanbul 2005, p.118-131.

de aarde beschermt tegen overmatige hitte. Wanneer de temperatuur stijgt, verdampt water sneller, waardoor er meer wolken ontstaan. De zonnestrallen worden dan gereflecteerd in de richting waar ze vandaan komen, waardoor de hittebalans op aarde in stand blijft.

Allāh, de Meest Barmhartige, stuurt de wind als voorboden van de regen. Met het goddelijke bevel, beweegt de wind de bergenhoge wolken naar hun voorbestemde plaats. De Almachtige, die de wolken verdeeld en samenbrengt, laat vervolgens de regendruppels vallen waardoor Hij de groei van verschillende vegetatie op aarde stimuleert. Hij herinnert ons eraan dat dit de manier is waarop de doden tot leven worden gewekt. Hij wil dat de mensen acht slaan op dit grote fenomeen van wijsheid.⁶³

De Almachtige stort Zijn genade uit over wie Hij wil. Zeker degene die zwaar getroffen zijn door de hitte, zijn verrukt met iedere spatje regen. Hun wanhoop verandert ogenblikkelijk in hoop.⁶⁴ Want de Almachtige is Hij die:

“[...] regen laat neerdalen nadat men alle hoop heeft laten varen en Hij ontvouwt Zijn Genade. Hij is de Beschermmer, de Veelgeprezene.”⁶⁵

Soms verandert de Almachtige de droogte en aan de andere kant regen en hagel in vormen van bestraffing om zijn rebellerende dienaren te straffen, waarbij Hij treft wie Hij wil, en beschermt wie Hij wil.⁶⁶

63 Zie Sūrah Al A'rāf (7), aya 57; Sūrah Fātir (35), aya 9.

64 Zie Sūrah Ar Rūm (30), aya 48.

65 Sūrah Ash Shūra (42), aya 28.

66 Sūrah An Nūr (24), aya 43.

Met andere woorden, de Almachtige conformeert de relatie tussen de hemel en aarde in lijn met het menselijke gedrag en hun eigen innerlijke wereld.

Regen wordt door de Almachtige in druppels neergезonden waardoor iedere druppel zijn eigen koers behoudt en zich niet vermengd wordt met anderen. Iedere regendruppel valt volgens zijn voorbestemde baan, zonder ook maar een klein beetje te slingeren. Het komt niet te laat, noch haast het zich door druppel eronder in te halen. Als alle mensen en jinns bijeenkwamen om samen één druppel regen te maken, of als zij slechts zouden proberen om alle regendruppels die in één dorpje vallen te tellen, dan zouden zij daar niet toe in staat zijn. Alleen de Schepper weet hun exacte aantal.

Er zit eveneens een onmeetbare wijsheid in ijzige, bevroren hagelsteentjes en in sneeuwvlokjes die als fijne katoenvezeltjes neerdwarrelen. Beiden zijn gemaakt van fijn water.

Wie brengt de regendruppels en sneeuwvlokjes die op de grond vallen naar de hoogste takken van de bomen?

Inderdaad, het water wordt verspreid over iedere centimeter van een blaadje, maar dit is onzichtbaar. Door hun haarvaatjes krijgt ieder stukje van het blad, en daarmee de gehele boom, zijn deel van het water.

Hoe kan het dat water dat naar beneden zou moeten vloeien, in staat is om zijn weg naar de top te vinden?⁶⁷

---

67 Zie Imâm Ghazzali, *Ihya*, VI, 67-68.

Als regendruppels in overeenstemming met de zwaartekracht vallen, dan zou iedere druppel de aarde raken met de snelheid van een kogel. En dat zou betekenen dat ieder leven wezen direct zou overlijden als gevolg van deze op kogels lijkende regendruppels. Echter, iedere regendruppel valt met een consistente snelheid, langzaam, op de grond, zonder dat het ook maar een voor een klein beetje schade zorgt.

Hoewel gevormd volgens een specifieke maat, neemt het water de vorm aan van minuscule regendruppels. Vervolgens wordt de zwaartekracht uitgebalanceerd door de luchtweerstand en de vloeibaarheid van de druppels zelf, waardoor de druppels in staat zijn om de grond te bereiken met een constante snelheid.

Deze waarheden op zichzelf zouden voldoende moeten zijn voor degene die het met wijsheid aanschouwen om de magnifieke goddelijke orde en harmonie en de effectiviteit van de aarde waarop wij leven, te waarderen. Zij zouden de oneindige kennis, macht en wijsheid van de Almachtige door deze observatie niet minder duidelijk zien.

Het bezinnen op de aarde

Vrome dienaren zijn ondergedompeld in bezinning. Zij raken bekend met de taal van de bloeiende bloemen, de tjlpende vogels en bomen die vruchten afwerpen. Zij spiegelen hun spirituele levens naar de elegantie en schoonheid die zij zien. Zij verkrijgen een elegantie van de geest zoals bloemen en de generositeit van de bomen

die vol zijn van vruchten. Dit zijn de fortuinlijke mensen die door Allāh, verheerlijkt is Hij, geprezen worden in de Heilige Qurʾān.

De Almachtige heeft het aardoppervlak op de best denkbare wijze uitgedost en hij heeft het gastvrij gemaakt voor het menselijke bestaan. Hij heeft de grond geschikt gemaakt voor reizen door middel van paden en passages.

De Heilige Qurʾān stelt:

“(Hij) Die de aarde tot een rustplaats voor jullie maakte en de hemel tot een geweld en Die Water uit de wolken deed neerdalen en daarmee vruchten voortbrengt voor jullie onderhoud Dus richt geen afgoden op naar Allāh, terwijl jullie (beter) weten.”⁶⁸

“Hebben Wij de aarde niet tot een uitgespreide rustplaats gemaakt? En de bergen als pinnen opgezet?”⁶⁹

“Hij is het Die de aarde voor jullie dienstbaar gemaakt heeft; trek dus door haar (verschillende) streken en geniet van Zijn voorzieningen. En (gedenk dat) tot Hem zal de Opstanding (na de dood) zijn.”⁷⁰

Allāh, verheerlijkt is Hij, heeft over de aarde gesproken in Zijn heilige Boek zodat de mensen er op een fijngevoelige manier op kunnen reflecteren.

Boven de grond is voor al wat leeft, terwijl onder de grond bestemd is voor de dood. De Almachtige zegt:

---

68 Sūrah Al Baqarah (2), aya 22.

69 Sūrah An Naba' (78), aya 6-7.

70 Sūrah Al Mulq (67), aya 15.

“Hebben Wij de aarde niet gemaakt om de levenden en de doden te kunnen bevatten?”⁷¹

Nu, kijk goed naar de grond als deze uitgedroogd is; het ziet er volslagen dood uit! Echter, wanneer het in aanraking komt met het water uit de hemel, dan komt het spontaan tot leven en herpakt het haar groene uiterlijk. Er groeien gekleurde planten. Vanuit de diepte van haar schoot, ontstaan verschillende vormen van leven. Aanschouw vervolgens hoe de Almachtige de aarde verstedigd heeft met kolossale bergen! Zie hoe Hij onder hen een reserve van water heeft aangelegd. Hoe laat Hij er dan bronnen uit ontspringen om die dan te vormen tot uitgerekte rivieren op de aarde? Hoe brengt hij precies zoet en zuiver water voort uit droge steen en duister modder? Hoe kan het dat dit water aan alle dingen leven geeft? Hoe heeft Allāh, verheerlijkt is Hij, door middel van water, tarwe, druiven, klavers en talloze andere zaken uit de grond opgetrokken? Ieder heeft een andere vorm, kleur, smaak en aroma; voor ieder een aparte schoonheid, een apart genot. Sommige zijn superieur aan andere in termen van voedingsstoffen. Maar ze zijn allemaal bewaterd met hetzelfde water en ze komen allemaal voort uit dezelfde grond.⁷²

Planten

Zodra een zaadje op de grond valt en het in contact komt met het vocht van de aarde, ontwikkelt het zich

⁷¹ Sūrah Al Mursalāt (77), aya 25-26.

⁷² Zie Imām Ghazzali, Ihya, VI,63.

waardoor de onder- en bovenkant openbreekt. Uit de bovenkant ontstaat de boom die zich boven de grond ontwikkelt. Uit het onderste gedeelte komen de wortels die zich vorstelijk, diep in de grond uitspreidt. Dit is een verbazingwekkend spektakel; want hoewel het zaadje slechts één natuurlijke entiteit is die door één factor beïnvloed wordt, brengt het twee verschillende delen voort. Een die omhoog groeit en de ander die steeds verder naar beneden, de grond in, geworteld zit. Het is verbazingwekkend dat één enkele entiteit, twee tegenovergestelde elementen kan voortbrengen. We weten dat dit door de wil en het bestuur van Eén Schepper, Degene die Wijsheid in al Zijn daden heeft, gebeurd.

Eén deel van de boom dat ontspringt uit dit zaadje, wordt hout, het andere deel worden bladeren. Voorts, bloeit weer een ander deel in de vorm van bloemen welke daarna verder ontwikkelen tot vruchten die bepaalde vitamines voortbrengen die het menselijk lichaam van nut is.

Wederom bezit een enkele vrucht talrijke eigenschappen. Bijvoorbeeld, het zaadje van een druif is koud en droog, maar het vruchtvlees is warm en sappig. Dat een vrucht uit één enkel zaadje verschillende eigenschappen kan ontwikkelen, ondanks dat het blootgesteld is aan dezelfde factoren, is zonder twijfel het werk van een oneindige machtige en wijze Schepper.

Maar er is meer. Allāh, verheerlijkt is Hij, heeft de flora van een natuurlijke apotheek voorzien ter genezing van vele ziektes. Sommige planten zijn een genezing en

anderen zijn bronnen van voeding. Sommige doen herleven en terwijl anderen giftig zijn en doen sterven. Zodra het geconsumeerd is, verandert een plant in iets anders. Veel planten zuiveren het bloed. Vele geven leven en energie. Andere maken de mens kalm en slaperig.

Wat een wonder dat door planten water en koolzuren omgezet worden in water en hout en dat daarbij zuurstof vrijkomt voor de organismen om te adem.

Er is dus geen enkel blad of zaad dat uit de grond komt en geen ladingen voordeel heeft voor de mens; het zijn er zelfs zo veel dat de mens niet eens de mogelijkheid heeft om ze allemaal volledig te benutten.

Een assortiment van kleuren, geuren, smaken en bladeren met verschillende vormen die de ogenschijnlijk gewone zaden uit de dieptes van de aarde verzamelen, zijn zonder twijfel wonderen die geen enkele chemicus kan reproduceren.

De harmonie en orde die overheerst tijdens de groei van planten, is een duidelijke manifestatie van de Goddelijke Majesteitelijkheid. Een plataan, bijvoorbeeld, produceert jaarlijks miljoenen zaden. Om hen de mogelijkheid te geven om zich over de omgeving verstrooid te raken, hebben de zaden transparante parachutes van veder; en met de hulp van de wind worden zij naar extreem verre gebieden gebracht. Als ieder zaadje van de plataanboom zich tot een boom zou ontwikkelen, dan zou de wereld gebukt gaan onder een plataanboominvasie. Dit voorbeeld geldt ook voor andere wezens.

Sterker nog, een paar jaar terug begon men in Australië met het gebruik van een soort kakitos om hagen te bouwen. Maar omdat er geen inheems insect in Australië de natuurlijke vijand was van de kakitos, verspreidde de plant zich als een besmettelijke infectie. Door de snelle groei, die de plaatselijke bewoners tot wanhoop dreef, bezette de kakitos in korte tijd een gebied zo groot als Engeland, zowel in lengte als in breedte. De verwoesting van huis en haard dwong de plaatselijke bewoners uiteindelijk hun huizen te verlaten waardoor er een spoor van spooksteden achterbleef.

Na het grondig onderzoeken van de aarde, ontdekten wetenschappers dat er een soort insect bestaat dat enkel leeft van de kakitos en van niets anders; het was een insect dat zich in snel tempo ontwikkelt en daarbovenop geen natuurlijke vijanden heeft – geen plantaardige en geen dierlijke – in Australië. Zoals verwacht overmeesterde het insect in korte tijd de gehele kakitos. Vandaag de dag zijn kakitos enkel voorbehouden voor een klein gebied. Ver weg, zodat het geen bedreiging meer vorm. Voor wat betreft hordes aan insecten die geïmporteerd waren om het probleem van de verwoestende plant te tackelen, er bleef slechts genoeg over om de druk op de nu schaarse kakitos te houden.⁷³

Dit voorbeeld is om het bestaan aan te tonen van een soort mystiek en bijna een onverklaarbaar ecologisch balans die tegelijkertijd ook harmonieus is en in het hele universum werkt. Geen enkel gezond verstand kan

---

73 Ilim-Ahlak-Īmān, voorbereid door, M. Rahmi Balaban, p.190.

daarom het bestaan van een Macht, die voorkomt dat een soort plant of dier tot een plaag op aarde kan uitgroeien, betwisten.

En wederom, wat een wonder is het dat er miljoenen verschillende planten en vruchten uit de grond verrijzen! Onze Heer, de Razzāq, de Absolute Voorziener, bereid verschillende feesten voor, voor verschillende soorten wezens.

Een mens, bijvoorbeeld, kan niet zoveel eten van dat wat een schaap eet, en vice versa. Voorzeningen zijn dus verdeeld onder de schepping volgens een delicaat balans. Het onderstaande vers, dat de Goddelijke Macht achter het voorzien en verspreiden van voorzieningen aan de schepping toont, is zeker intrigerend:

“En hoeveel levende wezens zijn er niet die hun (eigen) onderhoud niet (met zich) meedragen! Allāh zorgt voor hen en voor jullie en Hij is de Alhorende, de Alwetende.”⁷⁴

Als men erover nadenkt, is het toch bijzonder hoe groot de manifestatie van de Goddelijke Genade is wanneer levende wezens middelen voor elkaar verzamelen voor het overleven van de ander. Tot op het punt dat een vogel een andere gewonde vogel voedt door hapjes naar zijn bek te brengen.

Er zit een belangrijke les in het feit dat onafgebroken, talloze Goddelijke feesten gehouden zijn sinds het begin van de wereld, zonder dat ook maar één levend wezen niet gevoed is. En dit is op dit moment zelfs gaande. Als

74 Sūrah Al Ankabūt (29), aya 60

we hier even stoppen om daar een moment over na te denken. Driekwart van het aardoppervlak is bedekt door water. Een meerderheid van het resterende kwart bestaat uit woestijnen en rotsachtige gebieden die niet geschikt zijn voor de groei van planten. Slechts een gedeelte van wat overblijft, is bewerkbare grond. Maar dit toont juist aan hoe machtig Allāh, verheerlijkt is Hij, is. Door een metamorfose maakt Hij van deze grond een bron van voeding voor alle levende, landwezens!

De uitgestrekte zeeën

Water bedekt twee derde van de oppervlakte van de aarde. Hierdoor kunnen noch de kou van de noord- en de zuidpool, noch de zinderende, tropische hitte grip krijgen op de aarde. De oppervlakte van de aarde warmt gedurende de dag op door de zonnestralen en distribueert de warmte zoals een radiator. Voor wat betreft de zee, ondanks dat het miljoenen calorieën ontvangt van de zon, kan zij slechts tot een bepaalde temperatuur stijgen; maar eenmaal opgewarmd, verliest het haar warmte niet zo makkelijk. De zeeën van de aarde reguleren dus het klimaat en gedragen zich als een thermostaat door de overvloedige hitte en kou te reguleren; vandaar dat zij in groter volume is dan het land. Vanwege de verdamping voldoen zij aan de behoefte aan water van het land. Minder zee betekent ook minder verdamping en dat heeft droogte tot gevolg, een die de gehele aarde in een woestijn zou veranderen.

De eigenschappen van zeedieren zijn niet minder dan die van de landdieren. Parels, koralen en andere

versieringen, en zeker de zoetwatervruchten die uit de dieptes van de oceanen komen, zijn van groot belang voor de mens.

Water

Het overleven van ieder wezen op aarde hangt af van water. Een persoon die niet in staat is om water te vinden terwijl hij het zo wanhopig nodig heeft, zou zonder twijfel alle schatten van de aarde inleveren in ruil voor één kostbare teug water. Nogmaals, als hij in staat zou zijn, zou hij niet twee keer hoeven na denken over het afstaan van alle schatten van de aarde in ruil voor het vrijkomen van het geconsumeerde waarde van zijn lichaam. Wat is de mens toch verbazingwekkend. Hoe kan hij zich nu zo druk maken om goud en zilver terwijl hij onachtzaam is voor de ongehoorde zegeningen die door de Almachtige in slechts een enkele teug water heeft geplaatst?⁷⁵

Het duurt niet lang voordat iemand, die deze onderliggende wijsheden op waarde schat, realiseert dat alle wezens op aarde voor hun overleving afhankelijk zijn van de bescherming en hulp van een Schepper met oneindige kennis en macht. Hij zou zich bewust worden van het feit dat hij onder de perfecte omstandigheden, een virtueel sprookjesland, leeft waarvan hij zelf niet in staat is om het te onderhouden. Noch het verstand, noch het bewust zijn zou zo blind zijn om in opstand te komen tegen Allāh, verheerlijkt is Hij, de Schepper en de Regelaar van het universum.

⁷⁵ Zie Imām Ghazzali, *Ihyā*, VI, 65-66.

Onderliggende wijsheden in het dierenrijk

Men zou de fladderende vogels in de lucht, tamme en wilde dieren en de kleine, nauwelijks zichtbare insecten zorgvuldig moeten bekijken; immers zij bezitten zulke eigenaardigheden dat het onmogelijk is om niet van verbazing achterover te slaan door de pracht, macht en wijsheid van de Almachtige.

Hoe heeft de Schepper zulke geweldige aanhangsels geplaatst op zulke klein, nauwelijks zichtbare insecten? En hoe feilloos voeren zij, zonder te aarzelen, hun functie uit? Zelfs een compleet inzicht in de kenmerken die zij bezitten gaat voorbij het bevattingsvermogen van de mens.

Als men de dieren met hun diverse vormen en verschijningen, zorgvuldig zou bestuderen, en zou nadenken over wat zij aan huid, bont, vlees en melk aan comfort van de mens voorzien, dan zou men zonder twijfel de grenzeloze zegeningen en genade van de Almachtige zien. Allāh, verheerlijkt is Hij, heeft ieder van hen een aparte huid gegeven ter bescherming tegen de koud, aparte nagels om hun voeten te beschermen en heeft hen voorzien met alle noden en op de best mogelijke en meest esthetische wijze, die zij nodig hebben.

Bijvoorbeeld, paraderend in prachtige uitgedoste lichamen met voortreffelijke patronen en ondanks hun korte levensduur van veertien dagen, onthullen vlinders vele mysteries door middel van hun lichaamstaal. Het is slechts een van de oneindige Goddelijke wonderen die aan het aanschouwende oog, het begrijpende verstand en vooral een het gevoelige hart getoond worden.

De Heilige Qur'ān sommeert ons om de kameel te observeren en om na te denken hoe deze geschapen is:

“Kijken zij (de ongelovigen) dan nooit naar de kameelen, hoe zij geschapen zijn? En naar de hemel, hoe deze hoog verheven werd? En naar de bergen, hoe zij bevestigd werden? En naar de aarde, hoe zij uitgespreid werd? Herinner hun dus, want jij (o Profeet) bent slechts iemand die (andere mensen) aanspoort;”⁷⁶

Dit betekent de manifestaties van de Goddelijke prachten lonken naar een observatie van de structuur van dieren en andere organismen.

De Almachtige heeft alle levende wezens begiftigd met zulke eigenschappen dat zij in staat zijn om verschillende dingen te produceren, ondanks dat zij gevoed worden met hetzelfde voedsel. Bijvoorbeeld, als een kudde schapen de groene bladeren van een moerbei eet, dan produceren zij vlees, melk, huid of wol. Aan de andere kant, als een zijderups, een klein insect, precies dezelfde bladeren eet, dan weeft het zijde. Evenzo, de eigenschap van de bij die honing produceert van pollen, gaat volkomen voorbij aan het menselijk kunnen.

Terwijl een enkel dier in staat is om gras om te zetten in vlees en melk, kunnen mensen, de meest perfecte wezens van de Schepping, deze prestatie niet evenaren. Zelfs niet als zij tonnen gras hadden in de hoop dat deze ook maar één druppel melk zouden leveren, zelfs niet als zij de beste laboratoria hadden.

⁷⁶ Sūrah Al Ghāshiyah (67), aya 17-21.

De Almachtige verklaart:

“Voorzeker, ook het vee bevat voor jullie een lering. Wij geven jullie te drinken van wat in hun buik is, van tussen het uitwerpsel en het bloed, zuiver melk en aange-naam voor de drinkers.”⁷⁷

De honingbij

Allāh, verheerlijkt is Hij, stelt:

“En jouw Heer heeft de bijen ingegeven: “Bouw huizen in de bergen en in de bomen en in dat wat men optrekt. Eet dan van alle soorten vruchten en volg onderdanig de wegen van jouw Heer.” Er komt uit hun buik een vloeistof van verschillende tinten waarin genezing is voor de mens. Daarin is waarlijk een teken voor mensen die nadenken.”⁷⁸

De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – heeft gezegd:

“Een gelovige is zoals een honingbij. Hij eet het reine, hij produceert het reine, hij vestigt zich op reine plaatsen en hij breekt niets af of berokkent schade aan de plekken waar hij zich vestigt.”⁷⁹

Terwijl de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – de eigenschappen van de gelovige opnoemt, duidt hij

---

77 Sūrah An Nahl (16), aya 66.

78 Sūrah An Nahl (16), aya 68-69.

79 Ahmed, II, 199; Hakim, I, 147.

tegelijkertijd ook de schoonheden en de onderliggende wijsheden van de honing bij aan.

Huseyin Kashifi becommentarieert:

“Gelovigen die bezinnen weten dat Allāh, de Alwetende en de Almachtige, de fragiele honingbij geschapen heeft met talrijke, onderliggende wijsheden.

De honingbij gehoorzaamt en dwaalt nooit van het pad af.

Het eet de zoete en zure vruchten van waar het komt en geeft zoete honing voor terug.

Het is zo godsvruchtig dat niets eet, dan het reine.

Het is zo gehoorzaam dat het nooit nalatig is ten aanzien van de bevelen van de Almachtige.

Het is zo loyaal dat het enkel reist naar verre oorden, om weer terug te keren naar zijn huis van origine.

Het is zo schoon dat het nooit neerstrijkt op, of eet van wat onrein is.

Het is zo vakkundig dat zelfs alle architecten en ingenieurs samen niet in staat zijn om datgene wat het produceert, na te maken. Zelfs al zouden ze het willen.

Net als dat er genezende eigenschappen voor het lichaam in de honing zitten die het produceert, zo zit er een genezing tegen onwetendheid – de ziekte van het hart – in het overpeinzen van hun status.”

Het wonder van instinct

Hieronder licht Ismail Fennî Ertugrul uit hoe dieren hun leven leiden in het Goddelijke programma, wat ook wel het onderbewustzijn of instinct wordt genoemd:

“Dieren weten door middel van instinct, zonder het ooit aangeleerd te hebben gekregen, de essentie die nodig is om te overleven, de voortzetting van hun nageslacht en het voedsel die goed voor hen is. Vogels bouwen prachtige nesten. Trekvogels komen samen op een specifieke dag voordat ze uitvliegen. Sommige insecten verwonden anderen insecten die als voedsel dienen voor hun baby’s, in plaats van hen te doden. Zij verwonden hen zo dat zij niet meer in staat zijn weg te kruipen, en leggen het naast de eitjes die nog uit moeten komen. Hoe verbazingwekkend is het dat deze insecten, eenmaal ontwikkeld, leven van voedsel dat afkomstig is van andere soorten. Bijen hebben het vermogen om het geslacht van larven te bepalen door hun eten te veranderen. Op deze manier kunnen bijen een koningin uit de larven maken mocht de korf haar leider kwijtraken door een of andere omstandigheid.”⁸⁰

Wederom, hoe verbazingwekkend is het dat wanneer een horzel een sprinkhaan overmeesterd, het een gat in de grond graaft. Vervolgens steekt het de sprinkhaan op een plek waardoor het niet sterft, maar wel buiten bewustzijn raakt. De sprinkhaan in de grond is voortaan zoals geconserveerd vlees. Kort daarop legt de horzel haar eieren aan de zijde van het gat waardoor de pasgeborenen

---

80 İmân Hakikatleri trafında Suallere Cevaplar, p.58-59.

vers vlees vinden om op te eten, zodra ze deze wereld betreden. Voor wat betreft de horzel, ze vliegt naar een ver oord, weg van de pasgeborenen, om daar te sterven. Op geen enkele manier kan een dergelijk mysterieus gedrag verklaard worden in termen van aanpassing en leren. Hen is instinctieve kennis gegeven door de Almachtige.⁸¹

Nadat het jaren in de zee geleefd heeft, keert een zalm terug de wateren waar hij vandaan komt, de rivier. Maar meer nog dan dat, het keert precies terug naar de plek waar het geboren is, de kust waar de beek in een rivier uitmondt.

Wie heeft de zalm uitgerust met zo'n instinct dat het terug kan keren naar de plek waar hij geboren is? Als je een zalm in een nadere beek zou uitzetten die uitmondt in dezelfde rivier, dan zou het direct beseffen dat het op de verkeerde plek is, waarna het zijn weg naar zijn eigen beek terugkeert. Desnoods door tegen de stroom in te zwemmen om maar terug te komen naar de plek waar het geboren is.

Het is nog moeilijker om het mysterie van de paling te doorgronden. Wanneer het moment bijna daar is, komen deze verbazingwekkende dieren van alle meren en rivieren in de wereld naar kuilen in de buurt van de Bermuda Eilanden⁸², waar ze hun eieren leggen en sterven. De palingen van Europa leggen eveneens afstanden van duizen-

81 Zie Ilim-Ahlāk-Īmān, voorbereid door: M. Rahmi Balaban, p.189.

82 De Bermuda's zijn een keten van eilanden in de Atlantische Oceaan, ten noorden van de kust van de Cariben, ten oosten van de Verenigde Staten.

den kilometers door de uitgestrekte zeeën af en komen op dezelfde plek aan. Zonder meer zwemmen de pasgeboren palingen, die niets zouden moeten weten anders dan dat ze hun ogen hebben geopend in grenzeloze wateren, vastbesloten weg van die kuilen totdat ze de kusten bereiken waar hun ouders ooit vandaan kwamen. De palingen stoppen daar niet; ze gaan door totdat ze de rivier of meer bereiken waar hun ouders woonden. Tot op heden is er nog nooit een Amerikaanse paling in Europese wateren gevonden en vice versa. Maar er is meer. Vanwege de grotere afstanden die zij moeten afleggen ten opzichte van andere soorten paling, heeft Allāh, verheerlijkt is Hij, de levensduur van deze paling verlengd met een jaar!

Nu, wat is de bron van zo'n sterk gevoel voor richting?⁸³

Het is een van de duidelijkste bewijzen voor het bestaan, macht, pracht en soevereiniteit van Onze Heer, dat zelfs dieren geregeerd worden door een hoger bewustzijn. Door dergelijke bewijzen ten toon te stellen aan het beoordelingsvermogen van de mens, legt Onze Heer het verschil bloot tussen degenen die er klaar voor zijn om de Waarheid te erkennen er zich eraan te onderwerpen, en degene die koppig een oogje dicht knijpt voor de miraculeuze manifestaties die hem in het gezicht aanstaren. Het vers verklaart inderdaad:

“Allāh acht het waarlijk niet beneden Zijn waardigheid om een mug of iets dat nog nietiger is dan dat als voorbeeld te stellen. Zij die geloven weten, dat het de

---

83 Ilim-Ahlāk-Īmān, voorbereid door: M. Rahmi Balaban, p.188-189.

Waarheid van hun Heer is, terwijl zij die niet geloven, zeggen: “Wat bedoelt Allāh met een dergelijk voorbeeld?” Velen misleidt Hij hierdoor en velen leidt Hij hierdoor in de goede richting. En Hij misleidt hiermee niemand anders dan de verdorvenen”⁸⁴

Creatie in paren

Uniciteit voor Hem alleen behoudend, schiep Allāh, verheerlijkt is Hij, alle wezens in paren. De Heilige Qurʾān onthult:

“En Wij hebben alles in paren geschapen opdat jullie er lering uit mogen trekken.”⁸⁵

“Hij heeft de hemelen geschapen zonder enige voor jullie zichtbare pilaren en Hij heeft op aarde stevige bergen gemaakt opdat zij niet zouden beven met jullie en Hij heeft er allerlei (soorten) dieren over verspreid. Wij hebben water uit de wolken laten neeralen en hebben er dan (in de aarde) allerlei edele (planten)soorten laten groeien.”⁸⁶

De schepping in paren, waar de wetenschap zich pas recent bewust van is, werd veertien eeuwen geleden door een vers in de Qurʾān kenbaar gemaakt, als een geschenk van inzicht.

Delicaat geschapen, voorbij de meest innovatieve gedachtes of de wildste verbeeldingen van de mens, is ons

⁸⁴ Sūrah Al Baqarah (2), aya 26.

⁸⁵ Sūrah Adh Dhāriyāt (51), aya 49.

⁸⁶ Sūrah Luqmān (10), aya 49.

universum onderhevig aan een specifiek en ongelofelijk ‘huwelijksrecht’, overeenkomstig de bijzondere eigenschappen van ieder element. Van cellen van planten en dieren tot mysterieuze protonen en elektronen van atomen die harmonieus in de materie gehuisvest zijn. En dit opent voor ons een prachtige horizon ter bezinning.

Bezinnen op de zegeningen van de Almachtige

De grootste gunst waar Allāh, verheerlijkt is Hij, ons mee begiftigd heeft, is dat we tussen alle mogelijke schepingen, geschapen zijn als mensen en geboren zijn in een wereld met een islamitische omgeving. Van een nog grotere orde, is dat we blootgesteld zijn aan de Heilige Qur’ān en dat we tot volgers van de Profet – vrede en zegeningen zij met hem – zijn gemaakt.

Voor ons is de Gezegende Profet – vrede en zegeningen zij met hem, het meest perfecte, gepersonifieerd voorbeeld van de Heilige Qur’ān. Door ons het Boek en de wijsheid te onderwijzen, maakt hij onze innerlijke wereld kraakhelder. Enkel deze gunsten volledig beseffen zou genoeg zijn om ons uit dankbaarheid te laten prosterneren, zonder dat we ook maar één seconde onze hoofden zouden opheffen.

Uiteraard zijn de gunsten van de Almachtige niet gelimiteerd tot deze. Als een virtuele wolkbreuk storten vele van Zijn zegeningen op ieder moment, op ons, Zijn dienaren, uit. De Profet – vrede en zegeningen zij met hem stelt:

“Allāh heeft gezegd, ‘Voorzie, zodat Ik jou voorzie’. De schatten van Allāh zijn onmetelijk. Waarmee Hij de gehele Schepping voorziet, doet niets af aan zijn schatten. Hij voorziet onophoudelijk, dag en nacht. Bedenk eens waarin Allāh allemaal voorzien heeft sinds Hij hemel en aarde geschapen heeft! Het heeft Zijn Soevereiniteit geenszins verminderd.”⁸⁷

Vereist bij deze zegeningen zijn hun overpeinzing en door middel van hen de conclusie van het bestaan van hun Schepping, als dankbaarheid voor Zijn Macht en Vrijgevigheid.

Omar ibn Abdulaziz – moge Allāh hem genadig zijn – merkt op:

“Er zit een schoonheid in het gedenken van Allāh tijdens een gesprek. Maar het overpeinzen van de zegeningen van Allāh, dat is een van de meest deugdzaamste daden.”⁸⁸

Ondankbaarheid of de afwezigheid van de nodige waardering is de verwaarlozing van het danken voor deze zegeningen en het rijkelijke verkwisten ervan op een manier die wordt gedictieerd door het ego. Deze gemoedstoestand distantieert men van de Almachtige, de ultieme bron.

Dankbaarheid komt in een drieluik:

1. Dankbaarheid van het hart: het overpeinzen van de over de zegening.

⁸⁷Bukhārī, Tafsīr, 11/2, Tawhīd, 22.

⁸⁸ Abu Nuaym, Hilya, V, 314; Imām Ghazzali, Ihya, VI, 45.

2. Dankbaarheid van de tong: het uitspreken van lofspraak voor Allāh, verheerlijkt is Hij, over de zegening.

3. Dankbaarheid van de ledematen: door de zegening binnen de proporties en met het benodigde genot, te uiten.

Daarnaast wordt er gezegd dat ‘voor iedere zegening, is er een dank in zijn soort’; dat betekent dat waar de Al-machtige ons ook mee gezegend heeft, het is aan ons om deze zegening door te geven naar degenen die in nood zijn. Zo zegt het vers:

“Maar zoek door middel van wat Allāh jou gegeven heeft het verblijf van het Hiernamaals en vergeet jouw deel van de wereld niet. En behandel (anderen) goed zoals Allāh jou goed behandeld heeft en stook geen onrust op aarde, want Allāh houdt waarlijk niet van onruststokers.”⁸⁹

Bezinnen op iedere gelegenheid

Ziya Pasha schrijft:

“Een wijsheid van duizend lessen die gelezen worden op één pagina,

Van het Universum, o Heer, wat een prachtig schouwspel!”

In wat als een verklaring van het bovenstaande couplet kan worden gezien, herhaalde de grote islamitische

---

⁸⁹ Sūrah Al Qasas (28), aya 77.

geleerde Sufyan Ibn Uyayna – moge Allāh hem genadig zijn – veelvuldig het onderstaande gezegde, die oorspronkelijk van een dichter afkomstig is:

“Als hij die alles overpeinst, leert een men van alles lessen.”⁹⁰

Dit moet de logica zijn achter het Arabische spreekwoord:

“Zo veel dingen om lessen van te nemen, doch zo weinig zijn zij die dat doen.”

Ieder deeltje verklaart de Almachtige

Zodra men in staat is om door bezinning te leren hoe men het boek van het universum moet lezen, boezemt ieder deeltje om hem heen, hem de majesteitelijkheid van Allāh, verheerlijkt is Hij, in en brengt hem dichter tot Zijn kennis. Fuzuli verwoordt dit prachtig:

“Als een wijze in staat is om de Goddelijke openbaring te begrijpen,

Wordt ieder deeltje voor hem zoals levende Jibril.”

Allāh, verheerlijkt is Hij, verklaart:

“Nee dan, Ik zweer bij (Alles) wat jullie zien, En bij (alles wat jullie niet zien), Dit (de Qur’ān) is waarlijk de Boodschap van een eerwaardige Boodschapper.”⁹¹

⁹⁰ Imām Ghazzali, Ihya, VI, 45.

⁹¹ Sūrah Al Hāqqah (69), aya 38-40.

Een van de onderliggende wijsheden in de geloftes in de Heilige Qur'ān, is het vestigen van de aandacht op een bepaalde les, nut of inzicht in een object waar de gelofte op afgelegd wordt. De dienaar wordt daarmee gesommeerd om een diep, spiritueel gevoel te verkrijgen door het begrip van die schoonheid.

Dus zijn alle wezens, zowel de zichtbare als de onzichtbare, het bewijs van de macht en heerschappij van Allāh, verheerlijkt is Hij. Talloze wijsheden lonken naar overpeinzing en reflectie.

De wijsheid die is verkregen en de mysteries die zijn opgelost als gevolg van het versterken van onze capaciteit om te bezinnen en te voelen door middel van de levendigheid van de Qur'ān, zal net zo geweldig zijn als de grootsheid die een klein, kaal zaadje verkrijgt wanneer het een grote boom in vruchtbare aarde wordt.

De Almachtige verklaart:

“In de hemelen en op aarde schuilen waarlijk tekenen voor de gelovigen. En in de schepping van jullie zelf en alle schepselen die Hij (over de aarde) verspreid heeft, zijn tekenen voor mensen die vast overtuigd zijn (van het geloof). En in de wisseling van de nacht en de dag en de voorziening die Allāh uit de hemel neerzendt, waarmee Hij de aarde weer laat herleven na haar dood en in het veranderen van de wind, (daarin) schuilen (allemaal) tekenen voor mensen die hun verstand gebruiken.”⁹²

---

92 Sūrah Al Jathīya (45), aya 3-5.

Door de harten en geesten te focussen op dergelijk materiaal voor bezinning, zoals bedoeld in de Heilige Qur'an, zorgt voor een klimaat van taqwah. Net zoals dat bloemen afhankelijk zijn van water, lucht, aarde en licht om te overleven, verleent bezinning een gewenst niveau, afhankelijk van de verbinding met vroomheid.

De Almachtige verlangt van Zijn dienaren dat zij mensen zijn met kritisch denkvermogen; verlangend van de mensen dat zij mensen van begrip zijn. Ieder moslim zou zich daarom, op ieder moment, moeten wenden tot bezinnen, met een vurig verlangen om te aanbidden. De woorden van Rabia – moge Allāh genade met haar ziel hebben –, de vrouw van Ahmed ibn Hawari, geven hier prachtige voorbeelden van:

“Wanneer ik de adhān hoor, word ik herinnerd aan de omroeper op de Dag des Oordeels...”

“Wanneer ik sneeuwval zie, dan is het alsof ik boeken van daden door de lucht zie drijven...”

“Ik word aan de Wederopstanding herinnerd op het moment dat ik zwermen sprinkhanen zie...”

Het is vermeld dat de khalif Harun Ar Rashid eens naar een badhuis ging, waar de badbediende per ongeluk kokend water over hem heen goot. Terwijl hij grote brandwonden had op zijn verbrande lichaam en in kwelende pijnen verkeerde, haastte hij zich naar buiten en gaf duizenden weg als liefdadigheid. Hij zei daarover:

“Ik kan de hitte van heet water vandaag niet weerstaan. Hoe zal ik zijn als ik voor het hellevuur bestemd ben in het Hiernamaals?”

De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem -, die lessen trok uit alles waar hij getuige van was, was gewoon om zich tot de Heer te wenden in dankbaarheid en hij zocht zijn toevlucht tot Hem. Ook wij moeten de Goddelijke schoonheid waarnemen in alles wat we zien en wij moeten proberen het spirituele voedsel die onze innerlijke wereld van onze harten en geest steunen, te verwerven. Waar de moslim ook naar kijkt, als is het de zon, de maan, de atmosfeer, zijn eigen schepping, zijn voorouders of zijn kinderen, hij moet de Goddelijke boodschappen die daarin zitten, lezen met het oog van zijn hart. Krachtens de reflectie op zijn oorsprong en bestemming, op hoe hij in staat is om te overleven, op wie hem een speciale vorm, naam en levensduur heeft gegeven en door het erkennen dat noch het leven zelf, noch het universum is los staat van een wijsheid, dat niets voor niets geschapen is en vooral dat de mens niet zonder hulp en alleen is gelaten, moet hij zich constant bewust zijn van de Goddelijke macht en majesteitelijkheid.

Waarom heeft de Almachtige het universum geschapen?
Allāh, verheerlijkt is Hij, zegt:

“En Wij hebben de hemelen en de aarde en alles wat daartussenin is niet voor niets geschapen. Wij schiepen ze slechts (naar innerlijke) waarheid, maar de meeste mensen van hen begrijpen het niet.”⁹³

---

93 Sūrah Ad Dukhān (44), aya 38-39.

Het overpeinzen van het universum moet men een dankbaarheid geven voor de wil van de Almachtige en voor het feit dat alles, dat ter gebruik aangeboden is aan de mens, met een doel geschapen is. Door middel van dit moet men nadenken over zijn verantwoordelijkheden ten aanzien van de Schepper en niet zijn verplichtingen van dienstbaarheid verzaken. Het ongevoelig blijven voor en overdreven gedienschtig naar de enorme gunsten en zegeningen van de Almachtige, is ongetwijfeld een treurige onwetendheid dat op geen enkele wijze de eer en waardigheid van een mens betaamt.

De mens moet niet vergeten dat hij ter verantwoording zal worden geroepen voor de zegeningen die hij heeft ontvangen; zo stelt de Almachtige:

“Vervolgens zullen jullie op die Dag over de weldaden (van Allāh) worden ondervraagd.”⁹⁴

We zijn daarom eeuwige dank verschuldigd aan onze Heer voor alle zegeningen om ons heen. Voor degene waar we bewust van zien en niet bewust zijn. Hoe mooi zijn toch de harten van wijsheid die, zich hier volledig bewust van, streven om daden van dank in praktijk te brengen!

94 Sūrah At Takāthur (102), aya 8.

HET OVERPEINZEN VAN DE MENS

Bedenk eens dat de grond waarop wij lopen, gevuld is met de miljarden lichamen van overleden mensen die tot op dit moment geleefd hebben; lichamen die nu compleet vergaan zijn, zoals miljarden schaduwen op elkaar gestapeld. Morgen zullen ook wij afglijden naar deze dichte schaduw. Daar zal een eeuwig leven beginnen; een reis naar het eindeloze. In dat geval, laten we even stoppen en nadenken: welk wijs verstand zou een moment inruilen voor eeuwigheid?

Het overpeinzen van de mens

De geweldige subtiliteiten van de schepping

Allāh verheerlijkt is Hij, stelt:

“En er zijn op de aarde tekenen voor hen die zekerheid van geloof (willen) hebben, en ook in jullie zelf, willen jullie dat niet inzien?”⁹⁵

De Almachtige heeft de mens zo geweldig geschapen, dat zelfs de geprezen wetenschap en technologie van onze eeuw, ondanks zijn talrijke ontdekkingen, niet in staat is gebleken om de mysteries van het menselijk lichaam uitvoerig te ontrafelen. De Qur’ān stelt:

“O mens, wat heeft jou weggelokt van jouw Goedgunstige Heer, Die jou geschapen heeft, daarna vervolmaakte en jou evenwichtig maakte? Hij heeft jou samengesteld in welke vorm Hij (het) wilde.”⁹⁶

Door hem aan het verleden te herinneren, dringt Allāh, verheerlijkt is Hij, er bij de mens op aan om na te

---

95 Sūrah Adh Dhāriyāt (51), aya 20-21.

96 Sūrah Al Infitār (82), aya 6-8.

denken over hun schepping; zodat hoewel hij de meest eerbare van de gehele schepping is als gevolg van zijn uitzonderlijke ontwerp, hij nog steeds geschapen is van een enigszins onaantrekkelijk en lelijk waterige substantie.⁹⁷ Hoe absurd is het dan voor de mens om zelfvertrouwen te putten uit een vergankelijk, zwak bestaan wat gelijkwaardig is aan niets en om dan te rebelleren tegen zijn Heer, de Eeuwige Machtige en Wijze, die een geweldig wezen schiep van een klein druppel vloeistof!

De fases van de schepping van de mens, waar de medische wetenschap zich pas kort van bewust is, worden in de Qur'an als volgt beschreven:⁹⁸

97 Zie Sūrah 'Abasa (80), aya 17-22; Sūrah Ar Rūm (30), aya 20; Sūrah Al Qiyāma (75), aya 36-38; Sūrah Al Mursalāt (77), aya 20-22; Sūrah Yā Sin (36), aya 77; Sūrah Al Insān (76), aya 2.

98 De Qur'an is met iedere wetenschappelijke ontdekking van de afgelopen 1400 jaar in kracht toegenomen. Dat een Boek, aan de mens gepresenteerd door een ongeletterde Profeet, betrekking heeft op diverse wetten die gelden in het universum en op duizenden fenomenen, de reflecties op deze wetten bevat, en niet weerlegd wordt door ook maar één wetenschappelijk ontdekking, staat voor een onbetwistbaar bewijs voor zijn Goddelijke oorsprong. Simpel gezegd, de Qur'an loopt altijd vooruit op de wetenschap en wetenschappelijke ontdekkingen ondersteunen het in zijn kielzog.

Vele westerse intellectuelen, die prudent genoeg zijn om de anti-islamitische vooroordelen ter zijde te schuiven, zijn in staat geweest om een lijn te trekken tussen de ontdekkingen die gedaan zijn in onze tijd en hun referenties in de ayāt in de Heilige Qur'an, zo'n 1400 jaar geleden geopenbaard. En zij hebben vervolgens voor een pad van leiding gekozen in volslagen bewondering en verbazing. Een van hen is de Franse embryoloog Prof. Maurice Bucaille, die moslim werd na een soortgelijk verhaal. Van bijzonder belang is zijn *De Bijbel, De Qur'an en Wetenschap en Mozes en de Farao*, welke wij onze lezers aanraden.

“Wij hebben waarlijk de mens uit een aftreksel van klei geschapen; Daarna maakten Wij hem tot een kleine levenskiem in een geborgen rustplaats (de baarmoeder). Vervolgens vormden Wij de levenskiem tot een klont (bloed); daarna vormen Wij de bloedklont tot een (vormloos) vleesklompje; dan vormden Wij botten in dat klompje; daarna bekleeden Wij deze botten met vlees; vervolgens bracht Wij er een andere schepping uit voort. Gezegend zij Allāh, de Beste Schepper. Daarna zullen jullie zeker sterven. En dan – op de Dag des Oordeels zullen jullie zeker worden opgewekt.”⁹⁹

Net als zijn schepping, nodigen ook de organen van de mens op hun eigen manier hem uit om te bezinnen. Zoals grote organen zoals ogen, oren, handen, voeten, hersenen, het hart en – in het kort – al onze organen roepen ons virtueel op en dringt aan:

Kijk goed hoe de Almachtige de ledematen heeft gereguleerd, de spieren, zenuwen en bloedvaten heeft opgebouwd en samen heeft gebracht om een ongelooflijk, harmonieus systeem te vormen! Hij heeft het hoofd rond gemaakt heeft het voorzien van oren, ogen, een neus, een mond en andere openingen. Hij heeft de handen en de voeten lang geschapen en hun uiteinden verdeeld in vingers en tenen, en die weer onderverdeeld in kootjes. Voor wat betreft de inwendige organen zoals het hart, de maag, de longen, de lever, ingewanden, milt en baarmoeder, Hij heeft ze op de meest perfecte wijze denkbaar gevormd. Geen van hen is nutteloos en los van de rest; ieder dient

---

⁹⁹ Sūrah Al Mu'minūn (23), aya 12-16.

een cruciale functie en is geschapen op een manier waarop het op de best mogelijke manier die functie kan uitvoeren. Er is meer. Ieder orgaan is verdeeld in inwendige componenten. Het oog bijvoorbeeld, heeft lagen die ieder een eigen kwaliteit en functie bezit. Mocht een van deze lagen kapotgaan, of een van zijn eigenschappen verliezen, dan verliest het gehele oog het zicht.

De botten

De vorming van de botten is ontzagwekkend. Hoe kan het toch dat de Almachtige ze zo hard en veerkrachtig heeft gemaakt, terwijl ze geschapen zijn van slechts een druppel sperma. Hoe is het, als skelet, tot steunpilaar van het lichaam gemaakt, terwijl het zo uitgebalanceerd én robuust is? Hoe zijn ze dan in verschillende vormen gegoten, in een groot aantal maten en variërend in dichtheid?

Een mens is niet opgebouwd uit één enkele stuk bot. Botten zijn met elkaar verboden door middel van flexibele gewrichten, ieder overeenkomstig met de beweging die het moet maken. Het smerende mechanisme van deze gewrichten is zo wonderbaarlijk, dat pogingen om ze uit te leggen door middel van drie bekende mechanische smeringen, vruchteloos zijn.

Laten we eens kijken naar de moeilijkheden die we in dit leven zouden tegenkomen, mocht een van de gewrichten in ons lichaam kapotgaan!

Als Allāh, verheerlijkt is Hij, één bot meer in ons lichaam had geschapen dat de hoeveelheid die we nu al

hebben, dan zou dat bot de bron zijn geweest van kwel-
lend ongemak. Het zou chirurgisch verwijderd moeten
worden. In tegenstelling tot de situatie wanneer er een
bot minder zou zijn geweest. We zouden een enorme
prestatie moeten leveren om dit verlies op te vullen; en
in de meeste gevallen zouden onze pogingen van weinig
nut zijn.

Laten we ons eens inbeelden dat wij niet in staat zou-
den zijn om slechts één duim te gebruiken. Wat een im-
mens obstakel zou dat zijn?

Sommige tanden zijn plat, waardoor ze geschikt zijn
voor malen. Anderen zijn puntig en scherp, ideaal voor
het snijden en opdelen van voedsel.

Om de botten te kunnen bewegen, heeft de Almachtige
spieren geschapen. De hoeveelheid en vorm van iedere
spier varieert in overeenstemming met de specifieke lo-
catie in het lichaam. Het oog bevat eveneens veel spieren.
Slechts een kleine hapering heeft een schadelijk effect op
het gehele oog.

Dit zijn de wonderen die zichtbaar zijn. Er zijn ook
spirituele eigenschappen die onwaarneembaar zijn voor
de sensorische waarneming, zoals temperament, karakter
en bewust zijn. Deze zijn van een nog verbazingwekken-
dere natuur.

De wonderen van het menselijke lichaam zijn kunst
van de Almachtige, afgeleid uit een enkele druppel water.
Wanneer men naar een prachtig schilderij kijkt, heeft men
de neiging om de bekwaamheid, kunst en begaafdheid van
de schilder te bewonderen. De reputatie van de schilders

rijst plotseling de pan uit. Echter, ver verwijderd van het scheppen van iets uit niets, het enige wat de schilder doet, is met wat verf en een kwast zijn impressies van zaken reflecteren op canvas. Alles wat hij schildert, is in de eerste plaats door de Almachtige geschapen.

In dat geval, wetende dat het werk van een schilder bewondering trekt, zouden we niet moeten nadenken over oorsprong van de bewondering die we zouden moeten koesteren voor het wonder van de mens? Een uniek meesterwerk geschapen van slecht een druppel vocht door de Absolute Kunstenaar?

De ledematen

De structuur van de oren, het voordeel van de neus, de functie van de tong en de verschillende manieren waarmee het iedere letter uitspreekt, de tanden die de mondholte versieren en hun parelachtige verschijning en de gevoelige structuur van de stembanden. Zodanig dat de stem van ieder persoon zo anders is, dat mensen elkaar blind kunnen herkennen aan de hand van hun stem.

Het haar, de baard, de wenkbrauwen en wimpers. De maag, lever, nieren en bloedvaten. Omdat aan dit alles een allerhoogste intelligentie en wijsheid ten grondslag ligt, werken zij harmonieus met elkaar samen. Ieder van hen verdient een uitgebreide reflectie.

Onze nieren zijn kleine stukjes vlees; maar zij scheiden het giftige van het niet-giftige en voeren het giftige weg uit het lichaam en sturen het niet-giftige terug. Is dat om-

dat de nieren een eigen intelligentie hebben, of toegang tot computers of misschien wel laboratoria voor medische analyses? We weten allemaal welke problemen we moeten doorstaan als dit kleine orgaan uitvalt. Enorme machines zijn niet volledig in staat te doen wat een kleine stukje vlees van 50 gram met gemak doet.

Laten we nu eens kijken naar onze handen. Ze zijn lang geschapen zodat ze kunnen uitreiken naar de dingen die we wensen. Met een vlakke palm heeft de hand vijf vingers gekregen, ieder met drie vingerkootjes. Vier vingers staan samen op een kant, de duim op een andere. De duim kan de overige vingers helpen. Als iedere mens, in het verleden en nu, samen zou werken om de hand een betere vorm te geven dan dat het nu heeft, dan zouden zij daar nog niet toe in staat zijn.

Als de mens een ogenschijnlijk onbelangrijk deel van zijn lichaam verliest, bijvoorbeeld een vingernagel, dan nog zou hij zich de meest hulpeloze wezen op aarde voelen als hij jeuk heeft. Als hij een ander persoon vraagt om hem te krabben, dan zou het talrijke pogingen vergen om de juiste plek te vinden. Echter, iemands eigen hand ondervindt totaal geen moeilijkheid in het vinden van de juiste plek om te krabben, zelfs niets wanneer het slaapt.

De ogenschijnlijke simpele bewegingen die wij met onze armen, handen en vingers maken, vergen in feite een zeer complexe en berekende inspanning. Het zou roekeloos zijn om onverschillig te blijven voor de eeuwige macht en wijsheid die de Almachtige dag in, dag uit toont, bedenkend dat de bewegingen van de ledematen

van hightech robots nog steeds niet kunnen tippen aan de bewegingen van menselijke ledematen.

Het feit dat de mens, net als de rest van de schepping, voortdurend en in zijn eigen taal, spreekt van de Absolute Kunstenaar en tot de ogen die zien en oren die horen, is hieronder op poëtische wijze verwoord:

“Getuige van het bestaan van mijn Schepper, is het bestaan van mij.

Andere bewijzen zijn overbodig, hoewel ze inderdaad mogelijk zijn.”¹⁰⁰

Het mededogen en de genade van de Almachtige

Kijk alleen maar naar de genade en mededogen van Allāh, verheerlijkt is Hij, dat Hij het aan de oppervlakte laten komen van de tanden uitstelt tot twee jaar naar de geboorte. In de eerste twee jaar zijn baby's niet in staat om voeding, in de volle betekenis van het woord, te krijgen, anders dan via borstvoeding. Om die reden hebben zij gedurende die periode geen tanden nodig. Volledig ontwikkelde tanden zouden voor hevige pijnen zorgen bij moeders die borstvoeding geven.

Naarmate het kind ontwikkelt, ontwikkelt ook zijn behoefte aan voeding. Al snel breekt de tijd aan dat melk alleen niet meer voorziet in die behoefte. Tijdens deze periode groeit de behoefte om bepaald voedsel te verteren en met deze behoefte komt ook de noodzaak van

---

100 Sināsī.

het kauwen en slikken. De volledige ontwikkeling van tanden bij kinderen komt daarom niet te vroeg en niet te laat. Ze groeien precies op het juiste moment. Als zij eerder zouden komen, dan zou het de borstvoeding belemmeren. Dat Allāh, verheerlijkt is Hij, niet alleen deze harde botten door zacht tandvlees duwt, maar ze ook op exact de juiste tijd aan de oppervlakte laat komen, is zeker een reden tot verwondering.

Bovendien heeft de Almachtige de ouders een uitzonderlijk gevoel van mededogen bijgebracht om voor het kind te zorgen. Wie zou een kind hebben gedragen als de Almachtige niet een druppel van zijn eigen genade in de harten van de ouders had geplaatst?

Het menselijk lichaam is een ongelooflijk voorwerp voor overpeinzing. Het is een onbetwistbaar bewijs voor het bestaan van de Schepper. Maar iemand die volledig onwetend is van dit duidelijke feit, is voortdurend bezig met de verlangens van zijn eigen ego. In het voldoen aan deze verlangens, staan zelfs dieren op hetzelfde niveau als mensen. Het vermogen dat de mens van de dieren onderscheidt en wat hem tot de meest eerbare van de schepping maakt, is de wijsheid die het verkrijgt door de wonderen van de hemel en aarde met een scherpzinnig oog te aanschouwen en de overpeinzing van de verblindende Goddelijke kunstwerken in het universum, zoals de mens. Zodra men dieper wortelt in deze wijsheid, wordt hij verheft tot het niveau van engelen, zelfs hoger. Geselecteerd om herren te worden in een staat waar de Almachtige van houdt, te midden van de Profeten en de

rechtgeleiden. Deze eer en privilege is ver weg van hen die geketend zijn door hun lusten, die zelfs meer verbijsterd zijn dan dieren.¹⁰¹

Het gezicht en de vingerafdrukken

Op een dag, zei een man tegen Omar – moge Allāh tevreden met hem zijn –, “schaken verbaast mij echt. Ook al is een schaakbord slechts een meter lang en een beter breed, een persoon kan er miljoenen verschillende zetten op zetten zonder dat die op elkaar lijken!”

“Er is nog iets verbazingwekkender”, antwoordde Omar – moge Allāh tevreden met hem zijn. “De lengte en breedte van een gezicht is slechts een handbreedte. Daar komt nog bij dat de plek van de wenkbrauwen, ogen, neus en de mond altijd hetzelfde zijn. Toch vind je niet twee mensen in het oosten en het westen die hetzelfde uiterlijk hebben. Hoe groot is de verhevenheid, majesteitelijkheid en wijsheid van Allāh dat grenzeloze verschillen toont op een klein stukje huid!”¹⁰²

Hier aandacht voor vragend, zegt de dichter:

“Wie is het Brein dat dit gezicht geschapen heeft?
Stelt niet iedereen deze vraag in de spiegel?”¹⁰³

Van zelfs een grotere grootsheid zijn de vingerafdrukken van de mens. Vandaag de dag zijn er computers en deuren die geprogrammeerd zijn met vingerafdrukken

101 Zie Imām Ghazzali, *Ihyā*, VI, 58-62.

102 Rāzī, *Tafsīr*, IV, 179-180 {*Al Baqarah*, 164}.

103 Nijp Afzeil.

als beveiliging. Ieder persoon heeft andere en unieke vingerafdrukken. Zelfs de vingerafdruk van de vingers op één hand zijn anders.

Het was pas in de richting van de 19e eeuw dat men erachter kwam dat vingerafdrukken van verschillende personen, verschillende patronen hadden, zoals barcodes. Daarna begon men met het benutten van deze wetenschap bij het identificeren van personen, met name in juridische en criminele sferen. Vandaag de dag is er een wetenschap genaamd dermatoglyfen die zich exclusief bezighoudt met de studie van vingerafdrukken.

Allāh, verheerlijkt is Hij, heeft de mens niet alleen uitgerust met deze unieke eigenschap, maar heeft gezinspeeld op dit wonder in verzen in de Heilige Qurʾān, zo'n 1400 jaar geleden geopenbaard. Daarin verklarend dat wanneer de Wederopstanding plaatsvindt, zelfs de vingerafdrukken opnieuw in worden gemaakt zoals zij ook tijdens het leven waren. Het vers stelt:

“Denkt de mens dat Wij zijn beenderen niet bijeen kunnen brengen? Zeker Wij hebben de macht hem te herstellen tot in zijn vingertoppen.”¹⁰⁴

Zoals men kan zien, leidt de Heilige Qurʾān voortdurend de weg en de wetenschap volgt in zijn kielzog ter bevestiging.

Soortgelijk aan de vingerafdrukken, variëren ook de ogen van persoon tot persoon. Het gebruik van apparaten, van computers tot deuren, die hun gebruikers herkennen

---

104 Sūrah Al Qiyāma (75), aya 3-4.

aan de unieke eigenschappen van de retina's in plaats van ouderwetse codes, wordt steeds overheersender.

Majestueus is Allāh, verheerlijkt is Hij, degene die een oneindige variatie geschapen heeft op een gebied dat kleiner is dan één vierkante centimeter.

Het wonder van de genen

Recente ontdekkingen in de genetica tonen aan dat ieder persoon een ander soort, exclusieve code met zich meedraagt. Deze genen zijn zo klein, dat als men alle genen van alle levende wezens op aarde zouden verzamelen, ze samen nog niet in staat zouden zijn om een vingerhoedje te vullen.

Ze zijn onzichtbaar, zelfs met een microscoop, en zeten in de cellen van ieder levend organisme en geven het zijn eigenschappen. Vanuit dit perspectief lijkt een vingerhoedje te klein om iedere eigenschap van zes miljard mensen die er vandaag de dag op aarde zijn, te bevatten. En toch laat het bewijs geen ruimte voor twijfel bestaan.

Hoe slaat dit kleine ding, het gen, dan de eigenschappen van ieder levend organisme op en wie weet hoeveel? Hoe kan het op zo'n oneindig klein oppervlak iedere eigenschap van een bepaald organisme bewaken, tot zelfs haar psychologische eigenschappen aan toe?

Het feit dat er miljoenen atomen vast zitten in een enkel gen, die zelfs onzichtbaar is voor een microscoop, beheerst virtueel het leven op de aarde en kan enkel plaatsvinden met het goëddunken van een grenzeloos

Wijze Schepper. Er is hier geen ruimte voor theorie.¹⁰⁵

Hier aandacht op vestigend, verklaart de Almachtige:

“En toen jouw Heer van de kinderen van Adam een nageslacht uit hun lendenen voortbracht en hen deed getuigen over henzelf (zeggende): “ben ik niet jullie Heer?” antwoordden zij: “Ja, wij getuigen”. (Dit) zodat jullie op de Dag van de Opstanding niet zouden kunnen zeggen: “Wij waren ons hier waarlijk niet van bewust.”¹⁰⁶

Deze en soortgelijke manifestatie van Goddelijke macht en kunst, die slechts recent ontdekt zijn, laten het verstand sprakeloos. Ziya Pasha was geïnspireerd door dergelijke gevoelens en schreef in de 19^e eeuw al:

“Ik verheerlijk Hem, wiens kunst geesten zachtmoedig maakt,

En Wiens macht de wijze verzwakt...”

Wie stelt de fabriek van het menselijk lichaam in werking?

De mens moet het feit erkennen dat alle wezens, in de hemel en op aarde en in de zee, inclusief zichzelf, op ieder moment afhankelijk is van de Almachtige. Op het meest eenvoudige niveau moet hij in zien:

Bijna alle activiteiten in ons lichaam gebeuren onafhankelijk van onze wil. Op deze manier komt onze hartslag, ademhaling en de activiteiten van onze andere organen tot

---

105 Ilim-Ahlāk-Īmān, voorbereid door: M. Rahmi Balaban, p.189-190.

106 Sūrah Al Aʿrāf (7), aya 172.

stand, inclusief de werking van onze cellen en de wederzijdse hulp en communicatie die wild tussen hen verloopt. Wie weet hoeveel haperingen we veroorzaakt zouden hebben als de activiteiten van slechts één van deze perfect functionerende organen, of zelfs één van de honderden typen biochemische reacties die plaatsvinden in één cel, voor een één dag in ons beheer waren gegeven?¹⁰⁷

Hoe enorm is de les die huist in het feit dat we aan de ene kant een tien ton zware olifant zien een bevel van een tienjarig kind zien opvolgen, terwijl aan de andere kant, als uiting van pure zwakte van de mens, een minuscuul virus die onzichtbaar is voor het blote oog, een imposante man van kracht kan neerhalen!

Daarom zouden wij de kracht die ons door de Almachtige is gegeven, nooit aan onszelf moeten toeschrijven. We mogen arrogantie nooit de ruimte geven en moeten onszelf er altijd aan herinneren wie de Ware Eigenaar van kracht is. We moeten ons terugtrekken in een staat van dankbaarheid en erkenning dat we niet eens stofdeeltjes zijn ten opzichte van de Goddelijke Macht. We moeten onze toevlucht altijd zoeken bij de Almachtige.

We hebben hier slechts kort enkele van de vele voorbeelden van de Goddelijke macht en wijsheid die zo overvloedig aanwezig zijn in het menselijk lichaam, aangestipt. Tijd reserveren om de mens te overpeinzen zal ongetwijfeld leiden tot het blootleggen van vele nieuwe mysteries en wijsheden die Allāh, verheerlijkt is Hij, daarin heeft geplaatst. Het zou zelfs gepast zijn om

¹⁰⁷ Zie Sākir Kocabas, Kur'ānda Yaratilis, p.115.

over iedere cel in het menselijk lichaam een boek te schrijven.

Waarom is de mens geschapen?

Wat is het werkelijke doel van de mens, die geschapen in de beste vorm, als een eerbaar wezen en begiftigd is met ontelbare zegeningen van het Goddelijke? Wat wordt er van hem verwacht? Wat zijn zijn verantwoordelijkheden?

Allāh, verheerlijkt is Hij, verklaart:

“Dachten jullie, dat Wij jullie tevergeefs geschapen hebben dan dat jullie niet tot Ons teruggebracht zullen worden?”¹⁰⁸

“En ik heb de jinn en de mensen slechts geschapen opdat zij Mij zouden aanbidden.”¹⁰⁹

Men zou zijn dank moeten uiten, in duizenden, voor iedere cel die hij in zijn lichaam heeft door middel van aanbidding, liefdadigheid, uitnodigen tot het goede en geduld – om er maar een paar te noemen. Iedere zegening heeft zijn prijs en iedere zegening vereist een uiting van dank.

De Profeet – vrede en zegeningen zei met hem – heeft gezegd:

“Ieder gewricht die men heeft, vereist (uit dankbaarheid) een daad van liefdadigheid per dag. Een persoon helpen om op zijn rijdier te komen of om zijn bagage te

---

108 Sūrah Al Mu'minūn (23), aya 115.

109 Sūrah Adh Dhāriyāt (51), aya 56.

laden, is liefdadigheid. Een vriendelijk woord is liefdadigheid. Iedere stap die men zet op weg naar de moskee voor het gebed is liefdadigheid. De weg wijzen is ook liefdadigheid.”¹¹⁰

“Voor ieder gewricht en ieder bot die jullie hebben, moeten jullie iedere dag een daad van liefdadigheid doen. Iedere tasbīh is een liefdadigheid. Iedere takbīr is een liefdadigheid. Het goede adviseren is liefdadigheid. Het voorkomen van kwaad is liefdadigheid. Twee rakāt van het gebed halverwege de ochtend dekt al deze.”¹¹¹

Andere overleveringen bevatten ook: “het recht spreken tussen twee personen” en “het verwijderen van zaken op de weg die anderen tot last zijn.”¹¹²

De noodzaak om te streven op weg naar een bestaan als waardige dienaar van de Almachtige is dus duidelijk. Het beste maken van ieder moment door middel van daden van aanbedding en goedheid, en vooral het voorbereiden op het eeuwige leven op de best mogelijk manier, is essentieel.

Het oplossen van het mysterie van de dood

Muhammad ibn Kab Al Qurazi vertelt:

“Ik ontmoette ooit Omar Ibn Abdulaziz in Medina. Ik was toen een jongeman, heel knap en ook nog eens

¹¹⁰ Bukhārī, Jihād, 72. Zie ook Muslim, Zakāt, 56.

¹¹¹ Muslim, Musafirīn, 84, Zakāt, 56. Zie ook Bukhārī, Sulh, 11, Jihād, 72, 128.

¹¹² Zie Bukhārī, Sulh, 11, Jihād, 72, 128.

rijk. Toen hij jaren later khalif werd, ging ik naar hem toe. Nadat ik toestemming had gekregen om naar binnen te gaan, zocht ik hem op. Echter, toen ik hem zag, was ik verbijsterd en ik kon ik niets anders dan hem verbaasd een te staren.

“Waarom kijk je zo naar mij, Muhammad?” vroeg hij.

“U bent verbleekt, uw lichaam ziet er versleten uit, u bent het grootste gedeelte van uw haar kwijt en dat wat u nog over heeft, is grijs”, antwoordde ik. “Door u in deze staat te zien, khalif, kon ik mijn verbazing niet onderdrukken.”

“Wie weet dan hoe groot jouw verbazing zou zijn, Muhammad, als je me drie dagen nadat ik in mijn graf ben gelegd, zou zien”, zei hij. “Mieren zullen mijn ogen uit hun holtes hebben genomen en zij zullen op mijn wangen hebben gelopen; en mijn neus en mond zullen gevuld zijn met pus. Pas dan zal je mij niet meer herkennen en zal je verbaasder zijn dan je je nu kunt voorstellen!”¹¹³

Boven alles staat dat ieder persoon zijn eigen einde zal moeten overpeinzen: hoe zal hij zijn laatste adem uitblazen, wat zal hij aantreffen in zijn graf, en wat zal zijn rang zijn in het Hiernamaals? Dit zijn grote mysteries die nog in het vooruitzicht staan van de mens; het begrijpen van het geheim van de reis van het kinderbedje naar de kist en de onderliggende wijsheid van het bestaan in deze wereld en daaruit volgend de doorgang naar het

---

113 Hakim, IV, 300/7706.

Hiernamaals. Eenieder van ons zou om het even welke inspanning moeten verrichten om dit raadsel op te lossen om daarmee de eeuwige gelukzaligheid te bereiken.

Men zou in de eerste plaats de sterfelijkheid moeten overpeinzen, daar het een onbetwistbaarheid is dat:

“Al dat wat (op aarde) is, zal vergaan.”¹¹⁴

Er zal een dag komen, zonder een morgen; een dag die ons allen onbekend is. Allāh, verheerlijkt is Hij, stelt:

“En de bedwelming van de dood komt werkelijk: “Dit is wat jij zou willen ontvluchten.” En er zal op de bazuin worden geblazen: “Dit is de Dag van de Bedreiging (waarvoor gewaarschuwd is).”¹¹⁵

Ieder mens treedt dit leven binnen door één deur, de baarmoeder. Hij leeft dit leven, een hindernisbaan dat gejaagd, spiritueel of egoïstisch, belopen wordt. Na de passage door deze nauwe gang, door de poort van het graf, bereikt ieder persoon het eeuwige leven.

De wereld is als een huis met twee deuren, van de tijd van Adem – vrede zij met hem – tot nu, gevuld met talloze mensen en is daarna gelegegd. Waar zijn zij nu? Waar zullen wij binnenkort zijn? Onbekend. Maar één ding is zeker. De dood heeft op de deuren geklopt van de onderdrukkers en de onderdrukten, de zondaren en de vromen; en nu staan zij aan het beginnen van het eeuwige leven, de Dag des Oordeels.

114 Sūrah Ar Rahmān (55), aya 26.

115 Sūrah Qāf (55), aya 19-20.

Bedenk eens dat de grond waarop wij lopen, gevuld is met de miljarden lichamen van overleden mensen die tot op dit moment geleefd hebben; lichamen die nu compleet vergaan zijn, zoals miljarden schaduwen op elkaar gestapeld. Morgen zullen ook wij afglijden naar deze dichte schaduw. Daar zal een eeuwig leven beginnen; een reis naar het eindeloze. In dat geval, laten we even stoppen en nadenken: welk wijs verstand zou een moment inruilen voor eeuwigheid?

In de Qur'ān verklaart de Almachtige:

“Op de dag waarop zij dit zullen zien, zal het zijn alsof zij er slechts een avond of een ochtend (op de aarde) hadden vertoefd.”¹¹⁶

Hiermee worden wij geïnformeerd over hoe kort het leven eigenlijk is vergeleken met het eeuwige leven.

In het volgende vers weerklinkt deze waarheid, waarbij de essentie van het wereldse leven wordt weergegeven:

“Het leven is delicaat, snel, zoals een oogwenk,

Een vogel die een vlucht neemt, we hoorden het niet, en toch is het voorbij...”¹¹⁷

Zou er iets zijn wat nog dommer is dan het ruïneren van de schatten van deze wereld, alsof ze eeuwig zijn?

---

116 Sūrah An Nāzi'āt (79), aya 46.

117 Āsik Pasa.

Het overpeinzen van de dood

De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – was gewoon om het veelvuldig gedenken van de dood te bevelen, waarmee hij ons ontmoedigde om op te gaan in wereldse zaken.¹¹⁸ Hij zei dan: “een reden voor verwondering is hij die enkel streeft naar het bedrieglijke leven van de wereld, ondanks dat hij het geloof heeft in de eeuwigheid.”¹¹⁹

De gedachte aan een naderende tijd van complete scheiding van deze wereld, waarin men oog in oog komt te staan met wat hij of zij heeft gedaan, zij het goed of slecht, en waarbij men zijn of haar beloning of volledige bestraffing ontvangt, leidt tot het distantiëren van zonde en verlangen. Het brengt men dichterbij goede daden. Met andere woorden, het overpeinzen van de dood is een manier een groter bewustzijn te verkrijgen, het leven recht te trekken en te werken aan een betere positie in het eeuwige leven. De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – zei:

“Gedenk de dood veel, want het gedenken van de dood zuivert iemand van zonden en voorziet hem met onverschilligheid voor de wereld. Als jullie denken aan de dood terwijl jullie rijk zijn, dan beschermt het jullie tegen de rampen van welvaart. Als jullie eraan denken terwijl jullie arm zijn, dan stelt het jullie in staat om tevreden te zijn met jullie leven.”¹²⁰

118 Zie Tirmidhi, Zuhd, 4; Nasā'i, Janaiz, 3.

119 Qudai, Shihab'ul-Akhbar, n. 383.

120 Suyuti, Jami'us-Saghir, I, 47.

Wederom, het aanmoedigen van het gedenken van de dood. De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – heeft gezegd:

“Ik had jullie verboden om graven te bezoeken. Maar nu mogen jullie het doen, want het bezoeken van graven herinnert jullie aan het Hiernamaals.”¹²¹

“Gedenk de dood en het vergaan van jullie lichamen en beenderen na de dood. Hij die het Hiernamaals verlangt, laat het verblindende van de wereld in de steek.”¹²²

“Allāh houdt van degene die de dood veelvuldig gedenkt.”¹²³

“Wie is de slimste gelovige?” vroeg een metgezel eens aan de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem. Waarop deze antwoorde:

“Hij die veelvuldig de dood gedenkt en zich op de best mogelijke wijze voorbereid om wat gaat komen. Zij zijn het die waarlijk slim zijn.”¹²⁴

De bezinning van de metgezellen op de dood

Abu Bakr – moge Allāh tevreden met hem zijn – zei eens tijdens een preek:

---

121 Tirmidhi, Janaiz, 60; Muslim, Janaiz, 106.

122 Tirmidhi, Qiyāma, 24.

123 Haythami, X, 325.

124 Ibn Majah, Zuhd, 31.

“Waar zijn de knappe, de mooie mensen die eens door iedereen bewonderd werden? Waar zijn de jonge, galante mannen met eigendunk? Waar zijn de koningen die de steden die zij gesticht hadden ommuurd hadden met hoge muren? Waar zijn de onzichtbare helden van het slagveld? Tijd heeft hen verorberd en heeft hen met de grond gelijk gemaakt. Ze zijn allemaal begraven in de duisternis van hun graf. Haast je om tot rede te komen voordat het te laat is en begin met de voorbereidingen voor na jullie dood! Red jullie zelf, red jullie zelf!”¹²⁵

Aisha – moge Allāh tevreden met haar zijn – legt uit:

“Eens dacht ik aan het hellevuur en ik begon te huilen. De Boodschapper van Allāh – vrede en zegeningen zij met hem – zag mij in tranen en vroeg, “wat is er aan de hand, Aisha?”

“Ik werd aan het hellevuur herinnerd, en moest toen huilen”, antwoordde ik. “Zullen jullie profeten jullie familieleden herinneren op de Dag des Oordeels?” vroeg ik toen.

“Er zijn drie plekken waar niemand iemand nog zal herinneren; voordat men erachter komt of de daad van daden (Mizan) zwaar of licht zal wegen; voordat men erachter komt vanwaar het boek van daden zal komen, van links, rechts of vanachter, tot het moment gezegd wordt: “Hier, lees mijn boek”¹²⁶; en wanneer de Brug van de Sirat

¹²⁵ Ibn’ul Jawzi, Zamm’ul Hawa, p.668; nadrat’un Naim, III, 960.

¹²⁶ Sūrah Al Hāqqah (69), aya 19.

is opgezet boven het hellevuur. Aan beide kanten van de brug zitten velen haken en harde doornen. Hiermee pakt Allāh van de schepping wie Hij wil, en gooit hen in het hellevuur. Een persoon kan aan niemand anders denken totdat hij erachter komt of hij gespaard zal zijn van deze haken of niet.¹²⁷

Usayd ibn Khudayr – Moge Allāh tevreden met hem zijn –, een van de meest vrome metgezellen, was gewoon om herhaaldelijk te zeggen:

“Als ik in staat zou zijn geweest om de gemoedstoestand te behouden die mij overviel in een van de volgende drie momenten, dan zou ik zeker het Paradijs zijn binnengetroten; terwijl ik de Qur’ān las of luisterde hoe iemand het las, tijdens het luisteren naar de gesprekken van de Boodschapper van Allāh, vrede en zegeningen zij met hem – en tijdens het zien van een begrafenis. Jazeker, wanneer ik een begrafenis zie, voelt het alsof ik de dingen doormaak, die de overledene doormaakt, gebracht wordt daar waar de overledene gebracht wordt.”¹²⁸

De voordelen van het nadenken over de dood

Zoals gezegd in een hadith ‘de dood is voldoende als advies’¹²⁹, zijn er vele lessen in het fenomeen de dood voor het nadenkende verstand.

---

127 Hakim, IV, 622/8722.

128 Hakim, III, 326/5260.

129 Haythami, Majmau’z-Zawāid, Beirut 1988, X, 308.

Buitensporige liefde voor vergankelijke genietingen van de wereld en een verlangen naar faam en fortuin zijn symptomen van een spirituele ziekte. Afgunst, eigendunk, schijnheiligheid en lust zijn niets anders dan de uitkomsten van de liefde voor de wereld. Een van de meest effectieve remedies ter bescherming tegen dergelijke kwaadaardige gewoontes en spirituele tekortkomingen, is het overpeinzen van de dood, het graf en de gebeurtenissen in het Hiernamaals.

Het hoofddoel van tasawwuf is het verslaan van het ego, de bevrijding van zijn schadelijke dominantie en daarmee de zuivering van de liefde voor de wereld.

Het overpeinzen van de dood is daarom een vaste methode in vele tariqah's, waar de leerling vijf tot tien minuten per dag vrijmaakt om te reflecteren op de dood.

De Ottomaanse neiging om begraafplaatsen in het centrum van steden, langs de weg en in de tuinen van moskeeën te plaatsen, was enkel om aan te sporen de dood te overpeinzen. Een westerse reiziger die dit op pikte, kon niet anders dan te zeggen: "de Turken leven met hun doden."

Het voorbereiden op het Hiernamaals door regelmatig de dood te gedenken en de verlangens van het ego weg te wassen, zal men helpen bij het voorkomen van een kwellende spijt die komt wanneer men de laatste adem uitblaast. De Almachtige informeert een persoon, die tijdens de stuiptrekkingen van de dood plotseling tot zinnen komt alsof hij uit een droom ontwaakt, gebonden is een pleidooi uit diep berouw:

“[...] Mijn Heer! Waarom hebt U mij niet voor een kort termijn uitstel verleend, zodat ik aalmoezen had kunnen geven en tot de rechtgeaarden had kunnen behoren?”¹³⁰

Om te voorkomen dat men door deze tragische beproeving van berouw moet gaan, moeten we onze ogen openen terwijl de nog steeds de tijd hebben en moeten we beginnen met voorbereiden op het naderende eeuwige leven voordat de kans voor altijd voorbij is.

Hasan Al Basri – moge Allāh genade hebben met zijn ziel – ging naar een begrafenis. Terwijl hij de begrafenis aanschouwde, vroeg hij de man naast hem:

“Denk je dat deze persoon op dit moment wenst om terug te keren naar de wereld om zijn goede daden, gebeden en berouw voor zijn zondes te vermeerderen?”

“Natuurlijk wenst hij dat”, antwoordde de man verzekerd.”

“Wat houdt ons dan nog tegen om te denken zoals hem?” zei Hasan Al Basri.¹³¹

Vorbereiden op de schok van de dood

Hasan Basri – moge Allāh genade met hem hebben – zei:

“Er zijn twee nachten en twee dagen zoals we nog nooit gezien of gehoord hebben. De eerste van deze nachten is

---

130 Sūrah Al Munafiqūn (63), aya 10.

131 Ibn’ul Jawzi, Al Hasan’ul Basri.

de eerste nacht die je met de doden in je graf doorbrengt. Je hebt nog nooit eerder met hen verbleven. De tweede nacht is de nacht waarna de ochtend met het Hierna- maals aanbreekt. Een dag zonder nacht breekt dan aan. Voor wat betreft de dagen, de eerste is wanneer een afge- zant van Allāh komt om jou te vertellen of Hij tevreden met hem is of niet, of je bestemd bent voor het Paradijs of de Hel. De tweede dag is wanneer je jouw boeken met daden zal ontvangen, van jouw rechter- of linkerkant en wanneer je dan meegenomen wordt naar het aangezicht van Allāh.”¹³²

De dood is de grootste beproeving voor de mens, een afschuwelijk proces. Maar wat erger is, is het onachtzaam leven ten opzichte van de dood, door het volkomen uit het hoofd te zetten en om te verzaken om de passende daden te verrichten in voorbereiding ervan. Intelligent is degene die zich op de dood voorbereidt en zijn of haar ziel reinigt, nog voordat de dood op de deur klopt.

Shaykh Sadi zegt:

“Je zal uiteindelijk zoals aarde worden, broeder; dus voordat het zover is, zorg dat je zo nederig als aarde wordt.”

Omar – moge Allāh tevreden met hem zijn – heeft ge- zegd:

“Roep jezelf ter verantwoording voordat je ter ver-

---

132 Ibn’ul Jawzi, Az Zahr’ul Fatih, p.25; Abu’lFaraj Abdurrahman Ah- wal’ul Qubur, p.154.

antwoording geroepen wordt. Versier jezelf met goede daden voor het grootste tribunaal! Het tribunaal van het Hiernamaals zal voor degene die tijdens zijn leven zichzelf ter verantwoording riep, comfortabel zijn.”¹³³

Wanneer onze sterfelijke lichamen in het graf worden geplaatst, zullen onze kinderen en rijkdom achter blijven. Alleen onze daden zullen ons vergezellen als wij diep onder de grond begraven liggen. Daar zullen onze lichamen aarde worden, tezamen met onze lijkwaden, waarbij wij niets achterlaten dan goede daden.

Imām Ghazzali – moge Allāh genade hebben met zijn ziel – zegt:

“Enkel drie zaken zullen met een persoon zijn wanneer hij sterft:

1. Zuiverheid van het hart, wat een hart is dat gezuiverd is van het vuil van de wereld. Allāh zegt: “Hij die haar (de ziel, zelf) loutert, zal waarlijk welsagen.”¹³⁴

2. Vertrouwdheid met het gedenken van Allāh, verheerlijkt is Hij, die zegt: “[...] want, waarlijk in het gedenken van Allāh vinden de harten rust.”¹³⁵

3. Liefde voor Allāh, verheerlijkt is Hij. Wederom verklaart Hij: “Zeg (O Profeet): “Indien jullie Allāh liefhebben, volg mij dan, Allāh zal jullie

¹³³ Tirmidhi, Qiyāma, 25/2459.

¹³⁴ Sūrah Ash Shams (91), aya 9.

¹³⁵ Sūrah Ar Ra’d (13), aya 28.

liefhebben en je zonden vergeven. Allāh is Vergevingsgezind, Genadig.”¹³⁶

Het zuiveren van het hart is mogelijk door middel van marifah, het kennen van Allāh, verheerlijkt is Hij, in het hart. Marifah, op zijn beurt, wordt verkregen door middel van constant bezig zijn met dhikr en bezining. Deze drie kwaliteiten zijn daarom verlossers.”¹³⁷

Als een persoon in staat is om adequate voorbereidingen te treffen voor ‘morgen’, dan krijgt de dood een prachtige vorm; hij zal kort daarop merken dat hij niet langer bang is voor de dood.

Bishr ibn Harith – moge Allāh genade met hem hebben – stelt in feite, “Wat een prachtig station is het graf voor degene die Allāh gehoorzamen.”¹³⁸

Gelijksoortige woorden van wijsheid komen van Mawlana Rumi – moge Allāh genade met hem hebben:

“De kleur van de dood, mijn zoon, is afhankelijk van het oog van degene die het aanschouwt. Degenen die de dood haten zonder een gedachte dat de dood hem verenigd met zijn Heer en er vijandig jegens zijn, zullen de dood ervaren als een angstaanjagende vijand. Voor degenen die als vrienden zijn van de dood, de dood zal als een vriend voor hem zijn.

136 Sūrah Ali ‘Imrān (3), aya 31.

137 Ruh’ul Bayan, XI, 274.

138 De Commissie, Nadratu’n Naīm, III, 963; Abu’l Faraj Abdu Rahman, Ahwālu’l Qubūr, p.155.

O ziel die in angst vlucht voor de dood! Als je de waarheid wilt horen, jij bent niet echt bang voor de dood; jij bent vooral bang voor jezelf.

Want het is niet het aangezicht van de dood die je ziet als je in de spiegel kijkt; het is je eigen lelijke gezicht. Jouw geest is als een boom. De dood is een blad aan die boom. En ieder blad past bij het type boom waar het aanhangt...”

Kort gezegd, onze dood en ervaringen in het graf, zullen voortduren tot aan de Wederopstanding, zullen we zijn zoals we geleefd hebben en zoals de daden die we verricht hebben. Het is om die reden dat Allāh, verheerlijkt is Hij, de kern van zowel het leven op de wereld als het eeuwige, op talrijke plekken in de Qur’ān, uitlegt. Door ons aan te moedigen om na te denken over hoe de wereld uiteindelijk tot een einde zal komen, spoort Hij ons aan om afzijdig te blijven van het verblindende en bedrog ervan. In plaats daarvan wil Hij dat wij ons bewust richten op het eeuwige leven, een leven dat iedere minuut dichterbij komt en nooit zal eindigen.

Het is dus noodzakelijk voor een persoon om oprecht berouw te tonen voor al zijn zondes voor dat de dood hem treft, en zijn of haar tekortkomingen compenseert door het naleven van de geboden en verboden van de Al-machtige. Nogmaals, hij moet de rechten van degene op wiens rechten hij inbreuk heeft gemaakt, in ere herstellen. Dat betekent dat voordat hij zijn laatste adem uitblaast, hij de vergiffenis van hen moet zoeken die hij verbaal of fysiek aangevallen heeft, over wie hij geroddeld of gelasterd heeft of met wie hij gewerkt heeft terwijl hij een

slechte intentie had. Zodat hij gezuiverd is van alle persoonlijke schulden, zij het fysiek of spiritueel.

Een onwetend persoon mag zich dan wel verheugen over het inbreuk maken op de rechten van anderen; hij interpreteerde zijn corruptie als plezier. Maar er is geen manier om te verwoorden hoe bodemloos zijn berouw zal zijn op de dag dat de weegschalen van gerechtigheid gereed gemaakt zijn en er tegen hem gezegd zal worden: “Jij bent hulpeloos, laag en een beroofd, geruïneerd persoon. Hier kun je niet langer de rechten van anderen herstellen of vergiffenis van iemand zoeken.”

Toen de dood naderde, zag Abdulmalik Ibn Marwan, khalif van de Ummayyaden, een kledingwasser aan de rand van Damascus de kleding om zijn hand binden om vervolgens deze tegen een wassen rots te slaan. Met een pijnlijke zucht herinnerde de khalif plotseling het angst-aanjagende tribunaal van het Hiernamaals, waarop hij klagend zei:

“Was ik ook maar een kledingwasser! Had ook ik maar mijn dagelijkse kost verdiend met mijn handen en had ik maar niets te zeggen gehad in wereldse zaken!”¹³⁹

Samen met de voorbereidingen op de stuiptrekkingen van de dood, is het essentieel om niet de hoop op de genade van Allāh, verheerlijkt is Hij, te verliezen.

Uqba Al Bazar vertelt:

“Terwijl ik naar een begrafenis ceremonie kijk, zei een

139 Ghazzali, Ihya, VI, 114.

Bedoeïen die naast mij stond, terwijl hij naar de doods-kist kijkt: “Gefeliciteerd, je hebt alle geluk van de wereld!”

“Waarom feliciteer je hem?” vroeg ik?

“Hoe kan ik iemand die in hechtenis is genomen door de Eeuwig Edelhoedige Bewaarder, wiens behandeling van Zijn gasten grenzeloos geweldig en genadig is, nou niet feliciteren?”

Het was alsof ik nog nooit zulke mooie woorden had gehoord.”¹⁴⁰

---

140 Abu'l Daraj, Abdurrahman, Ahwal'ul Qubur, p.155.

BEZINNING IN DE QUR'ĀN

Voor degenen die geloven met hun hart, is de Heilige Qur'ān een majesteitelijk poort naar het rijk der bezinning, een uitgestrekte horizon van reflectie. Het is de taal van hemel en aarde. Met zijn woorden van wijsheid, het enige voedsel van de geest, is het een oneindige schat aan inspiratie, een eloquent wonder die aan de mens is gegeven.

Duizenden boeken die de afgelopen 1400 jaar in de islamitisch wereld zijn geschreven, hadden het doel om één Boek te begrijpen en te doorgronden, om zo dichterbij één 'Man' te komen en onszelf te vernietigen.

Bezinning in de Qur'ān

De mens is van nature voorbestemd voor bezinning. Maar wij hebben een gids nodig om ons verstand uit de straten van het ego te leiden en koers te zetten richting de waarheid en het goede. De meest betrouwbare gids is de Heilige Qur'ān, het Woord van de Almachtige, en de belichaming en het fysieke uitleg ervan, de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem.

Voor degenen die geloven met hun hart is de Heilige Qur'ān een majesteitelijk poort naar het rijk der bezinning, een uitgestrekte horizon van reflectie. Het is de taal van hemel en aarde. Met zijn woorden van wijsheid, het enige voedsel van de geest, is het een oneindige schat aan inspiratie, een eloquent wonder die aan de mens is gegeven.

De Heilige Qur'ān is een verklaring van de mens en het universum. Het universum, de mens en de Qur'ān zijn drie met elkaar verbonden vlakken die een perfect licht op elkaar werpen. Een persoon die doordrenkt is van de Qur'ān begint de Goddelijke zegeningen in zichzelf en het universum te lezen, en slaat de pagina's van het boek van wijsheid om. Vele Goddelijke geheimen worden duidelijk voor hem, vele deuren in zijn hart openen zich.

Het middel om de verlangens van het ego, die mens op het pad naar vernietiging drukken, te beteugelen, bevindt zich in de Qur'ān. Het is eveneens een middel tegen morele verdorvenheid die de mens verlaagd tot het niveau lager dan beesten en hem ontdoet van het gevoel voor rechtvaardigheid door zich met onderdrukking in te laten. In het kort, het meest effectieve middel voor geluk, waar de mens in alle omstandigheden behoefte aan heeft, vindt men enkel in de Heilige Qur'ān.

Allāh onderwees de Heilige Qur'ān

De Heilige Qur'ān is het grootste geschenk van de Almachtige aan de mensheid. Het stelt:

“De Barmhartige. Heeft de Qur'ān onderwezen. Hij heeft mens geschapen. En heeft hem de uiteenzetting geleerd.”¹⁴¹

Met het onderwijzen van de Qur'ān, wat een geweldig toonbeeld is van Zijn eeuwige barmhartigheid, heeft de Almachtige de mens toegang verschaft tot veel wijsheid en vele antwoorden op mysteries. Daarom is het voor de mens vereist om eer de Qur'ān te leren en om zijn innerlijke wereld te ontwikkelen, en om dan te streven om een belichaming van de Qur'ān te zijn in alle daden en in iedere gedraging. Om uiteindelijk kosten noch moeite te sparen om dit op de meest effectieve wijze door te geven aan de rest van de mensheid.

141 Sūrah Ar Rahmān (55), aya 1-4.

Alle boeken zijn van Eén Boek

Duizenden boeken die de afgelopen 1400 jaar in de islamitisch wereld zijn geschreven, hadden het doel om één Boek te begrijpen en te doorgronden, om zo dichter bij één 'Man' te komen zodat wij minder op onszelf beginnen te lijken en meer op deze persoon. Als alle bomen op de wereld als pennen zouden dienen en de zeeën als inkt, dan nog zou het onmogelijk zijn om de wijsheden en waarheden die de Heilige Qur'an bevat, op te sommen.¹⁴² Erin zitten de codes van alle kennis en wijsheid, als ook de sleutels naar geluk in zowel dit leven als in het Hier-namaals.

De Heilige Qur'an leidt altijd de weg, terwijl wetenschap altijd volgt. Iedere wetenschappelijke vondst bevestigt het en werpt licht op de waarheden in de Qur'an.

Allāh, verheerlijkt is Hij, verklaart:

“Weldra zullen Wij hun Onze tekenen in de verste uithoeken en in hunzelf tonen, tot het hun duidelijk wordt dat dit de Waarheid is. Is het niet voldoende (voor hen om te realiseren) dat jouw Heer over alles Getuige is?”¹⁴³

Het onderzoek naar de Qur'an voortzetten zal enkel nieuwe verborgen geheimen aan het licht brengen. De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – heeft ons in feite medegedeeld dat de geleerden nooit genoeg zullen krijgen van het leven van de Qur'an, dat het nooit zijn versheid verliest, ondanks dat het voortdurend gereci-

---

142 Sūrah Luqmān (31), aya 27.

143 Sūrah Fusilat (41), aya 53.

teerd wordt, en dat de aspecten die men van bewondering sprakeloos maakt, onuitputtelijk zijn.¹⁴⁴

De Qur'ān overpeinzend lezen

Islamitische geleerden hebben het doel van het reciteren van de Heilige Qur'ān gedefinieerd als het overpeinzen van de betekenis, de innerlijke wijsheid en het handelen in overeenstemming met wat het verlangt.

Om het denkvermogen te stimuleren, is er niets beter dan het leven van de Qur'ān, aangezien het het woord van de Almachtige is, die de details kent de staat waarin de mens zich bevindt. Met andere woorden, de Heilige Qur'ān houdt ieder persoon een spiegel voor, waardoor het hem in staat om zichzelf te aanschouwen hoe hij werkelijk is. Daarom moet iedere moslim frequent de Qur'ān reciteren en na denken wat de Almachtige met ieder vers nu precies van hem verlangt.

Aangezien ieder woord in de Qur'ān onmetelijke geheimen bevat, heeft het met overpeinzing lezen van een enkel vers de voorkeur boven het nonchalant lezen van de gehele Qur'ān. Enkel een gezuiverd hart en een verfijnde ziel, verkregen door middel van delicate overpeinzing, een hoog moraal en rechtschapen daden, geven toegang tot de waarheid van deze mysteries.

Allāh, verheerlijkt is Hij, stelt:

¹⁴⁴ Zie Tirmidhi, Fadāilu'l Qur'ān, 14; Dārimī, Fadāilu'l Qur'ān, 1.

“Dit is een hoofdstuk, dat Wij hebben neergezonden en (waarvan Wij de voorschriften hebben) verplicht gesteld en waarin Wij duidelijke tekenen hebben neergezonden, opdat jullie indachtig mogen zijn.”¹⁴⁵

“Het (dit) Boek dat Wij aan jou hebben geopenbaard is vol zegeningen, laat hen (de mensen) dus over zijn verzen nadenken en laat de verstandige mensen er lering uit trekken.”¹⁴⁶

“Willen zij dan niet over de Qurʾān nadenken, of zitten er sloten op hun harten?”¹⁴⁷

De Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – werd eens gevraagd over de beste toon van de stem en de manier van reciteren (qirāʾah) bij het lezen van de Qurʾān.

“De recitatie van hem van wie de stem, bij het horen ervan, je het gevoel geeft dat hij Allāh vreest”, antwoordde hij.¹⁴⁸

Wanneer de persoon – die de Qurʾān leest en na denkt over zijn beloftes, waarschuwingen, duidelijke tekenen en verklaringen – goede daden met een groter enthousiasme uitvoert, is het lezen van de Qurʾān een van de eerste daden die blootgesteld worden aan de influisteringen van de Shaytān. Hij onthoudt zich van datgene dat verboden en twijfelachtig is met een nog grotere toewijding. Daar het

145 Sūrah An Nūr (24), aya 1.

146 Sūrah Sād (38), aya 29.

147 Sūrah Muhammad (47), aya 24.

148 Fadāiluʾl Qurʾān, 14; Dārimī, Fadāiluʾl Qurʾān, 34.

lezen van de Qurʾān een van de meest deugdzame daden is, laat de Shaytān geen middel onbepoefd om te proberen de mensen af te houden van het Woord van Allāh, verheerlijkt is Hij. Het is daarom bevolen om toevlucht te zoeken bij de Almachtige voordat men begint met het lezen van de Qurʾān, door te zeggen: *أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ*.

“En Wanneer jullie de Qurʾān oplezen, zoek dan bescherming bij Allāh tegen de vervloekte satan.”¹⁴⁹

Hoe las de Profeet van Allāh de Qurʾān?

De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – was gewoon om de Heilige Qurʾān langzaam te reciteren, met een diep gevoel. Hij overpeinsde de betekenis van ieder vers en bracht hun geboden direct in praktijk. Wanneer hij een vers reciteerde die de verheerlijking van de Almachtige (tasbīh) gebod, dan zei hij subhānAllāh, waarmee hij ontkende dat de Schepper enige tekortkoming had. Wanneer hij een vers reciteerde die een gebed aanduidde, dan bad hij tot de Almachtige. Wanneer hij een vers reciteerde waarin gesproken werd over het toevlucht zoeken tot de Almachtige, dan was dat wat hij deed.¹⁵⁰

Soms concentreerde hij zich zo aandachtig op een enkel vers, dat hij het gebruikte in zijn gebed en het overpeinsde tot dat de ochtend aanbrak.

Abu Dharr – moge Allāh tevreden met hem zijn – vertelt:

¹⁴⁹ Sūrah An Nahl (16), aya 98.

¹⁵⁰ Zie Muslim, Musāfirīn, 203; Nasāʾi, Qiyāmuʾl Layl, 25/1662.

“De Boodschapper van Allāh – vrede en zegeningen zij met hem – bleef eens het volgende vers tijdens het gebed en tot aan de ochtend, herhalen:

“Indien U hen straft – zij zijn Uw dienaren en indien U hen vergeeft – U bent zeker de Almachtige, de Alwijze.”¹⁵¹¹⁵²

De Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – voegde eens, na het lezen van bovenstaand vers, het volgende toe:

“Mijn Heer, zij hebben inderdaad velen (van de mensen) tot dwaling gebracht. Wie mij daarom ook volgt, behoort waarlijk tot mij en wat betreft hij die mij niet gehoorzaamt – U bent dan waarlijk Vergevingsgezind, Genadevol.”¹⁵³

Direct erna hief hij zijn handen op en smeekte en huilde hij, “O Allāh, mijn volgers, mijn volgers!”

Allāh, verheerlijkt is Hij, gebood Jibrīl – vrede zij met hem –, “ga en vraag waarom Mohammad aan het huilen is, zodat mensen de reden weten, hoewel Jouw Heer al weet waarom hij huilt.”

Jibrīl – vrede zij met hem – keerde terug, en informeerde de Almachtige dat Zijn Boodschapper huilde uit zorg voor zijn volgers. Allāh, verheerlijkt is hij – gebood de aartsengel toen: “Ga naar Mohammed en geef hem Onze

---

151 Sūrah Al Mā'idah (5), aya 118.

152 Nasā'i, Iftitah, 79; Ahmed, V, 156.

153 Sūrah Ibrāhīm (14), aya 35.

blijde tijdingen dat ‘Wij hem geruststellen voor wat betreft zijn volgers en hem nooit in ellende zullen storten.’¹⁵⁴

Zo was het mededogen en oplettendheid van de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – met zijn volgers. We moeten goed nadenken over het bovenstaande en onze liefde voor de Profeet – vrede zij met hem – eerlijk evalueren. Net als de mate waarin we in staat zijn om zijn sunnah in praktijk te brengen als een uiting van die liefde.

Abdullah ibn Masud – moge Allāh tevreden met hem zijn – verhaalt:

“Op een dag vroeg de Boodschapper van Allāh – vrede en zegeningen zij met hem – mij: “Kun je stukje uit de Qur’ān voor mij reciteren?”

“Hoe kan ik een stukje uit de Qur’ān reciteren als jij degene bent aan wie de Qur’ān geopenbaard is?” antwoordde ik.

“Ik houd ervan om de Qur’ān ook van anderen te horen”, zei de Boodschapper van Allāh (vrede zij met hem). Daarop begon ik met het reciteren van hoofdstuk An Nisā’. Toen ik bij het vers kwam:

‘Hoe zal het zijn als Wij een getuige van elk volk zullen oproepen en jou daar als getuige tegenover zetten?’¹⁵⁵ zei hij: “Dat is genoeg voor nu...”

---

154 Muslim, Īmān, 346.

155 Sūrah An Nisā’ (4), aya 41.

“Toen ik naar hem keek, zag ik de tranen, afkomstige van beide ogen, rijkelijk vloeien.”¹⁵⁶

Aisha – moge Allāh tevreden met haar zijn – vertelt over een tafereel die een indruk geeft van de gevoeligheid van het hart en de diepte van bezinning van de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem:

“Op een avond zei de Boodschapper van Allāh – vrede en zegeningen zij met hem – tegen mij, “als je het me toestaat, Aisha, dan wil ik de nacht doorbrengen in aanbidding van mijn Heer.”

“Ik zou het fijn vinden om bij jou te zijn” zei ik, “maar ik houd nog meer van datgene dat jou gelukkig maakt.”

Toen stond hij op, deed een grondige wassing en begon met zijn gebed. Hij hilde. Zo erg dat het zijn kleren, zijn baard en zelfs de grond waarop hij prosterneerde, doorweekt waren. Toen hij nog steeds in deze staat was, kwam Bilal naar hem toe om hem te halen voor het fajr-gebed. Bilal zag hem vol met tranen en vroeg:

“Waarom huil je, Boodschapper van Allāh, als Allāh jouw zondes in het verleden en in het de toekomst heeft vergeven?”

“Zou ik geen dankbare dienaar van Hem moeten zijn” antwoordde hij? “Er zijn zulke verzen aan mij geopenbaard, deze avond, dat hij die ze leest en ze niet overpeinst, zich zou moeten schamen.” Toen maakte hij de openbaring bekend:

---

¹⁵⁶ Bukhārī, Tafsīr, 4/9; Muslim, Musafirīn, 247.

“Er zijn voorzeker in de schepping van de hemelen en de aarde en in de wisseling van dag en nacht tekenen voor mensen van begrip (met verstand). Zij die staande, zittende en op hun zijden liggende, Allāh gedenken; en nadenken over de schepping van hemelen en aarde, zeggende: “Onze Heer, U hebt dit niet tevergeefs geschapen; nee, heilig bent U; red ons daarom van de straf van het Vuur”¹⁵⁷¹⁵⁸

In de nacht waarin deze verzen zijn geopenbaard, hilde de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem tot het aanbreken van de dag, alsof hij de sterren in de lucht jaloers maakte. Tranen die door gelovigen gelaten worden wanneer zij de manifestaties van de Goddelijke Macht en Pracht overpeinzen, zullen, met de zegening van de Almachtige, de passerende nacht versieren, het donkere graf verlichten en zullen als dauw verschijnen in de tuinen van het Paradijs.

In expressie van de noodzaak en beloning van het leven van de Qur’ān op een aandachtige en onderzoekende wijze, zei de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem:

“Als een groep mensen in een van de huizen van Allāh verzamelt, het boek van Allāh leest en met elkaar erover praten, dan daalt kalmte op hen neer en zullen zij omgeven worden door barmhartigheid en engelen. En

157 Sūrah Āli ‘Imrān (3), aya 190-191.

158 Ibn Hibban, Sahīh, II, 386; Alusi, Ruh’ul Maani, IV, 157.

Allāh, verheerlijkt is Hij, zal deze mensen noemen in Zijn aanwezigheid.”¹⁵⁹

“Degenen die de Qur’ān in minder dan drie dagen uitleest, kan het niet naar behoren begrijpen en kan het niet naar behoren overpeinzen.”¹⁶⁰

“Reciteer de Qur’ān op een manier dat het je weerhoudt van het begaan van slechtheid! Als het je niet afhoudt van het slechte, dan heb je het niet goed gelezen.”¹⁶¹

De manier van lezen van de Qur’ān van de metgezellen

De metgezellen concentreerde zich volledig op bezinning ten einde de Heilige Qur’ān te begrijpen en om op het Woord van Allāh te mediteren, verheerlijkt is Hij. Zij lazen het op een manier die leidt tot het in praktijk brengen.

Een perfect voorbeeld hiervan zijn de woorden van Omar – moge Allāh tevreden met hem zijn:

“Ik voltooide hoofdstuk Al Baqarah in twaalf jaar en offerde een kameel uit dankbaarheid.”¹⁶²

Gelijkend daarop is verhaald dat Abdullah, de zoon van Omar – moge Allāh tevreden met hen beiden zijn –

---

159 Muslim, Dhikr, 38; Abu Dawud, Witr, 14/1455; Tirmidhi, Qiraah, 10/2945.

160 Abu Dawud, Witr, 8/1390; Tirmidhi, Qiraah, 11/2949; Darimi, Salāt, 173.

161 Ahmed ibn Hanbal, Zuhd, p.401/1649.

162 Qurtubi, I, 40.

hoofdstuk Al Baqarah gedurende acht jaar bestudeerde ten einde om haar geboden in praktijk te brengen.¹⁶³

Zij lazen de Qurʾān en leerden hun geboden en verboden naar behoren gedurende dit proces. Een diepe overpeinzing van ieder vers van de Qurʾān maakte het mogelijk om ze in praktijk te brengen.¹⁶⁴

Een keer kwam een man naar Zayd ibn Thabit – moge Allāh tevreden met hem zijn – en vroeg hem zijn mening over het uitlezen van de Qurʾān in één week. “Het zou goed zijn” antwoordde de metgezel, waarna hij toevoegde:

“Maar ik geniet er meer van om de Qurʾān te voltooien in vijftien dagen, of zelfs twintig. Als je vraagt waarom, dan is het omdat ik dan goed kan nadenken over de Qurʾān en zijn betekenis beter kan begrijpen.”¹⁶⁵

Abdullah ibn Masud – moge Allāh tevreden met hem zijn – zei:

“Wie kennis zoekt, moet de betekenissen van de Qurʾān overpeinzen en concentreren op de interpretatie en recitatie. De Qurʾān bevat kennis van het verleden en de toekomst.”¹⁶⁶

Een bedoeïen hoorde de Gezegende Profeet eens reciteren:

163 Muwattaʾ, Qurʾān, 11.

164 Kattanni, Taratib, II, 191.

165 Muwattaʾ, Qurʾān, 4; Ibn Abdilbarr, Istidhkar, Bierut, 2000, II, 477.

166 Haythami, VII, 165; Bayhaki, Shuab, II, 331.

“En wie (dus) ook maar een greintje goed heeft gedaan, zal dit zien. En wie ook maar een greintje kwaad heeft gedaan, zal ook dat zien.”¹⁶⁷

“Het gewicht van een graankorreltje, Boodschapper van Allāh?” vroeg hij verbaasd.

“Ja”, antwoordde de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem. De bedoeïen verbleekte plotseling, kreunde en klaagde: “Dan zou ik mij moeten schamen voor mijn fouten!” Een zin die hij nog vele malen herhaalde. Net als het vers van de Qur’ān die aan voor zichzelf las. Daarna ging hij weg.

Achter hem merkte de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – op: “het geloof is zijn hart binnen geslopen!”¹⁶⁸

De manier van lezen van de Qur’ān van de rechtgeleiden

Fudayl ibn Iyad – moge Allāh genade met hem hebben – heeft gezegd: “De Qur’ān is geopenbaard om in praktijk te brengen. Maar mensen beschouwen het lezen ervan als praktijk.”

“Hoe brengt men de Qur’ān dan in praktijk?” werd hem toen gevraagd?

---

167 Sūrah Az Zilzal (99), aya 7-8.

168 Suyuti, Ad Durr’ul Mansur, VIII, 595.

“Door datgene wat het toegestaan en niet toegestaan verklaart te accepteren, dit in praktijk te brengen, door de geboden na te leven, de verboden te vermijden en de tijd te nemen om na te denken over zijn verbazingwekkende uitdrukkingen.”¹⁶⁹

Zelfs één enkel vers van de Heilige Qurʾān bevat een uitgebreid scala aan betekenissen. Imām Shafiʿi – moge Allāh genade met hem hebben – zegt:

“Alleen het hoofdstuk Al Asr zou voldoende voor de mensen zijn als zij het op een adequate manier zouden overpeinzen en erop zouden reflecteren.”¹⁷⁰

Asmai, een grote islamitische geleerde, memoreert het volgende met betrekking tot het overpeinzen van de Qurʾān:

“Een bedoeïen stond bij een gelegenheid naast khalif Hisham ibn Abdulmalik. “Geef me een advies” zei de khalif, waarop de man, de gedachten van de khalif naar de Qurʾān sturend, zei:

“De Qurʾān volstaat als een adviseur. Ik zoek mijn toelucht bij Allāh van de verdreven Shaytān. In de naam van Allāh, de Meest Barmhartige en de Meest Genadevolle:

“Wee de zwendelaar (zij die anderen te kort doen)! Zij die, wanneer zij (door anderen iets) voor zichzelf la-

169 Khatib Al Baghdadi, Iqtidaʿul Ilm’il Amala, p.76.

170 Ibn Kathīr, Tafsir, ‘Al Asr’.

ten afwegen, de volle maat verlangen; Maar wanneer zij voor anderen (iets) meten of afwegen, geven zij minder (dan behoort). Denken zij (zulke mensen) niet dat zij opgewekt zullen worden, op een geweldige Dag? De Dag, waarop de mensen voor de Heer van de (alle) Werelden zullen staan?”¹⁷¹

De bedoeïen vervolgde door te zeggen: “Dit is de bestraffing, o khalif, voor degenen die bedriegen wanneer zij meten en afmeten voor anderen. Het is voor jou om de bestraffing in te schatten voor hen die de bezitting van anderen compleet in neemt!”¹⁷²

De bekende Ottomaanse geleerde Muhammad Hadimi stelt:

“De enige manier om gered te worden van alle problemen, beproevingen en ongeluk ligt in het omarmen van de Qur’ān en het te verwezenlijken in het leven. Volhard in daden van aanbidding, zeker met betrekking tot het langzaam en met verstand lezen van de Qur’ān en het overpeinzen ervan; het is een van de beste daden! De Qur’ān op deze wijze lezen is net alsof men spreekt met Allāh, verheerlijkt is Hij.”¹⁷³

---

171 Sūrah Al Mutafiffīn (83), aya 1-6.

172 Ibn Abdurabbih, Bedevī Arapların Özdeyis ve Ādetleri, Istanbul 2004, p.57.

173 Zie Hadimi, Majmu’at’ur Rasail, p.112, 194, 200.

Voorbeelden van bezinning in de Heilige Qur'ān

De kennis van Allāh, verheerlijkt is Hij, overpeinzen:

In vele verzen in de Heilige Qur'ān wordt de oneindige kennis van Allāh, verheerlijkt is Hij, aangestipt en wordt de mens uitgenodigd om te bezinnen. In zo'n vers staat:

“En bij Hem zijn de sleutels van het ongeziene; niemand kent die behalve Hij. En Hij weet wat er op het land is en in de zee. En er valt geen blad zonder dat Hij het weet, noch is er een korrel in de duisternis van de aarde, noch iets dat vochtig of droog is, zonder dat het in een duidelijk Boek staat vermeld.”¹⁷⁴

Na het horen van bovenstaand vers zou een gelovige de tijd moeten nemen om na te denken: er zijn zoveel schatten ongezien, de sleutels ervan zijn alleen bij de Almachtige; nog nooit geopend, nog niet bestaand en ver buiten het bereik van het menselijke begrip. Niemand anders dan Allāh, verheerlijkt is Hij, kent ze. Samen met het bezit van oneindige kennis van deze mysteries, heeft de Almachtige ook kennis van ieder wezen, tot op het kleinste detail. Een blad valt niet zonder dat de Almachtige weet dat het valt, wanneer het valt, waar het valt en hoeveel omwentelingen het maakt voordat het de grond raakt.

De Almachtige weet of een graankorrel die op de aarde gevallen is, zal bloeien en door wie het gegeten zal worden. Alles dat gekend en ongekend is, gevallen en niet

¹⁷⁴ Sūrah An 'Ām (83), aya 59.

gevallen is, klein en groot is, verborgen en niet verborgen is, iedere gebeurtenis dat die plaats gevonden heeft of niet plaatsgevonden heeft, zijn, in al hun complexiteit, onderdeel van de kennis van Allāh, verheerlijkt is Hij.¹⁷⁵

Het lezen van het bovenstaande vers, stelt het verbeeldingsvermogen in staat om zijn vleugels te spreiden. Het opent de horizon en onbekende rijken; het dwaalt rond in de onbekende uithoeken van het land en in de bodemloze dieptes van de zeeën. Met iedere ervaring, aanschouwt het verstand in iedere uithoek van de ruimte en voorbij het zichtbare universum de kennis en kunst van Allāh, verheerlijkt is Hij. Het aanschouwt de ontelbare blaadjes die van iedere boom op de aarde vallen en is zich er van bewust dat de Almachtige het ene blaadje hier ziet vallen en het andere blaadje daar. Het beseft dat geen enkel graankorreltje, ongeacht hoe diep het in de grond verborgen zit, zich kan onttrekken aan het Goddelijk Vizier en dat ieder deeltje, zij het nat of droog, beweegt volgens Zijn bevel.

Deze reis door het leven vult het verstand bijna tot het niveau dat bijna verpletterd wordt door verbazing. Het is een expeditie naar de grenzen van tijd, naar de meest verre horizon van de ruimte, naar de dieptes van de werelden, bekend en onbekend. De afstand die men voor deze reis moet afleggen is enorm lang, de omgeving onmetelijk uitgestrekt. Om de waarheid te vertellen, het verbeeldingsvermogen is volslagen hopeloos bij het goed

---

175 Zie Muhammad Hamdi Yazir, *Hak Dini*, III, 1947; Abū Hayyān, IV, 145-146, (Sūrah An 'Ām (83), aya 59.)

bevatten van dit gebied; want het is voorbij dat wat meetbaar is. Toch is dit decor, in slechts enkele woorden, grondig en toch feilloos afgeschilderd in het bovenstaande vers.¹⁷⁶

Als men op deze manier verder gaat met het overpeinzen van de Heilige Qur'ān, dan begint hij een glimp van de kennis en macht van de Almachtige in te zien. Aan de andere kant, iemand die losgeslagen is van bezinning, zal meedogenloos meegesleurd blijven worden in de stroom van het ego, beroofd van Goddelijke wijsheden en majesteitelijkheid, die verborgen zijn en toch voor iedereen zichtbaar.

Sadi Shirazi zegt:

“Voor de wijze mensen is ieder blad van een groene boom een boek van Goddelijke wijsheid. Voor wat betreft de onwetende wegen alle bomen niet op tegen een enkel blad.”

In een ander vers geeft de Almachtige te kennen:

“Hij weet alles water in de aarde (om)gaat en wat eruit (voort)komt en wat er uit de hemel neerdaalt en wat ernaar opstijgt; en Hij is de Barmhartige, de Vergevingsgezinde.”¹⁷⁷

Met het lezen van het bovenstaande vers, komt het beeld van ontelbare objecten, bewegingen en vormen op. Het is zelfs onmogelijk voor het verbeeldingsvermogen

176 Sayyid Qutb, *Fi Zilal*, II, 1111-1113, An 'Ām (83), aya 59.

177 *Sūrah Saba'* (34), aya 2.

om al deze beelden te accommoderen. Zelfs van het identificeren en tellen van een fractie van de fenomenen waarop het bovenstaande vers zinspeelt, is geen sprake. Als de gehele mensheid samen zou komen om deze opdracht te voltooien, en hun gehele leven zouden wijden aan het volbrengen ervan, dan zouden zij uiteindelijk oververmoeid raken wanneer zij hun pure machteloosheid realiseren bij het tellen van de objecten die tot de hemel opgeheven worden en het aantal dat op één moment naar beneden valt.

Wat zijn nu precies die dingen die hun weg banen naar de aarde? Welke zaden vallen in de schoot van de aarde? Welke soorten insecten en dieren huizen onder de grond? Wie kent het hoeveelheid water, gasmoleculen en radioactieve straling de ogenschijnlijke onuitputtelijke grond binnendringen? Inderdaad, vele dingen kruipen onder de grond; en allemaal met het bevel en de toestemming van Allāh, verheerlijkt is Hij.

Aan de andere kant, welke dingen komen uit de grond? Hoeveel planten ontspruiten eruit? De Heilige Qur'ān verklaart:

“Kijken zij dan niet rond op de aarde – hoeveel voortreffelijke soorten (van leven) Wij daarop hebben doen groeien?”¹⁷⁸

“Hoe Wij water (in overvloed) laten neerstromen, vervolgens de aarde spijten (doorklieven), en dan graan daarin laten ontspruiten. (Alsmede) druiven en gewassen,

---

178 Sūrah Ash Shu'arā' (26), aya 7.

en de olijf(boom) en de (dadel)palm(boom). En dichtbegroeide gaarden. En vruchten en kruiden – een voorziening voor jullie en voor jullie vee.”¹⁷⁹

Nogmaals, zijn de bronnen niet talrijk? Hoeveel barst een vulkaan uit en morst hij zijn lava? Hoeveel soorten gassen verdampen? Hoe vaak kruipt een insect uit de grond vanuit zijn verborgen nest? Hoe bijzonder is het dat wanneer sneeuw valt en het de gehele grond bedekt, talloze wezens hun toevlucht zoeken in de schoot van de aarde en, door middel van de Goddelijke bescherming, daar volledige weken of maanden veilig zijn. De Almachtige heeft de aarde, voor hun welzijn, als een virtuele wieg gemaakt. Als de sneeuw uiteindelijk smelt, zien wij nooit stapels met overleden insecten. Zij kruipen uit de grond alsof er niets gebeurd is en hervatten hun bestaan.

Nogmaals, laten we de tijd nemen om na te denken over de krachten, engelachtig en spiritueel, als ook over de stemmen en gebeden die opstijgen naar de hemel. Van vele zaken, waarneembaar en onwaarneembaar, levend en niet levend, heeft mens weinig kennis van, waarbij de rest compleet buiten de limieten van hun kennis is.

Wat komt er uit de lucht, vraagt men zich af? Regendruppel, meteoren, vlammeende en verlichtende stralen aan de ene kant, pijlen van het lot, voorbestemde besluiten en briesjes van Goddelijke genade aan de andere kant. Sommige zijn voor iedereen, andere vlagen zijn slechts voorbehouden aan enkelen.

179 Sūrah ‘Abasa (80), aya 25-32; zie ook Sūrah Qāf (50), aya 7-11.

Dit alles vindt allemaal plaats in een oogwenk. Zou het menselijke begripsvermogen dergelijke gebeurtenissen die op de gehele wereld in een fractie van een seconde plaatsvinden, kunnen doorgronden? Een groot aantal levenslopen zou nog niet voldoende zijn op deze gebeurtenissen te tellen. En toch, de oneindige Goddelijke Kennis, die onmetelijke ver voorbij de menselijke cognitie gaat en die geen limiet kent, omvat al deze gebeurtenissen, wanneer en waar zij ook plaatsvinden. Het is om die reden noodzakelijk om in het achterhoofd te houden dat iedere hartslag, met zijn verborgen intenties, onder de surveillance van Allāh, verheerlijkt is hij, staat.¹⁸⁰

Hoofdstuk Al Wāqī'ah

We weten dat het essentieel is om na te denken over ieder vers in de Heilige Qur'ān. Maar hier zullen wij, als voorbeeld, ons slechts concentreren op enkele verzen uit hoofdstuk Al Wāqī'ah, An Naml en Ar Rūm.

De Almachtige begint hoofdstuk Al Wāqī'ah door de angst voor de Dag des Oordeels af te beelden. Een dag waarop sommigen verheven en anderen gedegradeerd worden. Nadat men ter verantwoording is geroepen, worden zij verdeeld in drie groepen. Met een betoverende, eloquente beeltenis, legt de Almachtige de zegeningen die aan de dienaren – die in alles hun leven goed leidden – en aan de rechtschapen personen – die hun boek met daden van de rechterkant aangereikt zullen krijgen – worden

---

180 Zie Sayyid Qutb, Fi Zilal, V, 2891-2892, Saba' (34), aya 2-3.

gegeven uit. Dit wordt gevolgd door een illustratie van de droevige en afschuwelijke bestraffing die opgelegd zal worden en zij die hun boek met daden van de linkerkant aangereikt zullen krijgen. Door het verbeelden van deze huiveringwekkende taferelen, schrikt de Almachtige zijn dienaren af van het begaan van zondes. Nadat hij hen weggeleid heeft van deze betreurenswaardige staat, waarschuwt Hij Zijn dienaren door hen uit te nodigen voor bezinning.

De schepping van de mensheid

“Wij hebben jullie geschapen, maar waarom wilden jullie de Waarheid niet erkennen? Hebben jullie nagedacht over wat (het zaad dat) jullie uitstorten? Zijn jullie het die dit scheppen, of zijn Wij de Schepper (ervan)?”¹⁸¹

Wat een enorm, Goddelijke meesterwerk is het toch dat van een klein druppel water, het ingewikkelde, gedetailleerde en toch harmonieus georganiseerde lichaam van de mens wordt gemaakt.

De dood en de wederopstanding

“Wij hebben de dood voor iedereen van jullie verordend en niemand kan Ons (daarbij) voor zijn, om jullie wezenstoestand te veranderen en jullie (opnieuw) tot leven te brengen in een vorm die jullie (nog) niet kennen.”¹⁸²

181 Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 57-59.

182 Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 60-61.

Dit is de realiteit van de dood, het onvermijdelijke waar niemand aan kan ontsnappen. Als de Almachtige het wil, dan kan Hij degenen die ontkennen in een keer verwoesten en een gloednieuwe partij mensen scheppen.

“En jullie zijn zeker op de hoogste van de eerste levensvorm, waarom trekken jullie er dan geen lering uit?”¹⁸³

Ondanks dat de mens nu al perfect geschapen is, heeft de Almachtige zonder twijfel de macht om hen opnieuw te scheppen. Het is essentieel om dit goed te overpeinzen en om voor te bereiden op de wederopstanding, de ontkoombare wedergeboorte na de dood.

Zaden en planten

“Hebben jullie nagedacht over wat jullie (in je akkers) zaaien? Laten jullie het groeien of doen wij dat? Als Wij dat zouden willen, konden Wij er kaf van maken, dan zouden jullie blijven klagen van: “Wij zijn waarlijk geruïneerd, meer nog – alles is ons ontzegd.””¹⁸⁴

We moeten met een aandachtig oog kijken naar de gewassen, bomen en anderen planten om ons heen en vol bewondering de zegeningen van de Almachtige en de ongeëvenaarde kunst die de schepping is, aanschouwen. Zonder het werk van Allāh, verheerlijkt is Hij, zouden de inspanningen van de mensen voor niets zijn; we zouden niet eens in staat zijn om één enkel zaadje te laten groeien.

---

183 Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 62.

184 Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 63-67.

Laten we ons eens even voorstellen dat al het groen om ons heen plotseling zou uitdrogen. Hoe akelig zou ons leven er dan uit zien!

Zoet water

“Hebben jullie nagedacht over het water dat jullie drinken? Laten jullie het uit de wolken neerdalen, of doen Wij dat? Als Wij dat zouden willen, konden Wij het zout water maken. Waarom zijn jullie dan niet dankbaar?”¹⁸⁵

Het zoete water dat door de wolken naar beneden wordt gebracht, is een groots geschenk van de Almachtige. Als het bitter zou zijn geweest, dan zou niemand in staat zijn om het zoet te maken. Of als er een ernstige droogte was, wie zou dan de macht hebben om de wolken te verzamelen zodat zij een druppel regen zouden laten vallen?

Vuur

“(En) Hebben jullie nagedacht over het vuur dat jullie ontsteken? Hebben jullie de bomen daarvoor laten groeien of doen Wij dat? Wij hebben het tot een herinnering gemaakt en tot een weldaad voor de reizigers in de wildernis.”¹⁸⁶

De vraag wie vuur, die van een bijzonder nut is voor de mensheid, heeft geschapen, is er een om goed over na te denken. Wat is haar brandstof?

¹⁸⁵ Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 68-70.

¹⁸⁶ Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 71-73.

Kijk alleen al naar de macht van Allāh, verheerlijkt is Hij, dat hij vuur produceert van groene bomen! En laten we eens kijken naar de oorsprong van vuur. Hoe produceert het licht en warmte als het brandt?

Reizigers in de woestijn zoeken hun toevlucht tot vuur, tegen de koude en donkere nachten. Voor hen is vuur onmisbaar in termen van verwarming, koken en licht. Vuur is zonder twijfel ook een essentiële behoefte voor alle mensen. Leven zonder vuur is onmogelijk. Vuur, opmerkelijk als het is, is even essentieel als aarde, water en lucht. De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – heeft gezegd:

‘Moslims zijn elkaar partners in drie zaken: water, vegetatie en vuur.’¹⁸⁷

Het aanschouwen van vuur kan ons, aan de andere kant, ook herinneren aan het hellevuur. Hoe veelzeggend is het dat er onder ons een gigantische laag magma is. Een ongelooflijke oceaan van vlammen, terwijl boven ons de zon staat, een grote vuurbal. Geen enkele hoeveelheid dank aan onze Heer zou genoeg zijn ter compensatie voor het aangename leven tussen deze twee woedende vuren!

In ruil voor al deze zegeningen, moet men de Almachtige frequent verheerlijken (tasbīh):

“Verheerlijk dus de (geweldige) naam van jouw Heer, de Geweldige.”¹⁸⁸

187 Abu Dawud, Buyu’, 60/3477

188 Sūrah Al Wāqī’ah (56), aya 74.

Onze tong zou bezig moeten zijn met de Qurʾān en met het uitnodigen tot het goede. Dat is zijn tasbīh.

Onze hart zou, met compleet besef en bewustzijn, dank moeten betuigen. Dat is zijn tasbīh.

Onze lichaam zou ook tasbīh moeten verrichten door middel van vrijwillige gebeden, vasten en goede daden.

Sterren en openbaring

“Maar nee, Ik zweer bij het vallen van de sterren. En inderdaad is dat een geweldige eed, als jullie het wisten.”¹⁸⁹

De oneindigheid van de Goddelijke Pracht. De Al-machtige dirigeert onze bezinning naar oneindigheid.

De ruimte is een virtuele zee zonder pilaren, een grenzeloze zee.

Deze verzen vragen aandacht voor de dageraad, die komt nadat de sterren uit het zicht zijn verdwenen. Het vraagt ook aandacht voor de daden van de gelovigen tijdens de nacht.

Wederom, in deze verzen wordt gezworen op de openbaringen die aan de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – zijn gegeven. Iedere openbaring bestaat uit een of meerdere verzen, of zelfs een heel hoofdstuk. Om die reden wordt iedere openbaring ook wel een najm of een ster genoemd.

De Heilige Qur'ān

“Dit is werkelijk een verheven Reciet (de Qur'ān), in een welbewaard boek, dat niemand zal aanraken behalve gelouterden.”¹⁹⁰

Het is noodzakelijk om een grote mate van respect te tonen voor de Heilige Qur'ān. Zelfs het aanraken van zijn kaft, zonder wassing, wordt als ongeoorloofd beschouwd. Tenzij een persoon wassing heeft gedaan, mag hij of zij de Qur'ān niet aanraken, zelfs niet met het puntje van de kleding. Het getuigt van een grote mate van onwetendheid om zich disrespectvol te gedragen jegens de Qur'ān, omdat:

“Een openbaring van de Heer van de (alle) Werelden. Verachten jullie dan deze aankondiging? En verzekeren jullie door het ontkennen (ervan) jullie levensonderhoud?”¹⁹¹

Dat de Heilige Qur'ān aan ons is gestuurd, is een van de grootste zegeningen die we hebben gekregen. Om voortdurend dank te betuigen voor deze zegeningen moeten wij zijn waarde erkennen en daar in ons leven ook naar gedragen.

De dood

“Waarom dan, wanneer de ziel (van de stevende) zijn keel bereikt en jullie kijken op dat moment toe”¹⁹²

---

190 Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 77-79.

191 Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 80-82.

192 Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 83-84.

Als de tijd komt en de dood, met de toestemming van de Almachtige, arriveert, kan men niets doen om het tegen te houden.

“Terwijl Wij dichterbij hem zijn dan jullie, hoewel jullie het niet zien. Waarom dan, als jullie niet worden belemmerd (door gezag), brengen jullie haar (de ziel) niet terug, als jullie de waarheid spreken?”¹⁹³

Zo groot is de macht van Allāh, verheerlijkt is Hij en zo groot is de hulpeloosheid van de mens. De mensheid is in zijn geheel gedoemd om te bezwijken en over te geven aan het Goddelijke Besluit, goedschiks, of kwaadschiks. Op het moment van de waarheid zullen verwaande onderdrukkers, die hun leven in rebellie tegen het Goddelijke Bevel doorgebracht hebben, niets anders kunnen doen dan hun stem verheffen. Ontdaan van de talloze sluiers van onwetendheid die zijn verstand bedekte, zal men op dat moment uiteindelijk en eens en voor altijd, in zien en realiseren dat de ware soevereiniteit aan Allāh, verheerlijkt is Hij, toebehoort.

De dode opwachten is een van de drie situaties

“Dus, als zij (de ziel) behoort tot degenen die dicht bij God zijn, dan (is er voor de ziel) geluk en welriekende geuren en een Paradijs van gelukzaligheid. En als zij (de ziel) behoort tot degenen aan de rechterkant, dan (luidt het) “vrede zij met jou” van degenen van de rechterkant.

¹⁹³ Sūrah Al Wāq'ah (56), aya 85-87.

Maar als zij (de ziel) behoort tot de dwalende leugenaars (ontkenners van de waarheid), dan (is er voor de ziel) een onthaal op kokend water.”¹⁹⁴

Ongelovigen en corrupte moslims behoren dat die laatste groep.

“Voorwaar, dit is zeker de werkelijkheid.”¹⁹⁵

Toevlucht zoeken bij de Almachtige

“Verheerlijk dus de (geweldige) naam van jouw Heer, de Verhevene.”¹⁹⁶

Hoofdstuk An Naml

Dit hoofdstuk begint met het bevestigen dat de Qur’ān gezonden is door de Almachtige, de oneindig Wijze en Alwetende. De majesteitelijkheid van Allāh, verheerlijkt is Hij, gaat voorbij het meetbare en voor het verbeeldingsvermogen. Het zegt dat de wonderen en hulp die Hij aan Zijn profeten verleent, onoverwinnelijk zijn. Het gaat verder met het goede nieuws dat het sturen van de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – als de laatste boodschapper, reden is voor een enorme vooruitgang voor de mensheid. Hierbij wordt verwezen naar de ervaringen van de profeten Musa, Dawud, Sulayman, Salih en Lut – vrede zij met hen allen – om dit punt te onderbouwen.

---

194 Sūrah Al Wāqī’ah (56), aya 88-89.

195 Sūrah Al Wāqī’ah (56), aya 95.

196 Sūrah Al Wāqī’ah (56), aya 96.

Deze historische verhandelingen zijn bewijs voor de macht en perfectie van de Almachtige. Toen de afgoddiënen deze niet accepteerden, daagde de Almachtige hen uit met meer algemene bewijzen door hun verstand aan te spreken:

“Of Wie schiep de hemelen en de aarde en zendt water uit de hemelen neer, waarmee Hij prachtige tuinen doet groeien? Jullie zouden zelf hun bomen niet kunnen doen groeien. Is er een god buiten Allāh? Nee, het zijn mensen die de verkeerde kant op gaan.”¹⁹⁷

Direct na het reciteren van dit vers, zei de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – doorgaans:

“Nee, Allāh de Almachtige is (oneindig) beter, eeuwiger, wijzer, genereuzer, subliemer en groter dan de deelgenoten die zij aan Hem toeschrijven.”¹⁹⁸

Door het uitnodigen om de wezens en gebeurtenissen, tekenen van Goddelijke macht, te overpeinzen, gaat het hoofdstuk verder:

“Of Wie maakte de aarde tot een (geschikte) woonplaats en liet er rivieren in ontstaan en verhief er de bergen op en maakte een afscheiding tussen de beide zeeën? Is er een god buiten Allāh? Nee, maar de meesten van hen willen het niet weten. Of Wie verhoor de noodlijdende als deze Hem aanroept en neemt het kwade weg en maakt jullie tot opvolgers op aarde? Is er een god buiten Allāh?

197 Sūrah An Naml (27), aya 60.

198 Bayhaki, Shuab, II, 372.

Hoe weinig lering trekken jullie eruit! Of Wie leidt jullie in het duister van het land en de zee, en zendt jullie winden als boodschappers van blijde tijdingen (regen) voor Zijn Genade uit? Is er een god buiten Allāh? Verheven is Allāh boven dat wat zij met Hem gelijkstellen. Of Wie brengt de schepping voort en herhaalt dat dan, en voorziet jullie (van voedsel) uit de hemel en de aarde? Is er een god buiten Allāh? Zeg: “Geef jullie bewijs hiervoor als jullie waarachtig zijn.”¹⁹⁹

Hoofdstuk Ar Rūm

Allāh, verheerlijkt is Hij, roept zijn dienaren wederom op om te bezinnen:

“Hebben zij niet over zichzelf nagedacht? Allāh heeft de hemelen en de aarde en alles wat zich daar tussenin bevindt niet geschapen, dan in waarheid en voor een vastgestelde termijn. En toch ontkennen veel mensen de ontmoeting van hun Heer. Hebben zij nooit op de aarde rondgereisd, om te kunnen zien he het einde was van degenen vóór hen? Die waren sterker in macht dan zij, zij bewerkten het land en bebouwden het, meer dan dezen het bebouwden. En hun Boodschappers waren tot hen gekomen met duidelijke tekenen. En het was dus niet Allāh die hun onrecht aandeed, maar zij deden zichzelf onrecht aan.”²⁰⁰

---

199 Sūrah An Naml (27), aya 61-64.

200 Sūrah Ar Rūm (30), aya 8-9.

Enkele verzen later worden de verzen met bewijzen voor de eenheid, oneindige macht en majesteitelijkheid van Allāh, verheerlijkt is Hij, een voor een genoemd:

“Hij brengt het levende uit het dode voort en Hij brengt het dode uit het levende voort; en Hij geeft de aarde leven na haar dood en evenzo zullen jullie worden voortgebracht. En tot Zijn tekenen behoort, dat Hij jullie uit aarde schiep; en zie – jullie zijn stervelingen die zich (kunnen) verspreiden. En dit behoort tot Zijn tekenen, dat Hij uit jullie midden echtgenoten voor jullie schiep, opdat jullie er rust in mogen vinden en Hij heeft liefde en barmhartigheid tussen jullie geplaatst. Daarin schuilen waarlijk tekenen voor mensen die nadenken. En tot Zijn tekenen behoren ook het scheppen van de hemelen en de aarde en de verscheidenheid van jullie talen en (huids)kleuren. En hierin schuilen waarlijk tekenen voor hen die begrijpen. En tot Zijn tekenen behoren jullie slaap gedurende de nacht en jullie zoeken naar Zijn gunst overdag. Daarin schuilen waarlijk tekenen voor mensen die luisteren. En tot Zijn tekenen behoren eveneens dat Hij jullie de bliksem toont als (aanleiding gevend tot) vrees en hoop. En dat Hij water uit de hemel neerzendt waarmee Hij de aarde doet herleven na haar dood. Hierin schuilen waarlijk tekenen voor mensen die begrijpen. En het behoort tot Zijn tekenen dat de hemelen en de aarde in stand blijven door Zijn gebod. (Onthoud dit goed, want) Wanneer Hij jullie eenmaal van de aarde roept – zie! Dan

komen jullie. En aan Hem behoort eenieder die in de hemelen en op aarde is; allen zijn Hem gehoorzaam.”²⁰¹

Het verwaarlozen van bezinning op de verzen van de Almachtige

Zijn dienaren categoriserend, stelt Allāh, verheerlijkt is Hij:

“En zij die, wanneer zij aan de tekenen van hun Heer herinnerd worden, daarbij niet doof en blind neervallen.”²⁰²

Als zij de Qur’ān voorgelezen krijgen of er mee geadviseerd worden, dan zijn de gelovigen een en al oor; zij luisteren met hun hart en denken na over datgene wat zij horen en gehoorzamen datgene waartoe zij opgeroepen worden.

Gesteld in een ander vers:

“De Ware gelovigen zijn slechts zij van wie de harten vol vrees kloppen, wanneer de naam van Allāh wordt genoemd. En wanneer Zijn tekenen aan hen worden voorgelezen, doet dit hen in geloof toenemen en op hun Heer vertrouwen.”²⁰³

In tegenstelling tot degenen die hun deel van de inspiratie van de Qur’ān niet oogsten, onbewust blijven van zijn tekenen en geheimen, terugschrikken bij het graven

---

201 Sūrah Ar Rūm (30), aya 19-26

202 Sūrah Al Furqān (25), aya 73.

203 Sūrah Al Anfāl (8), aya 2

in de waarheid van zijn mysteries en het vasthouden aan zijn geboden en verboden verwaarlozen, zijn in een staat van bitter verlies.

De Almachtige verklaart:

“Ik zal degenen die zich onterecht arrogant gedragen op aarde weldra van Mijn tekenen afkeren en ook al zouden zij alle tekenen zien, zullen zij er niet in geloven en al zagen zij het pad van de rechtschapenheid, zullen zij het niet als weg aanvaarden, maar als zij het pas van de dwaling zien, nemen zij deze wel als weg. Dat komt doordat zij Onze tekenen loochenden en deze niet in acht namen.”²⁰⁴

De verwaande personen die zich arrogant jegens anderen gedragen en zich hoger en machtiger voelen ten opzichte van anderen, zijn niet in staat om op de betekenissen van de Qurʾān te reflecteren. Daardoor kunnen zij niet hun deel van het leidende licht verkrijgen daar de Almachtige de harten van de onderdrukkers afgesloten heeft voor de mogelijkheid om de wijsheden van de Qurʾān te begrijpen en om bekend te raken met de manifestaties van de Goddelijke macht. Zij zijn beroofd van een ongeëvenaarde Goddelijke traktatie, omdat het de Qurʾān, een schat aan Goddelijke wijsheden en mysteries, niet past om te verblijven in dergelijke moerassen van miserie. Het kan enkel de harten van de rechtschapen mensen binnentreden, om voor hen een leidend licht te worden.

---

204 Sūrah Al Aʿrāf (7), aya 146.

De trieste situatie van degene zonder ook maar een schijntje aan rechtschapenheid is het gevolg van hun gebrek aan een juiste bezinning op de Qur'ān, waardoor zij misbruikt worden door de buitensporigheden van hun ego. Als zij bewust zouden nadenken over de Qur'ān en het zouden volgen, dan zouden zij zichzelf niet verbluft aantreffen in het aangezicht van de Goddelijke geboden. Integendeel, zij zouden de waarheid accepteren door en goede, morele standaard over te nemen. Zo zouden de Goddelijke geheimen en wijsheden oogsten; en als gevolg hiervan zouden de poorten van eeuwig rust en geluk zich wijd voor hen openen.

Het bewijs voor wat tot dusver is gesteld, is dat het verwaarlozen van bezinning en daaropvolgend het verkwisten van de rijkdom van het leven voor een gelovige ondenkbaar is. Als waarschuwing tegen het niet waarderen van de waardevolle tijd en het verspillen ervan, verkondigt de Almachtige:

“Bij de Tijd. De mens lijdt waarlijk verlies. Behalve zij die geloven en goed(e daden) doen, en elkaar tot (de) waarheid en geduld aansporen.”²⁰⁵

De kijk van een oprechte gelovige moet daarom diepgaand en zijn stilte bezinning zijn. Hij moet vooral diepte verkrijgen in het overpeinzen van Goddelijke waarheden in de Qur'ān en er naar streven om kennis te vergaren van Allāh. Een gelovige moet, nogmaals, de Qur'ān als een brief van de Almachtige aan Zijn dienaren beschouwen,

---

205 Sūrah Al 'Asr (103), aya 1-3.

en die eeuwige bron van geluk met duurzame enthousiasme voor het geloof, omarmen.

Constant in een staat van Muraqabah zijn

Muraqabah betekent het inspecteren van, het onder toezicht stellen van en alle aandacht geven aan de innerlijke wereld. Muraqabah is binnen de tasawwuf gedefinieerd als het zoeken naar inspiratie of spirituele verlichting, als ook het beschermen van het hart tegen dat wat schadelijk is, met het besef dat Allāh, verheerlijkt is Hij, hem op ieder moment ziet en in zijn hart kijkt. Simpel gezegd, muraqabah betekent voor een persoon dat hij zich richt op zijn innerlijke wereld en constant op reflecteert op zijn eigen staat en deze ter verantwoording roept. Om op deze manier een ontwaakt hart en een gemoedstoestand te verkrijgen, die nodig is om naar behoren toevlucht zoekt bij de Almachtige.

De kortste weg naar Allāh

Het domein van het hart zoals we die zien, geeft on-eindig veel reden voor overpeinzing. De onderstaande parabel van Mawlana Rumi – moge Allāh genade hebben met zijn ziel – onderstreept het belang van muraqabah, de overpeinzing van die innerlijke wereld, prachtig:

“Een Sufi ging naar een versierde tuin om zijn geest te verheffen om zichzelf zo in diepe bezinnen te storten. Hij werd smoorverliefd op de energieke kleuren van de tuin.

Zijn ogen sluitend, begon hij zijn muraqabah en bezinning. Een onwetende man die langs liep, dacht dat de Sufi sliep. Verbaasd en boos, gaf hij de Sufi een uitbrander:

“Waarom slaap jij?” vroeg hij? “Open je ogen en tuur naar de wijnstokken, de bloeiende bomen en het groeiende gras! Aanschouw het werk van Allāh’s barmhartigheid!”

De Sufi antwoorde:

“Onthoud één ding heel goed, jij onwetende man. Het hart is het grootste werk van Allāh’s barmhartigheid. De rest is als een schaduw. Een beekje stroomt tussen de bomen. Door zijn kraakheldere water, kun je de reflectie van de bomen aan beide kanten zien. Wat men gereflecteerd ziet in de beek is een droomtuin. De echte tuin zit in het hart, daar het hart de focus is van de Goddelijke blik. Zijn elegante en slanke reflecties, gemaakt van water en modder, kunnen in dit wereldse leven gevonden worden. Als de zaken in deze wereld niet de reflecties zijn van de cipressen van het geluk van het hart, dan zou de Almachtige deze droomwereld niet een plek van misleiding hebben genoemd. In de Qur’ān staat:

“Elke ziel zal de dood ondergaan. En voorzeker zullen jullie op de Dag van de Opstanding jullie beloning ten volle betaald krijgen. Wie dan van het Vuur wordt verwijderd en het Paradijs wordt binnengelaten, heeft inderdaad zijn doel bereikt. Het leven van deze wereld is slechts een middel tot zelfbedrog.”²⁰⁶

---

206 Sūrah Ali Imrān (3), aya 185.

Hij die misleid wordt door een fonkeling in een beekje is als een onwetende die de wereld aanneemt voor het Paradijs en uitroept 'dit is het Paradijs!'. Degene die verre worden gelaten van de ware tuinen, dat zijn de rechtschapen dienaren van Allāh, neigen naar die mijmering en zijn misleid. Er zal een dag komen waarop een einde wordt gemaakt aan deze sluimerende vorm van onwetendheid. De ogen zullen opengaan, de waarheid zal gezien worden. Maar wat is het aanschouwen hiervan nog waard als men zijn laatste adem uitblaast? Een grote vreugde is bij hem die gestorven is voordat de dood kwam en wiens ziel een geur van de waarheid van deze tuin had."

Muraqabah is een essentieel pad voor het bereiken van de Almachtige en het verkrijgen van kennis, wijsheid en de sleutels vaar mysteries. Het is een van de meest kostbare en inspirerende manieren in tasawwuf en spirituele vooruitgang.

Een moslim die muraqabah wil doen, moet zijn hart eerst voorbereiden door te zitten zoals in het gebed, zijn hoofd richting zijn knieën te tillen. Zijn volledige concentratie bij elkaar rapend, richt hij zich tot de Almachtige. In die gemoedstoestand overpeinst hij de waarheid dat 'Allāh mij constant en altijd ziet; Hij is altijd met mij, nog dichter bij mij dan ik zelf ben.' Ten gevolge hiervan begint het Goddelijke licht, die alles omvat, zijn hart binnen te sijpelen.

De mensen van liefde achten muraqabah als de snelste manier om dicht bij Allāh, verheerlijkt is Hij, te geraken. Met het hart tot de Almachtige richten is zeker effectiever

en belangrijker dan met andere delen van het lichaam tot Hem richten. Iedereen kan op ieder moment met gemak zich met zijn hart tot de Heer wenden, terwijl daden van aanbidding door andere delen van het lichaam moeilijk kunnen worden als men gewond is, of oud wordt.

Sufi's zeggen dat 'een rustig zuchtje van muraqabah voor Allāh, is beter dan het bezin van de schatten van Solomon.'

Zoals verhaald door de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – worden sommige mensen in de schaduw van de Troon geplaatst op de Dag des Oordeels, een dag waarop er geen andere schaduw zal zijn. Tussen deze gelukkig mensen zitten zij die Allāh, verheerlijkt is Hij, gedenken op plekken waar zij alleen zijn en die tranen van emotie laten vloeien.²⁰⁷

Muraqabah bereiken

Muraqabah is het bewustzijn hebben van ihsan zoals gedefinieerd in de hadith van Jibril:

“Ihsan is het dienen van Allāh alsof je Hem ziet. En als je Hem niet ziet, weet dan dat Hij jou zeker ziet...”²⁰⁸

Het verkrijgen van volwassenheid in islam en geloof hangt af van het verkrijgen van die staat van ihsan. En om te leven van ihsan, met het besef dat men voortdurend onder de supervisie van de Almachtige staat, te leiden,

---

207 Zie Bukhārī, Adhān, 36; Muslim, Zakāt, 91.

208 Muslim, Īmān, 1, 5; Bukhārī, Īmān, 37.

moeten wij onszelf evalueren door middel van muraqabah en moeten wij onze daden op orde krijgen.

Het feit dat Allāh, verheerlijkt is Hij, dichterbij ons is dan wijzelf, moet als een stellige overtuiging ingebakken zijn in onze harten.

Een persoon heeft succesvol ihsan, door middel van imān, bereikt, zodra zijn hart doordrenkt van deze gevoelens begint te pulseren. Daarna verricht hij alle goede daden met een geïnspireerd hart, gevuld met spiritualiteit. Hij wordt doordrongen van de smaak van overpeinzing van de Qur'ān, het universum en de mensheid.

Ten einde de gehele Qur'ān op een overpeinzende manier te lezen, oefenen de studenten van tasawwuf eerst op de bezinning van bepaalde verzen. De verzen die een groter effect hebben op het hart en die het gevoel van de aanwezigheid van de Almachtige en Zijn liefde nog dwingender versterkt, worden hiervoor uitgekozen. In de Naqshibandi Orde wordt het proces waarbij men zich in diepe overpeinzing van zo'n vers stort, muraqabah genoemd.

Muraqabah heeft vier stadia:

1. Muraqabah-i Ahadiyyah (het overpeinzen van de Eenheid van Allāh)

Hier wordt hoofdstuk Al Ikhlās en de ahadiyyah, de eenheid van Allāh, verheerlijkt is Hij, die de meest perfect eigenschappen wordt toegeschreven en vrij is van alle soorten tekortkomingen, overpeinst. Er wordt aangenomen dat de inspiratie in dit stadium begint te stromen in het hart.

De betekenissen van de verzen moeten in gedachten worden genomen, zonder toepassing van analogieën en zonder het toeschrijven van fysieke kwaliteiten aan de Almachtige. Men overdenkt alleen de eigenschappen die aan de Almachtige toegeschreven worden. Als het beeld van het vers vaag wordt, dan wordt het herhaald en begint het overpeinzen opnieuw. Terwijl dit verdergaat, begint het gevoel voor ihsan van de gelovige toe te nemen en begint hij een deel van de kennis over Allāh te verkrijgen.

Waar hoofdstuk Al Ikhlas ons in feite aan herinnert, is het volgende: Allāh, verheerlijkt is Hij, is Eén en Uniek. Eenheid is exclusief voorbehouden voor Hem alleen.

De Almachtige manifesteert Zijn Essentie niet in deze wereld. Hij heeft de eigenschap van mukhalafatun'lil hawadis, wat betekent dat Hij in geen enkel opzicht lijkt op de schepping. Waar we ook aan denken uit dit universum, of wat we ook verbeelden, de Essentie van Allāh, verheerlijkt is Hij, is van een grotere onderscheidend vermogen en suprematie. Onze Heer is transcendent; oneindig groter dan we kunnen bedenken, en van een perfectie die ons begripsvermogen onmogelijk kan voorstellen. Omdat Hij geen gelijke of tegengestelde heeft, is het onmogelijk om Zijn Essentie te bevatten.

De Almachtige is Samad. Hij heeft geen behoefte aan wat dan ook, terwijl alles en iedereen behoefte heeft aan Hem. Alle krachten in het universum behoren aan Hem toe. De mens zou moeten nadenken over de macht en de majesteitelijkheid van Allāh, verheerlijkt is Hij, en in het

reine moeten komen met zijn eigen zwakheid. Hij moet zijn volledige bestaan overgeven aan zijn Schepper. Door zich te ontdoen van zijn ego, moet hij streven om een afspiegeling te zijn van de eigenschappen van schoonheid van de Almachtige (jamāl).

Ahadiyyah, of Eenheid, staat geen enkele verdeling, scheiding of deelgenootschap toe. De Almachtige is dus niet geboren, noch is Hij verwekt; er is nooit een gelijke aan Hem geweest. Hij is geen vader, een moeder of een zoon zoals het Christelijke geloof claimt. Het geloof in de Eenheid van Allāh, verheerlijkt is Hij, staat geen enkele notie van deelgenootschap of geboorte toe. Want dat wat geboren wordt, scheidt zich af. En dat wat zich afscheidt, is gedoemd om ten onder te gaan; het deelt hetzelfde lot met dat wat verwekt. Verwekken is een daad dat aan sterfelingen toebehoort en betrekking heeft op het in stand houden van het menselijke ras. Een behoefte van dit kaliber zou een tekortkoming zijn voor Allāh, de Enige, de Samad, het Noodzakelijke, die ver verwijderd is van iedere soort van fout en gebrek.

Het hart, het centrum van bezinning en spiritualiteit, moet de manifestaties en stromen van de Goddelijke Majesteitelijkheid en Macht diep vanbinnen voelen en in een onophoudelijke staat van dank verkeren.

2. Muraqabah-i Maiyya (bezingning op het Goddelijke gezelschap)

In dit stadium bezint men sterk op de betekenis van:

“[...] Hij is bij jullie waar jullie ook mogen zijn [...]”²⁰⁹

Een persoon zal beseffen met wie hij moet optrekken en deze gemoedstoestand zal veranderen in een bewustzijn van het hart.

De mensheid kan zich op geen enkele manier buiten de kennis en soevereiniteit van Allāh, verheerlijkt is Hij, begeven. Zelfs niet als hij zich onder de grond op in de diepste oceaan zou verstoppen. Elke hartslag, elke ademteug, ieder object dat hij ziet en ieder geluid dat hij hoort, bewijst dat de Almachtige voortdurend met Zijn dienaars is. Wanneer de tijd daar is, maakt de Almachtige in feite een einde aan deze mogelijkheden.

Allāh, verheerlijkt is Hij, zegt:

“Zie jij niet, dat Allāh alles weet wat er in de hemelen en op aarde is? Er is geen vertrouwelijk gesprek (heimelijke beraadslagingen) van drie (personen) of Hij is de vierde, noch van vijf of Hij is de zesde, noch van minder noch (van) meer, of Hij is met hen, waar zij ook mogen zijn. Dan zal Hij aan hen op de Dag van de Opstanding mededelen wat zij (allemaal) gedaan hebben (in dit wereldse leven). Allāh heeft waarlijk kennis van alle dingen.”²¹⁰

---

209 Sūrah Al Hadīd (57), aya 4.

210 Sūrah Al Mujādalah (58), aya 7.

De Almachtige is de mens' beste vriend, dichter bij hem dan zijn stamgenoten of familieleden; een aanwezigheid blijktens Zijn macht als zodanig en door het werk van Zijn Engelen. Anderen kunnen slechts zijn uiterlijke conditie kennen. Zij zijn niet alleen niet in staat om in ieder aspect te helpen, zij zijn ook niet in staat om vele problemen op te lossen, die een persoon keer op keer kunnen treffen. Allāh, verheerlijkt is Hij, aan de andere kant kent iedere intieme conditie waar men zich in bevindt en doet wat Hij wil, vooral op het moment van de dood. Het is op dat moment dat een persoon tot het besef komt dat al die tijd, niets of niemand dichter bij hem stond dan de Almachtige. De Qur'ān stelt:

“Waarom dan, wanneer de ziel (van de stervende) zijn keel bereikt en jullie kijken op dat moment toe terwijl Wij dichter bij hem zijn dan jullie, hoewel jullie het niet zien.”²¹¹

De Almachtige stuurt de volgende waarschuwing naar degene die vergeet dat de Almachtige altijd met hem is en degene die dit besef helemaal niet hebben:

“Zij trachten zich voor de mensen te verbergen, maar zij kunnen zich niet voor Allāh verbergen en Hij is bij hen wanneer zij 's nachts beraadslagen over dingen die Hem niet behagen. Allāh weet immer wat zij doen.”²¹²

Degenen die zich op ieder moment bewust is van het feit dat hij vergezeld wordt door Allāh, verheerlijkt is Hij,

211 Sūrah Al Wāqī'ah (56), aya 83-85.

212 Sūrah An Nisā' (4), aya 108.

en dat zijn daden onder de Goddelijke surveillance vallen, zal beginnen op te letten met wat hij of zij doet om op deze manier verleiding en het begaan van slechte daden te vermijden.

3. Muraqabah-i Aqrabiyya (het overpeinzen van de Goddelijke nabijheid)

“En inderdaad hebben Wij de mens geschapen en Wij weten (alles over) wat hij zichzelf influistert – en Wij zijn dichter bij hem dan zijn halsslagader.”²¹³

Dit is het vers dat overpeinsd wordt op dit niveau. Zoals het woord *aqrabiyya*, wat zoveel betekent als ‘nabijheid’, al suggereert, is Allāh, verheerlijkt is Hij, dichter bij ons dan wij zelf zijn. Hij kent onze gedachtes, intenties en gevoelens.

Zelfs de zaken die verborgen zijn voor de engelen die de taak toevertrouwd zijn om al onze gesproken worden, gedachtes en beslissingen die in ons opkomen, als is het maar voor even, op te schrijven, zijn nooit geheim voor de Almachtige. Immers, Hij heeft gedachtes geschapen zoals hij alles heeft geschapen.²¹⁴

---

213 Sūrah Qāf (50), aya 16.

214 Allāh, verheerlijkt is Hij, toont met de eigenschap *Khāliq*/Schepper bij het ontstaan zowel het goede als het slechte. Wanneer een persoon de intentie heeft om een slechte daad te begaan, manifesteert de Almachtige Zijn eigenschap als Schepper en laat hem ofwel doorgaan, dan wel voorkomt hij dat hij de daad begaat. Dit geldt ook voor de goede daden. Wanneer een persoon de intentie heeft om een goede daad te doen, dan manifesteert de Almachtige

Hoe zou de Schepper het niet kunnen weten?

Het is onmogelijk voor iemand die naar behoren hierover nadenkt, om niet te beven en zichzelf ter verantwoording te roepen! Het zich voorstellen van enkel dit vers in het hart en het verstand, zou voldoende zijn om angst aan te jagen en men te weerhouden van het uitspreken van ook maar één woord die de Almachtige mishaaft; zelf van het hebben van een slechte gedachte. Dit vers alleen is waarlijk voldoende om iemand stabiel te houden op het pad van rechtschapenheid en om met de gedachte van een naderend vonnis in het hiernamaals, iemand te waarschuwen.

Er wordt in hoofdstuk Al Anfāl gezegd dat Allāh, verheerlijkt is Hij, tussen een persoon en zijn of haar hart komt en zijn of haar gedachtes en verlangens reguleert als Hij dat wenst.²¹⁵ De Almachtige is dichter bij een persoon dan zijn of haar eigen hart en dichterbij het hart en dominanter dan de persoon zelf. Zo sterk is de macht van Allāh, verheerlijkt is Hij, dat Hij niet alleen tussen een persoon en anderen komt, Hij komt ook tussen een persoon en zijn of haar eigen hart om het te ontdoen van zelfs de kleinste verlangens van het hart. Door de wil te verstoren, kan Hij een persoon in de tegengestelde richting duwen waardoor zijn of haar meningen en voor-

---

wederom Zijn eigenschap als Schepper en staat de persoon al dan niet toe het te doen. Als de persoon toch tegen gehouden wordt, dan krijgt hij toch een beloning voor het hebben van een goede intentie. Kort gezegd, het is Allāh, verheerlijkt is Hij die zowel het goede als het kwade schept. Echter, Zijn tevredenheid is altijd slechts met het goede.

215 Zie Sūrah Al Anfāl (8), aya 24.

keuren veranderen. Wanneer Allāh, verheerlijkt is Hij, dus een gordijn plaats tussen een persoon en zijn of haar hart en hem of haar uitnodigt voor de dood, dan is het onmogelijk om deze oproep te negeren en zich tegen dit bevel te verzetten. Mensen kunnen daarom niet weten wat bij de volgende ademteug opwacht.²¹⁶

Abu Musa Al Ashari – moge Allāh tevreden met hem zijn – vertelt:

“Wij zaten met de Boodschapper van Allāh – vrede en zegeningen zij met hem – tijdens een reis. Terwijl wij de heuvel bereden, schreeuwden wij zo hard als wij konden ‘Allāh-u Akbar! La ilaha ill-Allāh.’ Daarop zei de Boodschapper van Allāh – vrede en zegeningen zij met hem:

“Forceer jezelf niet, moslims, jullie roepen niet naar een dove of iemand die afwezig is. Allāh is altijd bij jullie, dichterbij dan jullie zelf.”²¹⁷

Zoals begrepen uit vele verzen van de Qur’ān en ahadīth met een soort gelijke betekenis, wil de Almachtige dat Zijn dienaren Zijn nabijheid zoeken zoals Hij dicht bij hen is. Het is om die reden dat de Almachtige zegt:

“[...] kniel neer en kom (Allāh) naderbij.”²¹⁸

De persoon die zich door middel van muraqabah-i Aqrabiyya realiseert dat zelfs de gedachtes die door zijn

²¹⁶ Zie Elmalili M. Hamdi, IV, 2386-2387, [Sūrah Al Anfāl (8), aya 24].

²¹⁷ Bukhārī, jihād, 131; Muslim, Dhikr, 44.

²¹⁸ Sūrah Al ‘Alaq (96), aya 19.

hoofd gaan, bekend zijn bij Allāh, verheerlijkt is Hij, probeert niet alleen weg te blijven van wandaden, maar onthoudt zich ook van slechte gevoelens en gedachtes en streeft ernaar om zijn intenties eerlijk en op het rechte pad te houden.

Als gevolg van deze vorm van bezinning, groeien er gevoelens van sterke liefde en nabijheid voor de Almachtige.

4. Muraqabah-i Muhabbah (het overpeinzen van de Goddelijke Liefde)

In dit stadium bezint men op dit vers, met als gevolg dat de liefde van Allāh, verheerlijkt is Hij, in het hart groeit:

“[...] Hij zal liefhebben die Hem zullen liefhebben [...]”²¹⁹

Daarna zal men de gehele schepping met liefde waarnemen, enkel om de wil van hun Schepper. De kat die bij de deur ligt, de hond die rondwandelt en de groene tak die in de tuin naar beneden hangt zullen plotseling dierbaar zijn in de ogen van die persoon. Men voelt zich uitbundig blij wanneer hij een bloeiende bloem ziet, wetende dat ook dit een zegening van de Almachtige is. Dit type mensen blijven altijd in een oprechte staat van dankbaarheid. Zij schaden nooit iemand en zijn altijd snel in het vergeven van zij die hen wel pijn doen. Dit komt doordat

²¹⁹ Sūrah Al Mā'idah (5), aya 54.

zij de ontelbare fouten die zij zelf maken in aangezicht van Allāh, verheerlijkt is Hij, herinneren. Hoe kan ik om vergiffenis vragen van de Almachtige voor mijn talrijke tekortkomingen, zo zeggen zij, als ik niet eens bereid ben om het kleinste kwaad gericht tegen mij te vergeven?

Het verdienen van de vergiffenis van Allāh, verheerlijkt is Hij, door anderen voortdurend te vergeven, is een onmisbare karaktertrek van volwassen gelovigen.

De ware overwinning komt wanneer een persoon wreedheden vergeeft die hij heeft moeten ondergaan zonder ook maar enig gevoel van haat of vijandigheid.

Vergeven omwille van Allāh, verheerlijkt is Hij, is een van de grootste toonbeelden van Goddelijke liefde. Zonder dergelijke inspanningen is iedere claim van liefde voor de Almachtige slechts loze praat.

Bij het overpeinzen van het voorgaande vers tijdens muraqabah, ontvangt iedere gelovige een inspiratie evenredig naar zijn begrip, aanleg en oprechtheid. De gelovige blijft streven naar het niveau waar hij de Qur'an volledig en overpeinzend kan lezen.

Als een consequentie van de muraqabah-sessies, concentreert een persoon zijn innerlijke wereld op de Almachtige en houdt zijn hart vrij van iedere bezigheid met iets anders dan Allāh, verheerlijkt is Hij. De gelovige acht de geboden van de Almachtige hoger dan al het andere; zijn tong is voortdurend bezig met het Goddelijke te bedenken.

Een trouwe dienaar van de Almachtige is zo toegewijd als een kind aan zijn speelgoed. Het kind slaapt

opgewonden van de liefde voor zijn speelgoed en het is het eerste waar hij aan denkt en naar zoekt als hij wakker wordt. Dat is exact het geval wanneer iemand plotseling sterft en weldra op staat uit zijn graf en de weg aflegt naar de wederopstanding. Men moet daarom voorzichtig omspringen met de zorgen die de geest bezighouden, voordat men in slaap valt. Als Allāh, verheerlijkt is Hij, de gedachtes van een persoon in zijn leven domineert, dan zal zijn dood alsook zijn wederopstanding met Allāh, verheerlijkt is Hij, en volgens Zijn wil en tevredenheid, plaatsvinden.

Vermeld in sommige gezegdes van de Profeet:

“Mensen zullen op de Dag des Oordeels worden opgewerkt in de staat waarin zij gestorven zijn.”²²⁰

“Jullie zullen sterven op de manier waarop jullie leefden en jullie zullen opgewekt worden op de manier waarop jullie gestorven zijn.”²²¹

Als het verlangen van een persoon aangedreven wordt door iets anders dan Allāh, verheerlijkt is Hij, dan zo zal zijn dood en wederopstanding zijn; gestrand zonder hulp op de Dag des Oordeels.

Het trainen van dhikr en bezinning zijn essentieel in het bereiken van een perfecte staat van muraqabah. De Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – zei:

220 Muslim, Jannat, 83.

221 Munawi, Fayz'ul Qadir, V, 663.

“Zoek Allāh zodat je Hem voor je zult vinden.”²²²

Om muraqabah, bezinning en dhikr volledig te benutten, is het noodzakelijk om hun voorwaarden te bestuderen en om hun voorgeschreven wijzen te adopteren. Dat houdt in het zoeken naar de meest rustige momenten en de momenten waarin het hart onder druk staat, zoals bij honger, boosheid en slaperigheid, te vermijden.

---

222 Ahmed, I, 293.

DE WIJZE VAN BEZINNING

Alle wezens zijn reflecties van de Goddelijke manifestaties die aan het menselijke begripsvermogen en bewustzijn worden voorgehouden door de Hand van Macht. Het aanvoelen van de wijsheid en mysteries die door deze spiegels worden gereflecteerd, aan de andere kant, hangt af van de zuiverheid van de spiegel van het hart.

De wijze van bezinning

De manieren van bezinnen van de rechtschape personen

Abu Bakr – moge Allāh tevreden met hem zijn – bevond zich op een dag in een diepe bezinning waarbij hij nadacht over de Dag des Oordeels, het grote tribunaal, het Paradijs en de Hel, de rijen met engelen, opgerolde zon, het uitdoven van, met als gevolg het vallen van, de sterren en de slingerende bergen. Overladen met angst, zei hij daarna:

“Was ik maar een grassprietje te midden van het groen, die dadelijk opgegeten zou worden door een voorbijkomend dier, ten einde te vergaan!”

Daarop werd aan de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – het vers geopenbaard:

“Maar voor hem die het verschijnen voor zijn Heer Vreest, zullen er twee paradijstuinen zijn.”²²³²²⁴

---

223 Sūrah Ar Rahmān (55), aya 46.

224 Suyuti, Lubab'un Nuqul, II, 146; Alusi, XXVII, 117.

Wederom Abu Bakr – moge Allāh tevreden met hem zijn – was op een heldere en zonnige dag naar buiten gegaan. Terwijl hij naar de heldere licht keek, aanschouwde hij de natuur die door Allāh, verheerlijkt is Hij, voor zijn dienaren geschapen is met en schoonheid die voorbij iedere beschrijving gaat. Ondertussen merkte hij een vogel op die was neergestreken op een tak en tjlpte met een prachtige stem. Plotseling bedroeft, zuchtte hij. Hij kijkt jaloers naar de vogel en zei:

“Wat ben jij fortuinlijk. Ik zweer dat ik graag in jouw positie zou willen zijn. Je fladdert rond en strijkt neer op de boom van jouw keuze, je eet haar vruchten en vliegt dan weer weg. Er is geen tribunaal dat op jouw wacht, noch een bestraffing die je zou moeten vrezén! Bij Allāh, in plaats van een mens, die wacht totdat hij ter verantwoording wordt geroepen in het bijzijn van Mijn Heer, had ik de voorkeur gegeven om een jonge boom aan de kant van de weg te zijn en om verteert en opgeslokt te worden door een kameel!”²²⁵

Ali – moge Allāh tevreden met hem zijn – zei:

“Er zit geen nut in aanbidding, zonder begrip, en in begrip zonder vroomheid en in het lezen van de Qurʾān zonder bezinning.”²²⁶

De volgende wijze woorden komen eveneens van Ali – moge Allāh tevreden met hem zijn:

---

225 Ibn Abi Shaybah, Musannaf, VIII, 144.

226 Abu Nuaym, Hilya, I, 77.

“Er zit geen nut in het gebed zonder concentratie, in vasten dat gepaard gaat met ijdele woorden en ijdel gedrag, in het lezen van de Qur’ān zonder overpeinzing, in kennis zonder vroomheid, in een zegening die niet eeuwig is en in een gebed zonder oprechtheid.”²²⁷

Ali – moge Allāh tevreden met hem zijn – had de gewoonte om alles te aanschouwen met een aandachtig oog, en om uitvoerig na te denken over wat hij zag. Uit vrees voor de Almachtige, huilde hij soms als een kind en beefde hij als een bedlegerig man met koorts. Hij was heel gretig in daden van aanbidding en volhardde in daden van vroomheid. Hij at slechts weinig, maar gaf veel uit op de weg van het goede. De islam boven alles zettend, zei hij doorgaans:

“Het goede ligt volledig in vier zaken: spraak, stilte, het kijken en gedrag. Spraak zonder het gedenken van Allāh, is ijdel. Stilte verstoken van bezinning is een fout. Het kijken zonder waarneming is onwetendheid. Gedrag dat niet leidt tot de aanbidding van Allāh is dwaas. Moge Allāh genade hebben met degene wiens spraak het gedenken van Allāh is en oproept tot het goede, wiens stilte er een van bezinning is en wiens gedrag rechtschapen is! De mensen zijn veilig voor hun woorden en hun daden.”²²⁸

Bij het beschrijven van de oprechte mensen van de Qur’ān, zei Ibn Masud – moge Allāh tevreden met hem zijn:

---

227 Ibn Hajar, *Munabbihat*, p.31.

228 Abū Nasr Sarrāj Tūsī, *Al Luma’ / Islām Tasavvufu*, trns. H. Kāmil Yilmaz, Istanbul 1996, p. 137-140.

“Wanneer mensen met elkaar spreken, zou men de hāfiz, iemand die de Qur’ān gememoriseerd heeft, herkend moeten worden aan zijn stilte. De tranen van een hāfiz zijn van een bepaalde schoonheid. Een hāfiz zou waardig moeten zijn en een excellent karakter moeten tonen door middel van stilte en bezinning.”²²⁹

Toen Umm Darda – moge Allāh tevreden met haar zijn – gevraagd werd wat Abu’d Dada – moge Allāh tevreden met hem zijn – belangrijk achtte, antwoordde zij:

“Voortdurend bezig zijn met zelfcorrigerende bezinning.”²³⁰

Amr ibn Abdiqays, een vooraanstaande van de Tabi’ūn-generatie (de generatie die metgezellen gezien hebben, zonder dat ze de Profeet gezien hebben), heeft gezegd:

“Ik heb dit niet van een of twee metgezellen gehoord, maar van velen. Zij waren gewoon te zeggen:

“Het stralen van het licht van het geloof of de toename ervan, komt door middel van bezinning.”²³¹

Rabi ibn Haytham – moge Allāh tevreden met hem zijn – werd gevraagd om de persoon te beschrijven die meer waarde had dan hij. Waarop hij antwoorde:

229 Abu Nuaym, Hilyah, I, 130.

230 Waqi bin Jarrah, Zuhd, p.474.

231 Ibn Kathir, I, 448, Suyuti ad Durr’ul Mansur, II, 409, ‘Āli Imrān, 190.

“Degene wiens spraak, dhikr is, wiens stilte bezinning is en wiens kijken waarneming is.”²³²

Abu Sulayman Darani zei:

“Zorg ervoor dat je ogen gewend zijn om te huilen en je hart gewend is om te bezinnen!”

“Verslaafd zijn aan de wereld is als een gordijn tussen een persoon en het Hiernamaals en is een enorm verlies op de lange termijn. Aan de andere kant, denken aan het Hiernamaals is het begin van het licht van wijsheid in een persoon en brengt zijn hart opnieuw tot leven.”²³³

Yusuf Hamadani zegt:

“Zodra een overpeinzend geloof in een persoon nestelt, dan volgen rechtschapen daden vanzelf. Het is essentieel dat deze twee, bezinning en daden, op welke manier dan ook samengebracht worden.”²³⁴

Fudayl ibn Iyad zegt:

“Bezinning is zoals een spiegel van de Goddelijke majesteitelijkheid en soevereiniteit; het manifesteert het goede en het slechte.”²³⁵

Muhammad ibn Abdullah heeft gezegd:

“Er zijn vijf soorten van bezinning:

---

232 Ibn Hanbal, Zuhd, p.334; Abu Nuaym, Hilyah, II, 106.

233 Imām Ghazzali, Ihya, VI, 45.

234 Yusuf Hamadani, Ruthbat’l Hayāt, trns. Necdet Tosum, Istanbul, 2002, p.60.

235 Imām Ghazzali, Ihya, VI, 44.

Bezinning op de verzen van Allāh waardoor marifah komt. Bezinning op de zegeningen van Allāh waardoor liefde komt. Bezinning op de beloftes en beloningen van Allāh waardoor verlangen komt. Bezinning op de waarschuwingen en bestraffingen door Allāh waardoor angst komt. Bezinning op de ondankbaarheid van de mensen ten opzichte van de welwillendheid van Allāh waardoor schaamte en berouw komt.”

In overeenstemming met het bovenstaande, zijn ook de volgende wijze woorden:

“Een langdurige bezinning is datgene wat al het goede en juiste met elkaar combineert. Stilte is vrede. Meegesleept worden in ijdelheid is leed en een kwellende wroeging. Degene die verslaafd blijft aan de verlangens van zijn ego, onachtzaam is voor het Hiernamaals, maakt zichzelf te schande op de Dag des Oordeels en zal gretig verlangen om door de grond te zaken.”²³⁶

De rivier van bezinning laten vloeien op vruchtbare grond

Allāh, verheerlijkt is Hij, heeft ieder mens voorzien met de mogelijkheid om te groeien in bezinning. Diep vanbinnen ligt er in ieder persoon een bulderende rivier van bezinning die eeuwig stroomt en vastberaden zijn koers volgt. Wanneer deze niet bijgestuurd wordt en aan zichzelf over gelaten wordt, dan weet het niet welke kant

236 Bayhaki, Shuab, VII, 417/10812; IV, 272/5070.

het moet gaan. Het stroomt dan maar alle kanten op, zowel de goede als de slechte. Soms vergaat het in dorre woestijnen en andere keren wordt het meegesleept naar een onbekend lot, zonder te weten wat de toekomst voor hem in petto heeft. Het is dan zoals een stuk hout dat meegenomen wordt in een zondvloed.

De spirituele finesse zit in het leiden van deze rivier van bezinning naar vruchtbare gronden, om er vele gewassen mee te laten groeien.

De Almachtige waarschuwt degenen die de geschenken die bezinning en spiritueel gevoel zijn, niet gebruiken in overeenstemming met Zijn tevredenheid:

“De slechtsten onder de schepselen in de ogen van Allāh zijn waarlijk de doven en de stommen die niets willen begrijpen.”²³⁷

“Wij hebben waarlijk velen van de jinn en de mensen bestemd voor de hel. Zij hebben harten waarmee ze (de Boodschap van de Waarheid) niet begrijpen en ogen waarmee ze niet zien en oren waarmee ze niet horen. Zij zijn als het vee, nee zij dwalen nog verder af – dit zijn de (ware) achtelozen.”²³⁸

Het hart is zoals een spiegel, bezoedeld met achteloosheid en ongeloof. Zijn eerste versiering is het geloof in Allāh, verheerlijkt is Hij en daarna het tot Hem met liefde wenden. Op het meest basale niveau zou een per-

---

237 Sūrah Al Anfāl (8), aya 22.

238 Sūrah Al Aʿrāf (7), aya 179.

soon moeten denken over de antwoorden op vragen als ‘waarom zijn we waar we zijn, op wiens eigendom leven wij, wie geeft ons ons eten en waar gaan we naar toe?’ Een leven, dat verloren is aan de verlangens van het ego zonder de drang naar de antwoorden op zulke essentiële vragen, en een hart, dat terughoudend is in de erkenning van de Ware, zijn voorbestemd voor een deerniswekkend einde.

Dit soort mensen sluiten hun ogen voor dingen die de Waarheid tonen in de meest heldere en begrijpbare taal. Zij nemen nooit de tijd om eens goed n te denken, waardoor zij vergeleken werden met dieren, vervallen in onachtzaamheid en nu af dwalen. Al hun lusten bestaan uit eten, drinken en het voldoen van de vraatzuchtige genietingen van het lichaam.

Allāh, verheerlijkt is Hij, zegt:

“Heb jij hem gezien die zijn eigen verlangens aanziet voor (zijn) god? Wil jij dan verantwoordelijk voor hem zijn? Of denk jij dat de meesten van hen horen of begrijpen? Zij zijn slechts als vee – nee, zij zijn verder afgedwaald van het (juiste) pad.”²³⁹

Een rechtschapen persoon zegt:

“Het leven is een toonbeeld van Goddelijke kunst voor degene die wijs is en het is een lust voor de dwaze.”

Vanuit een ander oogpunt, snijdt het mes van bezinning aan twee kanten; het kan het goede dienen, net als

239 Sūrah Al Furqān (25), aya 43-44.

dat het slechte kan dienen. Het kan een middel zijn voor verachtelijk ambities van het ego, maar ook een middel voor de sublieme doelen van de geest. De Almachtige waarschuwt degenen die hun vermogen om na te denken voor slechte doeleinden:

“Geen persoon kan geloven zonder Allāh’s toestemming. En Hij legt degenen die hun verstand niet gebruiken de bestraffing op.”²⁴⁰

De ziekte van ongeloof is het lelijkst vuil die een mens kan bevuild. Degene die zijn hart niet bezighoudt met het nadenken over de verzen van de Qur’ān, kan zich nooit ontdoen van dit vuil.

Geesten die gevoed worden met het licht van het geloof en geleid worden door de leiding van de openbaring, zullen een weg vinden om de Almachtige te leren kennen. Terwijl degene die hier ontnomen van zijn, stranden op de weg naar de Waarheid. Dit is het grootste bedrog van de filosofen die op een of andere manier geloven dat zij de Waarheid kunnen verkrijgen zonder de Goddelijke openbaring als basis te nemen. Geesten die ver weg zijn van geloof kunnen, in hun boeken althans, de Waarheid evenzo bereiken.

Aan de andere kant, het maximaliseren van het vermogen om te bezinnen vereist van het hart en het verstand dat zij zich distantiëren van ineffectieve activiteiten die niets bijdragen dan aan het verkwisten van tijd. En dus verklaart de Heilige Qur’ān:

---

240 Sūrah Yūnus (10), aya 100.

“En die alles wat ijdel gepraat is vermijden.”²⁴¹

“En (weet dat de ware dienaren van God zijn) zij die geen vals getuigenis afleggen en als zij onzinnig gepraat of onzinnige handelingen tegenkomen, daar waardig aan voorbij gaan.”²⁴²

De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – zegt:

“Het afstand nemen van nutteloze activiteiten is een kenmerk van een goede moslim.”²⁴³

Het meest effectieve medicijn tegen de ziektes van het ego is het concentreren op zaken die nuttig zijn en het wegblijven van alle zaken waarover men zich geen zorgen zou moeten maken. Nutteloze zaken overpeinzen opent de poorten naar allerlei soorten kwaad en verdorvenheid. Degenen die hun verstand bezighouden met nutteloze gedachtes, missen het goede en hetgeen zij werkelijk nodig hebben.

Ibn’ul Jazwi zegt:

“Als het voortdurend denken over datgene wat toegestaan is (mubah), het hart in duisternis laat verkeren, wat dan te denken van de schade voor het hart wanneer men nadenkt over datgene wat niet toegestaan is (harām)! Zelfs musk kan de status van het water veranderen en kan zijn reinigende eigenschappen wegnemen. Wat dan

241 Sūrah Al Mu’minūn (23), aya 3.

242 Sūrah Al Furqān (25), aya 72.

243 Tirmidhi, Zuhd, II; Ibn Majah, Fitan, 12.

te denken wanneer het gelikt is door een hond! Daarom zegt de ouderling: “hij die er een gewoonte van maakt om dingen te doen die toegestaan zijn, mist de smaak van het verenigen met (de geboden en verboden) van de Heer.”²⁴⁴

Als iemand zijn vermogen om te bezinnen niet gebruikt om het goede te representeren en voor te stellen, dan zal Shaytān het gebruiken voor het kwade. En de persoon zal als gevolg daarvan niet meer in staat zijn om op een waardig manier het Goddelijke te overpeinzen. In plaats van het benutten van de geschenken aan het hart en het verstand, gegeven door de Almachtige, veroorzaakt hij alleen maar schade.

Een gelovige zou daarom altijd zijn hoofd bezig moeten houden met het goede op de manier die de Qur’ān en de Sunnah aangeven.

Bezinning samen laten gaan met Dhikr

Yusuf Hamadani beschrijft:

“Het hart en dhikr zijn zoals een boom en water. Het hart en bezinning zijn, ter vergelijking, zoals een boom en water. Het zou verkeerd zijn om te wachten op het opbloeien van de boom, voordat men het water gegeven heeft. Evenzo het wachten op de vruchten, voordat de blaadje en de bloesem hebben kunnen groeien. Het zal nooit vruchten afwerpen, hoe veel men er ook naar verlangt. Omdat het niet de tijd is voor de boom om vruchten

---

244 Bursawi, Ruh’ul Bayan, Sūrah Al Mu’minūn (23), aya 51.

af te werpen, het is tijd om het te voeden en erom heen schoon te houden. Men moet het water geven, ontdoen van onkruid en dan wachten op zonneschijn. Alleen als al deze componenten samen komen, kan de boom tot leven komen en versierd raken met groene bladeren. Enkel dan is het juist om te wachten op haar vruchten want dat is de tijd daarvoor gekomen is.”²⁴⁵

Hasan Basri zegt:

“Degenen met intellect wennen zichzelf bezinning aan door middel van dhikr, en dhikr door middel van bezinning. Uiteindelijk krijgen zij hun harten aan het praten; en wanneer het hart begint te praten, spreekt het alleen woorden van wijsheid.”²⁴⁶

Dhikr en bezinning mogen niet gescheiden worden. Het belangrijkste aan dhikr is dat het aandachtig gedaan wordt en dat het vergezeld gaat met bewustzijn. Muhammad Parsa – moge Allāh genade met hem hebben –, een prominente rechtschapen persoon, zei dat ‘Wanneer men ‘la ilaha’ (er is geen godheid) zegt, men aan de sterfelijkheid van alle schepsels moet denken en hen als niets moet beschouwen. Hij zou zich moeten distantiëren van alles, behalve Allāh, verheerlijkt is Hij, door het hoofd leeg te maken. Het hart zou gevuld moeten zijn met het bewustzijn dat men een slaaf is enkel van Allāh, en niemand anders. Wanneer men ‘ill Allāh’ (behalve Allāh) zegt, dan zou men moeten denken aan de oorsprong van het be-

245 Rutbat’ut Hayat, p.71.

246 Imām Ghazzali, Ihya, VI, 46.

staan van Allāh, verheerlijkt is Hij, ook eeuwig is en dat Hij de Enige is tot wie men zich met liefde kan wenden. De eigenschappen van schoonheid (jamāli) van de Almachtige, manifesteert zich daarom als eerst in het hart.”

Bahauddin Naqshband – moge Allāh genade met hem hebben – zegt:

“Het doel van dhikr is niet slechts het herhalen van ‘Allāh’ en ‘la ilaha ill Allāh’. Het is de gang van de bron naar de Bron en het is het realiseren dat alle zegeningen van Hem komen.

Met andere woorden, de waarheid van dhikr is het in staat stellen om op te staan uit het moeras van onachtzaamheid en zich te verheffen tot de horizon waar men getuige is van de waarheid.

Mawlana Rumi – moge Allāh genade met hem hebben – zegt:

“Allāh is de Ene en Enige die ons toestemming heeft gegeven om Hem te gedenken (dhikr), door te zeggen: Gedenk Allāh! Terwijl Hij zag dat wij in vuur en vlam staan, gaf Hij ons licht. Dhikr dat allen door de tong en lippen wordt gedaan, zonder een gevoel van bewustzijn, is een gebrekkige droom. Dhikr dat vanuit de bodem van een bewonderend hart komt, bestaat uit gezuiverde zinnen en woorden.”²⁴⁷

Met de tijd groei de liefde voor het Goddelijk in een persoon die de namen en eigenschappen van Allāh,

---

247 Mathnawi, v.2, couplet:1709, 1712.

verheerlijkt is Hij, aandachtig blijft gedenken. Het punt is niet om het woord ‘Allāh’ verbaal te blijven herhalen, maar om ‘het Woord’ in het hart, het centrum van het begrip, te plaatsen.

Door middel van dhikr en bezinning bereikt men in eerste instantie muhabbatullah, Goddelijke liefde, en door middel van muhabbatullah verkrijgt men kennis van Allāh. Die kennis is een beter begrip en kennis van de Goddelijke namen en eigenschappen. Als gevolg hiervan houdt Allāh, verheerlijkt is Hij, ook van die persoon en bevriend hem. Zoals gezegd in de volgende hadīth al Qudsi:

“Degene die rechtschapen zijn van mijn dienaren en degene waar Ik van mijn schepping van houd, zijn zij die mij gedenken; en Ik noem hen in ruil voor hun gedenkingen.”²⁴⁸

Dhikr bestaat uit een drieluik: met de tong, het lichaam en het hart. De dhikr met de tong is het aanroepen van Allāh, verheerlijkt is Hij, met Zijn namen en eigenschappen, het verheerlijken van Hem, Zijn woord lezen en tot Hem bidden. De dhikr van het lichaam is bezighouden van ieder ledemaat met datgene wat geboden is en wegblijven van het begaan van zondes. Voor wat betreft de dhikr van het hart, becommentarieert Elmalili Hamdi Yazir:

“De dhikr van het hart is het gedenken van Allāh op de meeste oprechte, innige manier. Dat heeft drie vormen:

---

248 Ahmed, III, 430.

1. Nadenken over de bewijzen die getuigen van de essentie en eigenschappen van Allāh, verheerlijkt is Hij, en het zoeken naar de antwoorden op twijfels aangaande Zijn soevereiniteit dit in het hart kunnen sluipen.

2. De rechten van Allāh, verheerlijkt is Hij, die Hij op ons heeft en de verplichtingen van het dienaarschap, overpeinzen. Nadenken over Zijn geboden en verboden, hun bewijzen en onderliggende wijsheden. Inzicht vergaren in de geboden en verboden en de consequenties die daar aan verbonden zitten, vergroot alleen maar de neiging om goede daden te verrichten.

3. Het overpeinzen van de schepping, zowel het uiterlijke als het innerlijke, en de wijsheden die aan hun bestaan ten grondslag liggen op een manier dat men besef dat ieder deeltje als een spiegel van het Goddelijke rijk werkt. Voor de ogen die deze spiegel naar behoren aanschouwen, schijnt het licht uit dit rijk. En het verkrijgen van slechts een minuscuul deeltje daarvan voor de duur van een fractie van een seconde, is meer waard dan de gehele wereld.

Er komt geen einde aan dhikr van dit niveau. Men verliest het bewustzijn ten opzichte van zichzelf en zijn omgeving; alle bewustzijn gaat op in de Ware, tot op het punt dat er niets meer overblijft van de dhikr of de persoon die die dhikr doet. Alleen degene aan wie de dhikr gericht is, dat is de Ware, wordt gevoeld. En hoewel er velen praten over dit niveau, degene die het bezitten hebben geen behoefte om te praten.”²⁴⁹

---

249 Hak Dīni Kur’an Dili, Sūrah Al Baqarah (2), aya 152.

Dus alle wezens zijn spiegels van Goddelijke manifestaties, gegeven aan het menselijk begripsvermogen en bewustzijn door de Hand van Macht. Het invoelen van de mysteries die daarop gereflecteerd worden hangt af van de zuiverheid van de spiegel van het hart.

De dageraad: de meest waardevolle tijd voor dhikr en bezinning

Een geliefde praat voortdurend over degene waar hij van houdt. En degene die ergens veel over praat, begint er steeds meer affectie voor te krijgen. Liefde wordt gemeten aan de hand van de mate waarin men bereid is offers te maken voor de geliefde. Het opgeven van een plezierige nachtrust en een warm bed tijdens de dageraad om toevlucht te zoeken bij Allāh, verheerlijkt is Hij, is een van de beste indicatoren voor dergelijk liefde.

Het is belangrijk om te vermelden dat de Goddelijk barmhartigheid en vergiffenis overvloedig aanwezig zijn tijdens de dageraad. Nachtegalen, geïnspireerd door deze Goddelijke overvloed, zingen met de prachtigste geluiden en bloemen bloeien in de meest veelzijdige kleuren en scheiden hun meest verfijnde geuren uit. Wat zonde zou het zijn voor een persoon om dit feest van Goddelijk barmhartigheid te missen!

De meest waardevolle tijd van de dag is de vroege ochtend, overeenkomstig het laatste van de drie gedeeltes van de nacht. De dageraad markeert een periode waarin het verstand het verst verwijderd is van kleinzielige zorgen,

waarin het hart in reinheid bedaart; een vredige stilte die alle aanwezige zorgden overheerst en interesses doet afnemen. Dit is het tijdstip dat de Goddelijk barmhartigheid afdaalt en de Heer van het Universum het dichtst tot Zijn dienaar is. Door zo ver weg te zijn van kleinzielige zorgen, kan het hart zich richten tot de Almachtige, in de meest ware betekenis van het woord. Daar de dageraad de meest passende en vruchtbare tijd is voor een dergelijke afzondering en bezinning.

Allāh, verheerlijkt is Hij, stelt:

“O jij die je(zelf) omhult! Sta op gedurende de nacht (om te bidden) behalve een korte tijd (om te slapen)! De helft ervan of iets minder dan dat. Of voeg er (iets) aan toe – en reciteerde Qur’ān duidelijk en rustig. Wij dragen jou waarlijk een gewichtig Woord op. Het opstaan in de nacht (om te bidden) is waarlijk de zekerste weg (tot Gods nabijheid) en geeft het Woord een krachtige uitwerking. Gedurende de dag ben jij waarlijk langdurig bezig.”²⁵⁰

In tegenstelling tot de zeer serene dageraad, regeert lawaai overdag, wat leidt tot een gat in de concentratie. Een persoon die geen inspanningen verricht om het beste te maken van de meest effectieve uren van de nacht, zal niet in staat zijn om het spiritueel geïnspireerde genot van het zich wenden tot en aanbidden van de Almachtige, overdag te verkrijgen, zoals hij het met de dageraad zou kunnen verkrijgen.

De dageraad is een uniek tijdstip gemaakt voor aanbidding, daar waar overdag een zegening is in het doen van het goede en het verdienen van het levensonderhoud.

---

250 Sūrah Al Muzammil (73), aya 1-7.

Een gelovige zou met de dageraad alleen met de Ware moeten zijn, en onder de mensen, maar nog steeds met de Ware, gedurende de dag.

De Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – verwaarloosde nooit het gebed, het reciteren van de Qur’ān en het bidden en bezinnen bij dageraad – de rijkste en meest inspirerende tijd van de nacht. Zelfs toen hij door ziekte gevelde was die hem de kracht om zelfs maar te staan had ontnomen, gebruikte hij de dageraad nog steeds goed. Ook al betekende dat dat hij moest zitten.²⁵¹

De Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – was, ten einde om er het beste van te maken, gewoon om de dageraad door te brengen met bezinning. Hij bleef in tranen staan tot op het punt dat zijn voeten opzwellen. Hij prosterneerde daarnaast uren achtereen.

Imām Hasan ibn Rushayq zegt:

“Er is geen betere sleutel om de sloten van de oceaan van bezinning en de poorten van de Ware te openen, dan door wakker te worden met de dageraad en bezig zijn met activiteiten die leiden naar spirituele promotie. Op dat tijdstip is de men verwijderd van zijn externe prikkels, wereldse zorgen en ambities. Het is de ideale tijd voor privacy met de Heer. Het lichaam is uitgerust en leeft weer op; het komt weer bij. De dageraad is het tijdstip waarop het weer niet aangenamer kan; de wind is op z’n zachtst. Het is de meest geschikte tijd tussen dag en nacht. Met de dageraad bedekt het licht de duisternis. Het staat in

²⁵¹ Zie Abū Dawud, *Tatavvu’*, 18.

sterk contrast met de avond waar de duisternis het licht omsluit.”²⁵²

De Heilige Qur’ān vertelt:

“Zij verlaten hun bed (’s nachts) om hun Heer met vrees en hoop aan te roepen en zij geven uit van dat waarmee Wij hen hebben voorzien.”²⁵³

Berouw tonen voor de zondes met de dageraad, emotioneel worden bij het denken aan de Goddelijke bestrafing, de dood gedenken, een planning maken voor de resterende dagen om het goede te doen en het overpeinzen van de Qur’ān, zijn allemaal rechtschapen daden die beloofd worden door Allāh, verheerlijkt is Hij.

De Almachtige belooft aan hen die hun dageraad op deze manieren tot leven wekken en hun leven lang aan liefdadigheid geven, exceptionele blijde tijdingen:

“En niemand weet welk genot voor hen verborgen wordt gehouden als beloning voor wat zij hebben gedaan.”²⁵⁴

De Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – heeft dit vers op de volgende manier geïnterpreteerd:

“Allāh de Almachtige heeft gezegd ‘voor Mijn rechtschapen dienaren heb Ik beloningen voorbereid die nog geen oog gezien heeft, geen oor nog gehoord heeft, en geen verstand heeft ingebeeld, of kan inbeelden!’”²⁵⁵

---

252 Zie Abu Ghuddah, Zamann Kiyemeti, p.86

253 Sūrah Al Sajdah (32), aya 16.

254 Sūrah Al Sajdah (32), aya 17.

255 Bukhārī, Bad’ul Khalq, 8; Tafsīr. 32/1; Tawhīd, 35; Muslim, Jan-nah, 2-5.

Wat hiervan begrepen kan worden is dat verwachte beloningen van het Paradijs die nog niet geopenbaard zijn, nog veel groter zijn dan degene die wel geopenbaard zijn. Volgens sommige overleveringen hebben zelfs engelen en profeten niet het volledige inzicht in wat deze nu zijn.

Conclusie

Bezinning: de sleutel naar de Waarheid en Gelukzaligheid

Het bereiken van de Waarheid is enkel mogelijk voor middel van bezinning. Hoe kan een persoon die zich blind en doof gedraagt jegens de schijnende aanwezigheid van de Goddelijke majesteitelijkheid, het juiste pad vinden? Ze zeggen niet voor niets: ‘dat wat het gevoel niet raakt, is geen kennis.’

De gemoedstoestand van de ongelovigen, die het niet lukt om de Waarheid te vinden, zijn door Allāh, verheerlijkt is Hij, beschreven: “Jij kunt waarlijk de doden, noch de doven de oproep doen horen als zij zich verwijderen.”²⁵⁶

Een geest dat getraind is door middel van Goddelijke openbaring, welke veiligheid tegen bodemloze angsten, deliriums en verlangens garandeert, en in combinatie met de inspanningen om te wedijveren met de fitnesses van het hart van de Profeet – vrede en zegeningen zij met

---

256 Sūrah An Naml (27), aya 80.

hem – leiden een persoon naar de waarheid en het goede. Laat de andere wonderen van de Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – even links liggen, het goed nadenken over zijn moraal en leven zou voldoende moeten zijn om hem van zijn eerlijkheid en goedheid in alles wat hij betrachtte te overtuigen. Als gevolg van deze reflectie en met Goddelijk hulp, is men vrij van de klauwen van het ego en de doodlopende einden van het verstand.

De plicht en berouw van hen die zich in het hellevuur bevinden, worden door de Almachtige als volgt uitgebeeld:

“En daarin zullen zij (om hulp) roepen (zeggende): “Onze Heer, haal ons eruit, wij zullen (voortaan) goede daden verrichten, anders dan wat wij plachten te doen.” (Maar wij zullen hen antwoorden): “Hebben Wij jullie niet een lang genoeg leven gegeven, zodat wie wilde nadenken dat kon doen; bovendien kwam er een Waarschuer tot jullie. Proef daarom (de straf als resultaat van wat je aan slechts bedreven hebt), want voor de onrechtplegers is er geen helper.”²⁵⁷

Dat betekent dat de mens de waarheid en eeuwige gelukzaligheid kan bereiken door middel van twee wegen:

1. Door ofwel rechtschapen moslims te vinden en zichzelf over te leveren aan hen en de Ware te gehoorzamen door middel van de inspiratie en spirituele training die men van hen krijgt;

---

257 Sūrah Al Fātir (35), aya 37.

2. Dan wel door zijn vermogen tot bezinning te gebruiken in lijn met de Qur'an en de Sunnah om zo de waarheid te vinden, waar aan hij zijn ego onderwerpt. Het niet gehoorzamen van Ahl'ul Haqiqah en het niet trainen van de geest om daarna zijn onwrikbare leiding te volgen, is gedoemd tot een tragisch einde.

Ware Overpeinzing: het bevestigen van het Essentiële Bestaan

Zoals hiervoor al is weergegeven, is het onmogelijk voor mensen om de Essentie van Allāh, verheerlijkt is Hij, te doorgronden. De enige middelen om kennis op te doen en die beschikbaar is voor mensen, zijn de vijf zintuigen, het verstand en het hart. Echter, al deze mogelijkheden hebben hun limiet. Met begrensde middelen is het simpelweg onmogelijk om de Ene die Absoluut en de Eerste en de Laatste is te doorgronden. Dit limiet heeft alleen betrekking op de beperking van het begrip.

Deelnemen in activiteiten die voorbijgaan aan het vermogen van de mens, bijvoorbeeld het nadenken over de Essentie van de Almachtige en proberen het mysterie van het lot te ontrafelen, zijn daarom verboden door de Qur'an en de Sunnah. Net als dat het verwaarlozen van bezinning op de Goddelijk realiteiten een uitnodiging is voor rampspoed, zo is het je plaats niet kennen en het zich in gedachten storten die voorbij het sterfelijke vermogen gaan, ook een pad van verwoesting.

Om die reden ze de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem:

“Overpeins de schepping van Allāh en de zegeningen, maar denk niet aan Zijn Essentie. Want jij kunt nooit de Macht die bij Hem past, kunnen inschatten.”²⁵⁸

De grote Ibn Arabi heeft gezegd:

“Wat er ook door jouw hoofd gaat, Allāh is iets anders.”

Zeker, zoals gedoceerd door de islam en zoals hiervoor beschreven is, is een van de essentiële attributen van de Almachtige mukhalafatu'n lil hawadith, het op niets lijken in de schepping. Dat wat we aan Hem toeschrijven, zoals wijs, rechtvaardig en vele andere waar de mens in deelneemt, is veiliggesteld van het toeschrijven van partners aan de Almachtige, als dank voor onze geloof in Hem als mukhalafatu'n lil hawadith.

In tegenstelling tot de onmogelijkheid om de essentiële realiteit van Allāh, verheerlijkt is Hij, te bevatten, is het wél mogelijk om tot een innerlijke zekerheid te komen van Zijn Eenheid en Bestaan. Dit gebaseerd op de manifestaties van Zijn eigenschappen in het universum en in fenomenen. Dit markeert het grenzen van het menselijke begripsvermogen, die net als de rest van het vermogen, beperkt is. En dat is voldoende om in het Goddelijke Aangezicht geaccepteerd te orden als een mu'min, een gelovige. Daarom hebben islamitisch geleerden vaak gezegd: ‘de top van kennis is de kennis van Allāh.’

²⁵⁸ Ze Daylami, II, 56; Haythami, I, 81; Bayhaki, Shuab, I, 136.

Mensen hebben een begripsvermogen die enkel in staat stelt om van de eigenschap naar hetgeen beschreven te gaan, van het werk naar zijn schepper, van de kunst naar de kunstenaar en van het effect naar de oorzaak. Door de geschapen wezens, ieder op zichzelf een waar kunstwerk, kan de mens, naar het niveau van zijn aanleg, een begrip van de majesteitelijkheid, pracht en barmhartigheid van de Almachtige krijgen. Men mag enkel datgene uit de oceaan, de kennis van Allāh, pakken, wat in zijn emmer past.

Mawlana Rumi zegt:

“Op een dag ontwaakte een verlangen in mij om het licht van Allāh op de mensheid te zien. Het was net alsof ik de oceaan in een druppel, en de zon in een vlekje wilde zien.”

Het nadenken over de eigenschappen, daden en werken van de Almachtige, met een zuiver en oprechte intentie, maakt het onmogelijk voor iemand om een ongelovige te zijn. Ongeloof begint alleen wanneer de intellectuele activiteit stopt en het broze balans van het hart verstoord is. Het is iemand, wiens oorspronkelijke conditie van zijn hart en verstand intact is, geleid wordt naar ongelof; en stel dat hij of zij de ogen geopend heeft in een wereld van ongelof, dan is het zeer aannemelijk dat hij of zij daar uit weggeleid zou worden. Een goed voorbeeld hiervan is Ibrahim – vrede zij met hem – die, ondanks dat hij geboren is in een omgeving waar afgoderij heerste, het bestaan en eenheid van Allāh, verheerlijkt is Hij, uiteindelijk erkende, slechts door toedoen van zijn intellectuele en

innerlijke capaciteiten. Een verhaal waarover veelvuldig in de Qur'an wordt gesproken.

Ongeloof is daarom onmogelijk voor degene die helder nadenkt. Claimen dat iets niet bestaat, lost op geen enkele manier iets op. Sterke en heldere bewijzen zijn noodzakelijk. Welk doel dient het ontkennen van het bestaan van iets, als daarmee het mysterie van het leven, de dood en het universum onopgelost blijft? Dit is precies zoals de situatie van zij die ondragelijk hongerlijden, maar het niet voelen omdat hun lichamen simpelweg te zwak zijn. Het ontkennen van hun honger toont in feite aan hoe ernstig hun ziekte is. Een persoon wiens volledige zenuwstelsel verlamd is of wie volledig verdoofd is, voelt het prikken met een nagel, of het snijden van een mes in zijn lichaam niet. Degenen die hun ziektes boven hun geesten plaatsen, zonder zich daar van bewust te zijn, worden door Allāh, verheerlijkt is Hij, beschreven als:

“Blind, dood en stom.”

De Almachtige heeft in de natuurlijk aanleg van ieder mens zowel de behoefte aan een macht om in te geloven als een behoefte om de waarheid te zoeken geplaatst. Onachtzaam of losgeslagen zijn van geloof en de waarheid is daarom enkel veroorzaakt door een spirituele blindheid en doofheid. Anders zou de geest van een ongelovige eveneens klaar zijn om te begrijpen, of op zijn minst aan de drempel ervan staan. Maar deze eigenschap van hem is onderdrukt door een spirituele beschadiging, waardoor het niet naar boven kan komen. Net als vage dromen die men niet meer kan herinneren als men wakker wordt.

De menselijke geest is van nature geneigd naar geloof, een behoefte die we al in onze kindertijd ervaren, zoals een honger die gestild moet worden. Een kind die haar vader het gebed ziet verrichten, bijvoorbeeld, vraagt geen enkele vraag aangaande de details van het gebed. In plaats daarvan probeert zij te leren van de grootheid van de Almachtige. En om die grootheid zelf uit te drukken, zoekt ze haar toevlucht in fysieke beschrijvingen omdat ze nog niet in staat is om abstracte termen te begrijpen. Ze vraagt hoeveel Allāh's er zijn en vraagt zich nieuwsgierig af wat er met haar gebeurt na de dood. Ze vraagt gretig om erachter te komen wat voor een plekken de Hemel en de Hel zijn. Ze is volhardend in haar zoektocht voor geen andere reden dan dat de spirituele honger in gebakken zit in haar natuurlijke aanleg. Wanneer deze ingebakken aanleg aan de oppervlakte komt, dan wordt een persoon een mu'min, een gelovige. Wanneer het bewust opgesloten blijft zitten, net als een opgesloten vogel, dan maakt dit van een persoon een ongelovige. Na jaren van gevangenschap, vergeet een vogel hoe het moet vliegen en kan het niet meer opstijgen, zelfs niet als het wordt vrijgelaten. Zijn vleugels zijn namelijk verkalkt. Wanneer het gevoel voor het geloof verhinderd wordt om boven het bewustzijn uit te stijgen, dan verliest ook zij uiteindelijk haar vermogen en raakt zij blind.

We moeten er daarom naar streven om Allāh, verheerlijkt is Hij, die ons schiep uit niets, naar onze beste kunnen en mogelijkheden te leren kennen. Om kennis en wijsheid van Allāh te verkrijgen, en om op die manier de Almachtige te bereiken, is het noodzakelijk dat

we een juist begrip hebben van Zijn eigenschappen en daden.

Als Allāh, verheerlijkt is Hij, de oneindig Wijze in al Zijn daden, als eerst aan de Gezegende Profeet – vrede en zegeningen zij met hem – geopenbaard ‘Lees in de naam van jouw Heer, wie geen verwantschap of partner heeft,’ dan zou het een kant-en-klaar argument hebben gegeven om het af te wijzen, waarmee de kans op leiding voor de-gene die gewend zijn aan geloof gereduceerd werd. Maar de Almachtige begon daar en tegen Zijn Openbaring met het benadrukken van een onbetwistbare eigenschap: de Schepper:

“Lees in de naam van Jouw Heer die heeft geschapen.”²⁵⁹

Afgoddienaren, die goed wisten dat de afgoden niet in staat waren om iets te scheppen, begonnen daarmee te beseffen dat het Allāh, verheerlijkt is Hij, is die de ware Heer is, de Enige die lof en dank verdiend.

Baydavi, de prominente exegeet, becommentarieert:

“De geweldige Allāh memoreert in hoofdstuk Al ‘Alaq dat Hij de mens van het laagste tot het hoogste niveau gebracht heeft. Daarmee vestigt Hij als eerste de aandacht op de schepping, een daad die het verstand terugverwijst naar de Almachtige. Ten tweede onderstreept hij lezen en schrijven, wat refereert naar de mogelijkheid om de Almachtige te horen. Met andere woorden, Hij verenigt rationele en vertellende wetenschappen.”

---

259 Sūrah Al ‘Alaq (96), aya 1.

De Almachtige heeft Zijn schepping voorzien met het vermogen tot bezinning, een middel voor de ongelovigen om de eer van het geloof te verkrijgen. Aan de andere kant, voor gelovigen dient het als een middel om meer zekerheid te krijgen in hun geloof.

Alle dingen zijn in een staat van beweging en verandering

Om de waarheid te spreken, alles in het universum is voortdurend onderhevig aan verandering, de ene verschijning verruilend voor de ander. In de baarmoeder van de moeder, bijvoorbeeld, verandert een bloedklonter in een klomp vlees en dat verandert weer in vlees en botten. Verandering regeert over het brede scala van waarneembare zaken, van sterren tot planeten en van mineralen en planten, enzovoorts.

Er is een enorm veel beweging in een enkel atoom. Elektronen draaien als in een verfijsde dans, met duizelingwekkende snelheid die voorbij iedere verbeelding gaat. De snelheid van protonen en neutronen, aan de andere kant, bestaand uit een kleinere massa, wentelen in een nog opwindende snelheid van meer dan 60.000 kilometer per seconde. Deze gigantische snelheid geeft hen de schijn dat het druppels zijn die koken en schuimen van de immense hitte.

Het onderstaande couplet drukt op een elegante wijze uit hoe een enkel deeltje genoeg is om de connectie tussen kunst en de Kunstenaar, uit te lichten:

“Het is niet nodig dat het gehele universum met U bekend raakt,

Een enkele stip die U maakte, is voldoende bewijs”

In ons achterhoofd houdend dat ongeveer 100 biljoen atomen op een één vierkante millimeter grote naald hoofd passen, zal ons beter in staat stellen om de oorsprong van de Macht, die alles in gang zet in het universum, te waarderen.

Er is een Ware Reden voor al deze verandering en beweging en dat is de Almachtige Allāh, de Hoogste Schep- per. Het is absoluut ondenkbaar dat deze verbazingwek- kende parade van gebeurtenissen geen bron heeft of afkomstig is van een onbewuste reden.

Alles is geschapen met een reden

Het feit dat iedere ding dat in het universum bestaat geschapen is met een reden, is evident. Zoals eerder ver- woord:

- Met de zonnestralen van de zon en de reflectie van de maan, ontvangen organismen hun licht en bloeien daardoor op. Tijd komt door de omwenteling die de aarde en de maan maken om de zon. Seizoenen, jaren, dagen en nachten komen tot stand door het draaien van de aarde om haar eigen as. Maanden komen tot stand door de maan die om de aarde draait.

- De lucht die we voortdurend in ademen gaat naar de longen en zuivert het bloed. Lucht is het meest

toegankelijke, daar onze lichamen er het meest behoefte aan hebben.

- Wind dirigeert de wolken naar gebieden waar ze nodig zijn voor het bewateren van planten en bomen, het reguleren van warmte en het zuiveren van de lucht.

- De voordelen van zeeën en oceanen zijn, eveneens, ontelbaar.

Het belang van deze voordelen en de talloze die we niet hebben kunnen noemen, in het leven van de mens, is helder. Een overpeinzende blik hierop zou genoeg zijn om de enorme wijsheid en reden achter iedere schepping bloot te leggen. Ervan uit gaan dat dit assortiment van toeval slechts lukraak is ontstaan, is het uitschakelen van het beoordelingsvermogen en vermogen om helder na te denken. Zij zijn ongetwijfeld het werk van de Ene Allāh, verheerlijkt is Hij, de oneindig Wijze, Machtige en Glorieuze.

Verschillende dingen zijn gemaakt van hetzelfde materiaal

In de kern zijn alle ogenschijnlijk verschillende dingen die we om ons heen zien, verschillend. Zij zijn allemaal gemaakt van materie. Diverse elementen zijn slechts delen van hetzelfde element. De objecten in de ruimte bijvoorbeeld, zijn allemaal gemaakt van dezelfde materie. Toch hebben zij een unieke identiteit, positie, dichtheid en levensduur. Sommige zijn koud, terwijl anderen extreem heet zijn.

Planten en dieren zijn opgebouwd uit elementen zoals stikstof, koolstof, zuurstof en waterstof, ook al is er geen connectie tussen deze elementen en leven, vooral als het gaat om eigenschappen als ‘weten’, ‘willen’, ‘macht’, ‘horen’ en ‘zien.’

Zij zijn allemaal Goddelijke kunstwerken. Het divers, maar toch perfect scala aan organisme die we door het hele universum heen zien, is het werk van een Majesteitelijke Kunstenaar. Het is ondenkbaar voor een Wezen, die zoveel meesterwerken voortbrengt, om plots gelijkenissen met die werken te vertonen. Hij is de Wajib’ul Wujud, de Noodzakelijke wiens Bestaan van Zichzelf komt.

In het kort, het is voor een weldenkend mens volstrekt niet moeilijk om zijn Heer te vinden en om Hem te bewonderen. Door middel van bezinning vindt een ongelovige het geloof, terwijl een gelovige zijn of haar geloof perfectioneert en stijgt op de ladder van marifatullah en muhabbah.

De weg naar marifatullah

Islamitische theologen hebben gezegd dat de eerste verplichting die aan de mensheid is opgelegd, de bezinning is dat leidt naar kennis over Allāh.

Het meest algemene en basale doel van de Heilige Qur’ān is het verlossen van de geesten en harten van iedere gedachte anders dan het gedenken van Allāh, verheerlijkt is Hij, en hen behoorlijk leiden naar marifatullah.

De mens is geschapen om de Almachtige te kennen en de dienen. Het is geen betere manier om dit doel te vervullen dan door dhikr en reflectie. Aanbidding is de essentie van het menselijk leven. Aan de andere kant is dhikr een van de beste manieren om Allāh, verheerlijkt is Hij, te aanbidden. Dhikr en bezinning zijn net als een onafscheidelijke tweeling. Het belangrijkste voor een mens is, zonder twijfel, het verkrijgen van eeuwig geluk en vrede. Andere verlangens zijn in vergelijking hiermee onbeduidend. Verre weg het meest essentiële middel om eeuwige geluk en vrede te bereiken is marifah.

Wetenschappelijke kennis is het doorgronden van een bepaalde gebeurtenis met daarbij de oorzaken en de gevolgen. Marifah, aan de andere kant, ontstaat wanneer een extra begrip van de Goddelijke Wil zich manifesteert in die gebeurtenis. Het is om die reden dat de kennis van Allāh, verheerlijkt is Hij, tot marifatullah is geslagen, wat zoveel betekent als het begrip van het bestaan van de Almachtige zover dat met kennis mogelijk is.

Tadhakkur (gedachtenis – het denken) heeft daarom meer prioriteit in het vermelden gekregen dan taqwah (vroomheid) in hoofdstuk Al Mu'minūn (23), vers 84 tot en met 87. Omdat het door middel van bezinning en spiritueel gevoel is dat mensen waardevolle kennis verkrijgen, waardoor de erkenning van Allāh, verheerlijkt is Hij, ontstaat, men daarbij een bewustzijn krijgt in geprent om godsvruchtig te zijn en om datgene te verlaten wat tegen Zijn Wil in gaat.

Er is daarom nog geen schaduw van twijfel dat de edelste kennis marifatullah is. Junayd Baghdadi zegt:

“Als ik had geweten dat er betere kennis onder zon bestaat, waar de stunten van marifah naar op zoek zijn, dan had ik me nergens mee bezig gehouden dan het onophoudelijk streven naar het te verkrijgen ervan.”

Ibn Qayyim Al Jawziyyah had soortgelijke woorden:

“In de Qurʾān nodigt Allāh, verheerlijkt is Hij, Zijn dienaren uit naar marifatullah door middel van twee wegen:

1. Door het observeren van de zaken die geschapen zijn door Allāh, verheerlijkt is Hij, en om daar goed over na te denken,
2. Door het overpeinzen en reflecteren op de verzen van de Heilige Qurʾān.

De eerste groep bestaat uit de waarneembare tekenen van de Heer, terwijl de twee bestaat uit de zichtbare, hoorbare en denkbare zaken.”²⁶⁰

Het spiritueel invoelen en overpeinzen van deze zaken brengt men naar een onderzoekend geloof (al imānʿut tahqiqi) en naar het doel van het bestaan.

Dit gedicht zegt het prachtig:

“Het uitgestrekt universum,
een groot boek van Allāh, indrukwekkend,

²⁶⁰ Ibn Qayyim, Fawaid, p. 31-32.

Op welke pagina je ook terecht,
Allāh zit in de betekenis.”

Bezinning moet gevolg krijgen in de praktijk

Om de waarheid te bereiden door middel van bezinning, dhikr en muraqabah, is het noodzakelijk om alle kennis die men vergaard heeft, in praktijk te brengen. Echter, hoeveel men ook denkt aan de Goddelijke waarheden en de verzen van de Heilige Qur’ān, zijn bezinning is niets waard, tenzij hij datgene wat hij leert naar behoren in praktijk brengt. Daar de praktijk de externe reflectie is van bezinning en spiritualiteit.

Imām Ghazzali zegt hierover:

“Kennis is de vrucht van bezinning, het is het verkrijgen van een gemoedstoestand (hal) en het is het wenden tot goede daden. Als kennis eenmaal in het hart gezeteld is, ondergaat het hart een veranderen. En wanneer het hart een verandering ondergaat, ondergaan ook de handelingen van de ledematen een verandering. Daden hangen daarom af van de gemoedstoestand, de gemoedstoestand van kennis, en kennis van bezinning. Dat betekent dat bezinning zowel het begin als de sleutel is naar alle goede zaken. Ware bezinning is dat men van lelijkheid naar schoonheid gebracht wordt, van hebzucht naar onthouding en tevredenheid. Dit is het soort bezinning die perceptie en vroomheid oplevert.”²⁶¹

---

261 Imām Ghazzali, *Ihya*, VI, 47.

Door bezinning en spiritualiteit dat gevolg heeft in de praktijk, geneest een persoon van de ziekte van het simplistisch kijken naar de wonden van het universum.

Een doodgewoon persoon, die onder de indruk is van door mensen gemaakte schilderijen die in feite gebaseerd zijn op een imitatie van de natuur, kan niet op dezelfde manier en in verbinding met zijn Schepper naar het universum kijken. De dingen zie verbazing zouden moeten opwekken, zijn, voor hem, slechts gewone gebeurtenissen.

In tegenstelling van de vrome, wiens hart gezuiverd is. Hij kan zich niet bezighouden met schilderijen die gemaakt zijn door kunstenaars met als doel het verkrijgen van bekendheid. Zij richten hun aandacht en hun begroeting aan de Ware Kunstenaar en Zijn meesterwerk. Zij genieten van de smaak van het aanschouwen van de Goddelijke kunst vormgegeven in de ontelbare wonderen van de natuur. Zij kijken aandachtig naar de veelkleurige bloemen en bladeren van planten, de onuitputtelijke hoeveelheden verschillende kleuren, geuren en vormen die iedere boom kan hebben, de unieke smaak van ieder soort fruit, ook al komen zij allemaal voort uit dezelfde soort grond. Zij kijken vol bewondering naar de prachtige patronen op de vleugels van de vlinder en het ongelooflijke van de schepping van de mens. Zij luisteren naar de mysterieuze woorden die uitdrukt worden in een stille taal (lisan'ul hal) van de Goddelijke wonderen zoals zich en begrip, door velen als doodgewone zaken beschouwd.

Voor zulke mensen is het universum zoals een boek die wacht tot het gelezen wordt. Zij zijn voorbij de kennis van het lezen, zij zoeken naar kennis van het hart. Net als Mawlana Rumi, die zijn eigen boeken begroef en zich met zichzelf bezighield in de Saljuk Madrasa, die plotseling getroffen werd door het verlichtende licht van de gearmeerde, mystieke dervish genaamd Shams. Hij stond in vuur en vlam van liefde. Herboren in de sfeer van liefde was het dezelfde Mawlana, in wiens ogen de waarde van boeken daalde tot het punt waar ze horen, daar hij de mysterieuze patronen van het universum met zijn eigen oog van het hart begon te lezen. Het was pas na deze fase dat het meesterwerk Mathnawi, een luide tentoonstelling van de mysteries van de Qur'ān, het universum en de mens, ontstond.

Wat een waar genot voor de ware gelovigen die, door een verfijnd hart en een geleid en verlicht hart door het licht van het geloof, hun leven leiden in een klimaat van bezinning en spiritualiteit, en zo in staat zijn om marifatullah te bereiken!

Nawoord

In onze tijd zijn vele mensen vervreemd van hun eigen geschiedenis en cultuur en zoeken zij vrede in persoonlijke ontwikkelingsprogramma's van Westerse oorsprong, of in yoga- of meditatiecursussen afkomstig uit het Verre Oosten. Zij zijn zich er nauwelijks van bewust dat de ware rust, waar de mens zo wanhopig naar opzoek is, enkel gevonden kan worden in dhikr, tafakkur, tahassus en muraqabah, die door de islam sterk aan bevolen wordt en de sleutels zijn naar Goddelijke wijsheid en waarheid.

Een gerijpte overpeinzing door innerlijke spiritualiteit is de bron van spirituele verbreding en innerlijke vrede. Alleen een bezinning van dat kaliber kan iemand wijsheid brengen. Aan de andere kant, het begin van wijsheid is het vreten van Allāh, verheerlijkt is Hij, tezamen met het gevoel van godsvrucht en ontzag. In het kort brengt bezinning een gelovige naar het welbehagen en de liefde van de Almachtige.

Een persoon die behoorlijk reflecteert op het universum en de gebeurtenissen die daarin plaatsvinden, zoekt antwoorden op vragen zoals 'Wat is leven?', 'Waarom ben

ik geschapen?’, ‘Wat is de waarheid achter het voorbij gaan van de dagen?’, ‘Welk pad leidt naar geluk?’, ‘Wat moet ik proberen te zijn?’, ‘Hoe moet ik leven?’, ‘Waar kom ik vandaan en waar ga ik naar toe?’, enzovoorts. Deze gedachten maken hem los van vergankelijke verlangens van deze wereld en brengen hem op een recht pad leidt naar eeuwig geluk.

In dit nederige boek hebben we, met een beetje hulp van hedendaagse wetenschappelijke vondsten, geprobeerd om slechts enkele mysteries, wijsheden en waarheden, die het universum, de mens en de Heilige Qurʾān bevatten, over te brengen. Wie weet hoeveel mysteries en onderliggende wijsheden in de nabije toekomst ontrafelt zullen worden en een licht zullen werpen op de oneindigheid van de Goddelijke Macht en Majesteitelijkheid?

Wat we hier hebben aangestipt, zijn bovendien slechts een paar voorbeelden, evenredig met de bescheiden omvang van dit boek. We hopen oprecht dat onze geliefde lezers, in sha Allāh, die horizon van bezinning, die we hebben geprobeerd te verbreden met het licht van die voorbeelden, kunnen herbeleven binnen het domein van hun eigen hart en op een manier die alle wezens en gebeurtenissen omvat. Ten einde vele parels van geheimen en wijsheid uit de uitgestrekte oceaan van marifah, te ontleen

Moge Allāh, verheerlijkt is Hij, ons ieder een horizon van bezinning verlenen! Moge Hij onze harten opwekken door onze de mogelijkheid te geven om de onderliggende

wijsheden van de Qur'ān, het universum en de mens te lezen met een aandachtig oog! Moge Hij ons laten behoren tot Zijn gelukzalige dienaren die een leven van muraqabah leiden en naar marifatullah gebracht worden!

Amīn!

